

Официален вестник на Европейския съюз

С 300

Издание
на български език

Информация и известия

Година 64
27 юли 2021 г.

Съдържание

I Резолуции, препоръки и становища

РЕЗОЛЮЦИИ

Комитет на регионите

Interactio — дистанционно — 144-та пленарна сесия на КР, 5.5.2021 г. – 7.5.2021 г.

2021/C 300/01	Резолюция на Европейския комитет на регионите относно Конференцията за бъдещето на Европа . . .	1
2021/C 300/02	Резолюция на Европейския комитет на регионите относно свободното движение по време на пандемията от COVID-19 (цифрово зелено удостоверение) и мащабното разрастване на производството на ваксини	4

СТАНОВИЩА

Комитет на регионите

Interactio — дистанционно — 144-та пленарна сесия на КР, 5.5.2021 г. – 7.5.2021 г.

2021/C 300/03	Становище на Европейския комитет на регионите — Прилагане на Европейския стълб на социалните права от местна и регионална гледна точка	7
2021/C 300/04	Становище на Европейския комитет на регионите — Пакет „Разширяване“ 2020 г.	13
2021/C 300/05	Становище на Комитета на регионите — Съюз на равенство: План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 година	19
2021/C 300/06	Становище на Европейския комитет на регионите — Стратегия за правата на хората с увреждания . .	24
2021/C 300/07	Становище на Европейския комитет на регионите — Безопасни и устойчиви химикали за нетоксична околна среда в европейските градове и региони	29
2021/C 300/08	Становище на Европейския комитет на регионите — Усилията на местните и регионалните власти за опазването на морската среда	36

BG

2021/C 300/09	Становище на Европейския комитет на регионите — Опит и поуки, извлечени от регионите и градовете по време на кризата с COVID-19	43
2021/C 300/10	Становище на Европейският комитет на регионите — Изграждане на Европейски здравен съюз: подсилване на издръжливостта на ЕС	53
2021/C 300/11	Становище на Европейския комитет на регионите — Тласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система	58
2021/C 300/12	Становище на Европейския комитет на регионите — План за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г.	65
2021/C 300/13	Становище на Европейския комитет на регионите — Медиите в цифровото десетилетие: план за действие	69

III Подготвителни актове

Комитет на регионите

Interactio — дистанционно — 144-та пленарна сесия на КР, 5.5.2021 г. – 7.5.2021 г.

2021/C 300/14	Становище на Европейския комитет на регионите — Трансгранични заплахи за здравето и мандат на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията	76
2021/C 300/15	Становище на Европейския комитет на регионите — Фармацевтична стратегия за Европа и законодателно предложение за промяна на мандата на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) . .	87

I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

INTERACTIO — ДИСТАНЦИОННО — 144-ТА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 5.5.2021 Г. – 7.5.2021 Г.**Резолюция на Европейския комитет на регионите относно Конференцията за бъдещето на Европа**

(2021/C 300/01)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР)

1. подкрепя напълно необходимостта от широк, действително приобщаващ, прозрачен, географски и политически балансиран и децентрализиран дебат относно бъдещето на Европейския съюз;
2. приветства дългоочакваното започване на работата, свързана с Конференцията за бъдещето на Европа, въпреки продължаващите предизвикателства, дължащи се на пандемията от COVID-19, и очаква да даде своя принос за постигането на амбициозни, широкообхватни и трайни резултати с осезаеми ползи за всички граждани на ЕС;
3. изразява съжаление във връзка със забавеното стартиране на конференцията, което ще доведе до съкращаване на процеса от предвидените две години на една година; въпреки това настоятелно призовава за удвояване на усилията, за да се превърне конференцията в успех на демократичното участие и участието на гражданите;
4. подчертава, че конференцията следва да бъде процес, който позволява на всички граждани да изразят мнението си, независимо от тяхната социална среда, възраст, произход или местожителство; насърчава всички участници да организират прояви и да популяризират цифровата платформа сред цялото общество, като не се ограничават до обичайните групи, участващи в дебатите относно ЕС, така че тя да доведе до напълно приобщаващ дебат;
5. отбелязва съвместната декларация, подписана от Европейския парламент, Европейския съвет и Европейската комисия, и приветства по-специално факта, че в нейния текст има ясно позоваване на местните и регионалните власти, регионалните парламенти и принципите на субсидиарност и пропорционалност; отново отправя своя призив да стане страна по съвместната декларация;
6. посочва, че в ЕС има приблизително един милион избрани представители на местно и регионално равнище, които работят от името на своите граждани в близо 90 000 поднационални власти. Те представляват най-голямото равнище на демократично представителство, намират се най-близо до гражданите в ЕС и заедно отговарят за половината от публичните инвестиции в ЕС и за прилагането на над половината от европейското законодателство, като по този начин допринасят значително за постигането на политическите цели на ЕС;
7. потвърждава отново позициите си, очертани в резолюцията от 12 февруари 2020 г., и припомня, че повечето теми, избрани за обсъждане по време на конференцията, включително климатът, околната среда, обезлюдяването и демографското предизвикателство, здравеопазването, образованието, културата, миграцията, принципите на правовата държава, цифровата трансформация, изграждането на по-силна икономика и социалната справедливост, попадат в сферата на компетентност на регионалните и местните органи; подчертава във връзка с това, че конференцията няма да може да представи конкретни предложения, освен ако значителна част от тези предложения не бъдат резултат на активен диалог и консултации с поднационалното равнище;

8. защитава становището, че конференцията би трябвало да следва отворен подход по отношение на реформирането на политиките и институциите и да проправи пътя за трайни реформи на Европейския съюз, които да продължат след конференцията;
9. счита, че конференцията е възможност Европа да се доближи до своите граждани и да се засили тяхното чувство на съпричастност с европейския проект посредством „Европейския дом на демокрацията“, чиито основи, стени и покрив са съответно местните и регионалните власти, държавите членки и ЕС; поема ангажимент да играе активна роля в разглеждането на различни политически пътища за укрепване на многостепенното управление и насърчаване на по-нататъшната интеграция в Европа в области, в които тя е оправдана и носи добавена стойност;
10. счита, че с оглед на настоящата пандемия стана жизненоважно да се укрепят демократичните принципи и централната роля на градовете и регионите за предоставянето на надеждни отговори на хората, както и да се подчертае значението на съвместната работа на всички равнища на управление и отвъд националните граници, за да се посрещнат общите предизвикателства. Това следва да бъде изцяло отразено в състава и процедурния правилник на конференцията;
11. възнамерява да играе активна роля в конференцията чрез участието на своите членове в Изпълнителния съвет и като делегати в пленарните разисквания на конференцията; поема ангажимент да предоставя тематичен принос за конференцията по въпроси от ключово значение за местните и регионалните власти, включително чрез редица местни граждански диалози, които КР ще организира в целия ЕС; призовава за участието на младите хора и на хората, представляващи многообразието на нашите общества, като предпоставка за провеждането на всеобхватни дискусии;
12. счита, че пленарната асамблея на конференцията би трябвало да бъде изградена върху солидни демократични основи и поради това би трябвало да включва сред своите членове подходящ брой представители на регионалните и местните парламенти и съвети, заедно с техните партньори от Европейския парламент и националните парламенти; подчертава необходимостта от балансирано представителство от географска и политическа гледна точка, както и по отношение на половете;
13. подчертава, че трябва да се удвоят административните усилия за това гласът на най-отдалечените региони на ЕС да бъде включен в дебата по време на Конференцията за бъдещето на Европа, тъй като тяхната ситуация е специфична и уникална в рамките на ЕС и те играят ролята на аванпостове на Съюза на други континенти;
14. приветства стартирането на многоезичната цифрова платформа за Конференцията за бъдещето на Европа и се ангажира да я популяризира и да допринася за нея чрез организиране на приобщаващи диалози и предоставяне на съответната обратна информация; насърчава местните и регионалните власти да разпространяват платформата сред своите граждани и да насърчават участието на цялото общество, независимо от социалната среда, произхода или местожителството;
15. счита, че трябва да бъдат представени всички гледни точки за ЕС и неговото бъдеще, както по време на проявите, така и в цифровата платформа, за да може конференцията да се счита за действително демократичен процес; посочва обаче, че трябва да се зачитат минимални ценности и че не бива да се допускат гледни точки, които са против човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека, нито такива, които включват обидни, клеветнически, проповядващи омраза или расистки изказвания или изказвания, които са в разрез с обществения ред; организаторите и участниците следва да се ангажират да зачитат тези ценности във всеки един момент;
16. отбелязва, че КР вече започна да организира дебати по време на пленарните си сесии и заседанията на комисиите и да приема становища по теми, свързани с работата на конференцията. Освен това основните прояви на КР, като например Европейската седмица на регионите и градовете, годишната конференция EuroPCom и диалозите и консултациите с гражданите на местно и регионално равнище, както и проявите, организирани от политическите групи на Комитета, ще бъдат насочени към конференцията;
17. подчертава необходимостта от удвояване на усилията на всички административни равнища, за да се включи в дебата за Конференцията за бъдещето на Европа гласът на районите, които са засегнати от сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като например слабо населените райони, островните територии, трансграничните региони или планинските региони;
18. подчертава текущата си инициатива за консултации с гражданите чрез местни и регионални диалози, организирани от членове на КР, с редица успешни прояви, проведени още преди началото на конференцията. Тези прояви улесняват контакта на гражданите с политиките на всички равнища на управление и показват, че дебатът относно посоката, в която Европейският съюз се развива, е от съществено значение за европейските региони и градове;

19. припомня, че конференцията трябва да достигне до всички райони на Европа — градски и селски; подчертава основната роля, която поднационалните равнища биха могли да играят за това дебатите на конференцията да достигнат до селските райони и да позволят да се вземат предвид и техните конкретни нужди;
20. оценява междуинституционалното сътрудничество и засиленото взаимодействие при разгръщането на такива дейности и ще улесни други информационни дейности чрез сътрудничество с партньорите си, като например: регионалните парламенти чрез Конференцията на регионалните законодателни събрания на Европа (CALRE); инициативата RLEG, стартирана от група региони със законодателни правомощия; мрежата RegHub и мрежата на Алианса за сближаване; млади политици на изборни длъжности чрез собствената им специална програма; регионални и местни политици, отговарящи за центровете „Eurore Direct“; и пилотния проект „Изграждане на Европа с помощта на местните органи“ (BELE);
21. ще продължи да укрепва сътрудничеството си с европейските и националните сдружения на местните и регионалните власти, с общностите на заинтересованите страни от регионите и градовете, вторите камари на националните парламенти и други участници;
22. ангажира се да увеличи въздействието и обхвата на конференцията, както и да насърчава и използва иновативни форми на демокрация на участието. Местните и регионалните власти имат доказан опит в обогатяване на процеса на вземане на политически решения с приноса на гражданите; призовава държавите членки да работят активно за оформянето на конференцията на национално равнище и да гарантират участието на местните и регионалните власти. Изключително важно е те да се присъединят към дебата и процеса на размисъл, мобилизирайки гражданите на своята територия, така че гласът им да бъде чул и техните очаквания да бъдат отразени в процеса на вземане на политически решения;
23. призовава за установяване на постоянен европейски диалог с гражданите за укрепване на демокрацията на всички равнища на управление и насърчава участието на гражданите в европейския проект и съпричастността им с него, както се посочва в становището му *„Местните и регионалните власти в постоянния диалог с гражданите“* ⁽¹⁾, прието през октомври 2020 г.; смята, че гражданският диалог не би трябвало да бъде еднопосочна комуникационна дейност, а следва да бъде използван при определянето на политиките на ЕС;
24. изтъква, че последващите действия във връзка с приноса на гражданите, и по-специално окончателните препоръки на конференцията, са също толкова важни, колкото и методът на предоставяне на принос; подчертава, че тези последващи действия би трябвало да се извършват по координиран и приобщаващ начин и следва също така да включват изцяло КР; освен това счита, че конференцията следва да разполага с достатъчно време за представяне на конкретни предложения за подобряване на институционалната рамка на ЕС и неговата подготвеност за бъдещето; признава, че доколкото конференцията може да спечели обществено доверие, тя може също така да загуби това доверие, ако обещанието за постигане на резултати и съобразяване с изразените мнения не бъде спазено; изтъква, че успехът на конференцията в крайна сметка ще се изразява в това гражданите да видят, че мненията им са били изслушани и че са допринесли за оформянето на бъдещето на ЕС;
25. подчертава, че за да подкрепи своята политическа и институционална мисия, за времето на провеждане на конференцията КР създаде група на високо равнище по въпросите на европейската демокрация ⁽²⁾, председателствана от бившия председател на Европейския съвет Herman Van Rompuy, която ще стимулира дискусиите относно визията на КР за европейската демокрация от гледната точка на поднационалните равнища на управление и за начините за засилване на въздействието и влиянието на местните и регионалните власти и на КР в европейския процес на вземане на решения;
26. очаква да работи със словенското председателство на Съвета на ЕС и да представи приноса на местните и регионалните власти за бъдещето на ЕС на Деветата европейска среща на високо равнище на регионите и градовете, която ще се проведе по време на френското председателство на Съвета на ЕС;
27. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на председателя на Европейския парламент, на председателя на Европейската комисия, на председателя на Европейския съвет и на председателството на Съвета.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁾ CDR 4989/2019.

⁽²⁾ Групата на високо равнище се председателства от почетния председател на Европейския съвет Herman Van Rompuy и се състои от шест други членове: бившите членове на Европейската комисия Joaquín Almunia и Androulla Vassiliou, бившите членове на Европейския парламент Rebecca Harms и Maria João Rodrigues, председателя на Европейския младежки форум, Silja Markkula, и Tomasz Grosse, професор във Варшавския университет.

Резолюция на Европейския комитет на регионите относно свободното движение по време на пандемията от COVID-19 (цифрово зелено удостоверение) и мащабното разрастване на производството на ваксини

(2021/C 300/02)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР)

1. отбелязва, че пандемията от COVID-19 имаше значителни последици за свободното движение на гражданите в рамките на Европейския съюз и извън него и засегна по-специално трансграничните пътувания и придвижвания до работното място;
2. счита, че ваксинирането с цел защита на европейските граждани от COVID-19 и нововъзникващите варианти е основният начин за овладяване на пандемията и за възстановяване на свободното движение;
3. изразява съжаление, че до момента държавите — членки на Европейския съюз, изостават по отношение на ваксинацията поради закъснението при сключването на договори за ваксини с фармацевтични дружества, липсата на прозрачност по отношение на договорите, а след това поради забавените доставки на ваксини и трудностите при организирането на кампании за ваксинация;
4. набляга на факта, че общ подход за проверка и удостоверяване на статута на хората във връзка с COVID-19 е от първостепенно значение, за да се гарантира ефикасността, ефективността и оперативната съвместимост на политиките и на техническите решения за наблюдение на пандемията и да се улесни упражняването на правото на свободно движение и пребиваване на територията на всички държави — членки на ЕС;
5. приветства предложението на Европейската комисия за регламент относно рамка за издаването, проверката и приемането на оперативно съвместими удостоверения за ваксинация, направен тест и преболедуване с цел улесняване на свободното движение по време на пандемията от COVID-19, както и предложението за регламент относно цифрови зелени удостоверения за граждани на трети държави, които законно престояват или пребивават в ЕС;
6. приветства позицията на ЕП да преименува удостоверението на „удостоверение на ЕС за COVID-19“, за да повиши разбирането за неговата полза, с което да улесни популяризирането му сред гражданите; подчертава, че местните и регионалните власти играят важна роля за популяризирането на удостоверението сред гражданите и за изтъкването на добавената стойност на ЕС в този контекст; поради това призовава Европейската комисия да започне съвместна кампания с Европейския комитет на регионите;

Цифровото зелено удостоверение

7. отново заявява своята подкрепа, изразена в резолюцията относно кампанията за ваксинация срещу пандемията от COVID-19 (RESOL-VII/010), за създаване на стандартизирана и оперативно съвместима форма на удостоверяване на ваксинация за медицински цели, тъй като счита, че удостоверяването на ваксинацията е медицинска необходимост. За да се избегне дискриминация, това удостоверение би трябвало да се издава автоматично в рамките на Европейския съюз на лица, които са ваксинирани, които са се възстановили от COVID-19 или които са били тествани;
8. подчертава факта, че зеленото удостоверение не е нов документ за пътуване, който дава нови права или привилегии, а само инструмент, чиято единствена цел е да улесни упражняването на свободата на движение на хората по време на пандемията от COVID-19;
9. приветства факта, че предложената рамка ще осигури оперативно съвместими удостоверения не само за ваксинация срещу COVID-19, но и за направен тест и преболедуване, с цел притежателите им да упражняват по-лесно правото си на свободно движение между държавите от ЕС по време на пандемията от COVID-19 и за се подобри спазването на действащите санитарни мерки. Следва да се предложат допълнителни съображения относно валидността на срока на валидност на удостоверението и, ако е необходимо, относно актуализирането му в бъдеще;
10. изразява обаче загриженост относно реалната оперативна съвместимост на тази технология между държавите членки, при положение че някои от тях вече планират да интегрират удостоверенията за ваксинация в своите приложения за проследяване на контактите, много от които не са съвместими с други приложения на ЕС за проследяване на контактите;
11. счита, че цифровото зелено удостоверение е средство за борба и премахване на заплахата от фалшиви удостоверения за COVID-19, за каквито беше сигнализирано. Трябва да се гарантират високи стандарти за сигурност, по-специално по отношение на удостоверенията на хартиен носител;

12. настоява цифровото зелено удостоверение да не бъде нито предварително условие за упражняването на правото на свободно движение, нито документ за пътуване, и подчертава принципа на недискриминация, по-специално по отношение на неваксинираните лица;

13. предлага член 1 от предложения регламент да бъде изменен, за да се поясни, че с цифровото зелено удостоверение няма да се засегне правото на трансграничните работници да се придвижват свободно между домовете си и местоработата си по време на пандемията. Не трябва да се засяга и свободното движение на стоки и основни услуги в рамките на единния пазар, включително на медицински материали и персонал, през т.нар. „зелени ленти за преминаване“, посочени в Съобщението на Комисията относно прилагането на зелените ленти за преминаване, предвидени в Насоките за мерки за управление на границите с цел опазване на здравето и гарантиране на наличността на стоки и услуги;

14. набляга на факта, че недискриминацията трябва да означава, че хората, които не са ваксинирани, но имат валиден тест, потвърждаващ, че са здрави, могат да упражняват правото си на пътуване. Този тест трябва да бъде широко достъпен и на минимална цена;

15. подкрепя приемането на удостоверения, издадени от трети държави на граждани на ЕС и на членове на техните семейства, когато тези удостоверения се издават в съответствие със стандарти, равностойни на установените в регламента; очаква подобно третиране да бъде разширено, така че да обхване законно престояващите или пребиваващи граждани на трети държави, ваксинирани в трети държави;

16. счита, че цифровото зелено удостоверение следва да се прилага само за ваксините, които са получили европейско одобрение чрез решение на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА). Член 2 (3) от предложения от Европейската комисия регламент следва да бъде съответно изменен;

17. изразява съгласие, че цифровото зелено удостоверение следва да се издава безплатно в цифров формат или на цифров и хартиен носител, в съответствие с усилията на Европейския съюз в областта на цифровизацията. Член 3, параграф 2 следва да бъде съответно изменен;

18. посочва, че регламентът следва да признава вътрешната организация на държавите членки и да зачита принципа на субсидиарност, като отчита факта, че в някои държави членки националните власти не са единствените органи, издаващи здравни удостоверения. В целия регламент следва да се упоменават „компетентните публични органи“ (като се започне с член 3, параграф 2);

19. отправя искане към Европейската комисия, след влизането в сила на цифровото зелено удостоверение да координира ограниченията на свободното движение на хора в рамките на ЕС като карантина, самоизолация, тест за заразяване с COVID-19 или отказ за влизане. По-специално настоява държавите членки да уведомят останалите държави членки и Комисията без забавяне и преди въвеждането на такива ограничения, заедно със съответните основания и указания за обхвата на предприетите мерки (изменение на член 10, параграф 1);

20. призовава за зачитане на защитата на данните в много чувствителната и лична сфера на здравето и отправя искане към европейския законодател да направи щателна оценка на последиците от предложеното удостоверение във връзка със защитата на данните, по-специално по отношение на съответствието с Общия регламент относно защитата на данните и относно съхраняването на данните и дали данни на ЕС биха могли да бъдат изнесени извън рамките на Европейския съюз; отправя настоятелно искане след приключването на пандемията данните вече да не подлежат на оценка;

21. отново посочва необходимостта от зачитане на основните права и принципите, признати по-специално в Хартата на основните права при прилагането на настоящия регламент от държавите членки и техните региони, включително на правото на зачитане на личния и семейния живот, правото на защита на личните данни, правото на равенство пред закона и недискриминацията, правото на свободно движение и правото на ефективни правни средства за защита. Във връзка с това всички ограничения на основните права следва да подлежат на оценки и проверки за пропорционалност;

22. настоятелно призовава Европейския парламент и Европейския съвет да приемат цифровото зелено удостоверение възможно най-скоро, за да може удостоверението и системата да започнат да функционират пълноценно през лятото като важна стъпка към възстановяването на икономиката на ЕС;

23. призовава настоятелно държавите членки да проявяват предпазливост по отношение на начина, по който използват цифровото зелено удостоверение. Основните услуги би трябвало да останат достъпни за всички граждани;

Масщабно разрастване на производството на ваксини

24. заявява отново, че действията на Европейския съюз следва да се придържат към принципа на солидарност. Достъпът до ваксинация не следва да се определя от местоживеенето или от икономическата стратегия на частни предприятия;
25. призовава за бързо увеличение на производството на ваксини в Европа и подкрепя усилията на Европейската комисия за масщабно разрастване на производството на ваксини, по-специално чрез увеличаване на броя на производствените обекти в Европейския съюз; призовава Европейската комисия да проучи дали за тази цел следва да се обмислят *ad-hoc* разпоредби относно държавната помощ;
26. счита, че за да се увеличи производството на ваксини, Европейският съюз би могъл да проучи нови решения, като например временно спиране на действието на патентите за лекарства и медицински технологии за лечение или предотвратяване на инфекции, причинени от COVID-19;
27. отново призовава европейските законодатели да представят стабилни и смели предложения за разработването и производството на основни лекарства на европейска територия, за да се гарантира стратегическата автономност на ЕС чрез намаляване на зависимостта от трети държави;
28. заявява отново, че ваксинирането на европейското население трябва да остане първостепенен приоритет на Европейския съюз, и приветства механизма за разрешение за износ на ваксини срещу COVID-19 извън ЕС като необходима стъпка за производителите на ваксини да изпълнят задълженията си към гражданите на ЕС; същевременно набляга на факта, че този процес на ваксиниране може да бъде ефикасен само ако Европейският съюз продължи да помага за осигуряването на ваксини за останалата част от света, особено в по-слабо развитите държави, по-специално в рамките на алианса за световен достъп до ваксини срещу COVID-19 (COVAX), в който участват 142 държави.

Брюксел, 7 май 2021 година.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

СТАНОВИЩА

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

INTERACTIO — ДИСТАНЦИОННО — 144-ТА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 5.5.2021 Г. – 7.5.2021 Г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Прилагане на Европейския стълб на социалните права от местна и регионална гледна точка

(2021/С 300/03)

Главен докладчик:	Anne KARJALAINEN (FI/ПЕС), член на Общинския съвет на Керава
Отправен документ:	Сезиране от португалското председателство Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — План за действие на Европейския стълб на социалните права COM(2021) 102 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки

1. приветства факта, че португалското председателство на Съвета на Европейския съюз включи прилагането на Европейския стълб на социалните права (ЕССП) като приоритетна цел в програмата си и по искане на председателството изготви становище относно местната и регионалната гледна точка за Социалната среща на върха в Порто. Важно е да се поеме ангажимент на най-високо политическо равнище за насърчаване на силна социална Европа и укрепване на благополучието на хората през настоящото десетилетие;
2. горещо приветства плана за действие на ЕССП на Европейската комисия, който включва необходимите дългосрочни политики и конкретни инструменти, които ще бъдат основата за бъдещото изграждане на по-устойчиви икономически и социални системи във всички държави — членки на Европейския съюз;
3. приветства факта, че в плана за действие се признава значението на местните и регионалните власти за изпълнението, развитието и добавянето на стойност към инициативите. Местните и регионалните власти ще играят ключова роля за укрепването на жизнеспособността на регионите и постигането на количествените водещи цели в областта на заетостта, уменията и социалната закрила до 2030 г., при условие че бъде осигурено достатъчно финансиране за изпълнението на плана за действие;
4. посочва, че планът за изпълнение ще подкрепи и насърчи усилията на местните и регионалните власти за прилагане на политиките в областта на заетостта и в социалната сфера. Важно е да се погледне отвъд настоящата криза и да се направят социални инвестиции за укрепване на социалното измерение, както и за гарантиране на гладкото функциониране на вътрешния пазар;
5. отбелязва, че ясното, координирано и амбициозно прилагане на ЕССП ще засили ангажимента на Европейския съюз към Програмата на ООН до 2030 г. и нейните 17 цели за устойчиво развитие (ЦУР), както и социално справедливото изпълнение на Европейския зелен пакт;

6. отбелязва, че принципите на субсидиарност и пропорционалност ще определят равнището, на което ЕС и държавите членки ще прилагат предложените политически инструменти и законодателни мерки, отнасящи се до изпълнението на ЕССП;

Обединяване на усилията в Порто

7. настоятелно призовава държавите членки, социалните партньори и организациите на гражданското общество, участващи в Социалната среща на върха в Порто, да поемат съвместен ангажимент за ускоряване на прилагането на ЕССП в областите, попадащи в тяхната компетентност, като отдадат приоритетно значение на хората. Повечето инструменти за прилагане на принципите на Стълба са в ръцете на държавите членки, регионалните и местните органи на управление, както и на социалните партньори и гражданското общество. Успехът ще зависи от ангажираността на различните равнища на управление и заинтересовани страни и от съвместната отговорност, подкрепена от европейските институции. Регионите и общините са готови да дадат своя принос за изграждането на силна и устойчива социална Европа, която ще гарантира, че екологичният и цифровият преход са справедливи, и ще улесни възстановяването от кризата, предизвикана от COVID-19, както в икономически, така и в социален план. Тези цели се ползват с ясна обществена подкрепа, като девет от всеки десет европейски граждани считат, че е важно да се изгради социална Европа ⁽¹⁾;

8. отбелязва, че Европа преживява най-голямата здравна, социална и икономическа криза на цяло едно поколение — криза, която подлага на изпитание европейската солидарност. Въздействието на пандемията от COVID-19 върху заетостта, равнищата на бедност и психичното благополучие на хората ще продължи да се усеща дълго време и ще изисква инвестиции в социалната сфера и здравеопазването от страна на всички равнища на управление, ефективни комбинации от политики и икономически ресурси. Инвестициите и мерките, предвидени в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост, трябва да имат силно социално измерение, за да се укрепят системите за социална сигурност, да се финансират качествени работни места, да се подобрят и подсилят обществените услуги, да се намали бедността и да се насърчи равенството между половете. Следва да се постави акцент най-вече върху защитата на най-уязвимите, като хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, семействата с един родител и самотните майки, за които е трудно да постигнат равновесие между професионалния и личния живот, хората с увреждания, мигрантите, жертвите на основано на пола насилие и др., както и върху гарантирането на приобщаващия и социално справедлив характер на възстановяването. Във връзка с това от голямо значение е основният ангажимент за свобода на икономически избор на публичните власти да предоставят, възлагат и финансират услуги от общ икономически интерес;

9. отбелязва, че Европейският съюз се намира в повратна точка, в която новото мислене е не само възможно, но и необходимо. Социалните системи се нуждаят от преосмисляне в днешния свят, обусловен от световните мегатенденции. По-важно от всякога е да се инвестира в благополучието на хората и да се вземат предвид ползите от икономиката на благосъстоянието. КР счита Социалната среща на върха в Порто за важна възможност да се постигне съгласие по общи цели, които да поставят благополучието на хората и равенството в центъра на политиката и да превърнат социалните въпроси в траен приоритет в Европейския съюз;

Общи цели, които да бъдат потвърдени в Порто

10. подкрепя представените в плана за действие три водещи цели в областта на заетостта, уменията и социалната закрила, които трябва да бъдат постигнати до края на десетилетието в съответствие с целите на ООН за устойчиво развитие. Новите водещи цели предполагат, че до 2030 г. най-малко 78 % от хората на възраст между 20 и 64 години трябва да са трудово заети, всяка година най-малко 60 % от всички възрастни следва да участват в обучение, а броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, следва да намалее с поне 15 милиона души;

11. посочва, че постигането на целта в областта на заетостта ще означава да се създадат нови качествени работни места, да се подобри заетостта сред жените, да се улесни достъпът на всички млади хора до заетост, като се отдаде дължимото внимание на младите хора от групи в неравностойно положение, и да се гарантира, че по-слабо представените на пазара на труда групи ще се интегрират напълно в него. Кризата, предизвикана от COVID-19, засегна заетостта сред жените, младите хора, мигрантите и хората с увреждания. Следва да се обърне внимание и на трудностите, с които се сблъскват хората, изправени пред дискриминация в областта на заетостта на други основания, като възраст, етнически и расов произход, религия или убеждения и сексуална ориентация;

12. изразява съгласие, че предложените инициативи, свързани със заетостта и всеобхватното колективно договаряне, са важни за осигуряването на по-добра защита на работниците. Новите форми на заетост, трудовата мобилност, икономиката, основана на платформи, гъвкавото работно време и дистанционната работа изискват диалог между социалните партньори и активно участие в прилагането на ЕССП. Във връзка с това изразява съжаление, че освен оценката на опита от Европейския инструмент за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE), в плана за действие не се предвижда дебат относно постоянна европейска схема за осигуряване срещу безработица;

⁽¹⁾ Проучване на Евробарометър по социални въпроси, март 2021 г.

13. посочва, че новите стратегии в областта на промишлеността, кръговата икономика и МСП, както и социалната икономика, подкрепят създаването на качествени работни места и повишаването на конкурентоспособността. Тези стратегии следва също така да намалят неравнопоставеността между половете в областта на енергията от възобновяеми източници и „зелените“ работни места;

14. обръща внимание на съществуващите критерии за социална отговорност при възлагането на обществени поръчки и техния принос за предотвратяването на социалния дъмпинг. С оглед на това предлага договорите за обществени поръчки да бъдат обвързани в по-голяма степен с прилагането на определените в закона и/или колективните споразумения справедливи заплати и други условия на труд, включително във веригите от подизпълнители;

15. подчертава необходимостта да се гарантират равновесието между професионалния и личния живот и по-добрият достъп до пазара на труда на жените, които в преобладаващата част от случаите са тези, които се грижат за семейството, като се обърне специално внимание на семействата с един родител и многодетните семейства. Повишаването на равнището на заетост сред жените и намаляването на разликите в заплащането ще им осигурят и по-добри пенсии и ще намалят риска от бедност след пенсиониране;

16. препоръчва възможно най-бързо да се приложи гаранцията за младежта и да се обърне специално внимание на мерките за подобряване на положението на младите хора на възраст между 15 и 29 години, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение. Ако чиракуването се модернизира и се подобрят стажантските програми, това ще повиши шансовете на младите хора да си намерят работа в сектори, отбелязващи растеж, което е важно предвид факта, че младежката безработица нарасна рязко в цяла Европа по време на кризата с COVID-19. Призовава също така да се предприемат мерки, които да гарантират, че схемите за насърчване на младежката заетост не благоприятстват несигурните форми на заетост;

17. подчертава, че възстановяването от кризата, предизвикана от COVID-19, екологичният и цифровият преход и демографските промени ще засегнат по различен начин регионите и секторите в Европа, което изисква преразпределение на работната сила и значително преквалифициране. КР призовава държавите членки, местните и регионалните власти и социалните партньори да намерят решения за достъпа на възрастните, по-специално на безработните възрастни работници, до повишаване на квалификацията и преквалификация, като използват добрите практики и системата EASE ⁽²⁾;

18. предлага целите в областта на образованието и уменията да бъдат включени не само в осъществяването на европейското пространство за образование, но и в европейското научноизследователско пространство и Европейската програма за умения, без никой да бъде изоставен в рамките на екологичния и цифровия преход;

19. посочва, че местните и регионалните власти играят ключова роля в разработването на политиките, свързани с уменията, и в предоставянето на обучение. КР призовава за използването на стажове в рамките на EASE ⁽³⁾ и Европейската рамка за чиракуването ⁽⁴⁾, за да могат МСП по-специално да предлагат възможности за чиракуване на младите хора и за да се подобри положението на пазара на труда на по-слабо представените групи;

20. подчертава, че е важно да се гарантира ефективното прилагане на стратегията на Европейския съюз за равенство между половете, като се обърне специално внимание на приобщаването на жените в уязвимо положение (жертви на основано на пола насилие, семейства с един родител и др.). Равенството между половете, както и признаването на многообразието от полове, трябва да бъдат интегрирани във всички направления на прилагането на Стълба;

21. посочва, че въпреки положените усилия бедността и социалното изключване в Европа не са изкоренени, а се очаква пандемията от COVID-19 допълнително да влоши положението. Въпреки че целта за намаляване на бедността би могла да бъде по-амбициозна, особено като се имат предвид причините от пандемията социални щети, намаляването на бедността с най-малко 15 милиона души, от които поне една трета — деца, трябва да бъде първостепенният приоритет на десетилетието; това ще изисква вниманието да бъде съсредоточено върху първопричините за бедността и прилагането на ефективни мерки, включително цялостни интервенции в най-уязвимите райони. Националните схеми за подпомагане на доходите и свързаните с тях услуги осигуряват крайния ресурс за гарантиране на достойни условия на живот;

⁽²⁾ Ефективна активна подкрепа за заетостта (EASE) C(2021) 1372.

⁽³⁾ Пак там.

⁽⁴⁾ Препоръка на Съвета относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване, 2018 г.

22. изтъква съществената роля на обществените социални услуги на местно и регионално равнище за прилагането на основните принципи на социалните права с цел смекчаване на отрицателните социални последици от пандемията; поради това те са от жизненоважно значение за постигането на по-справедливо и по-приобщаващо икономическо възстановяване чрез подкрепа за заетостта, здравеопазването и социалното приобщаване на най-уязвимите;

23. подчертава значението на ефективното прилагане на Европейската гаранция за децата и стратегията на ЕС за правата на детето посредством национални планове за грижа за детето, които да насърчат равните възможности за всички деца и да прекъснат цикъла на неравностойното положение между поколенията, като гарантират достъп до основни услуги за децата, изложени на риск от бедност или социално изключване. Всички деца трябва да имат достъп до качествени грижи, образование в ранна детска възраст и предучилищно образование, здравословно хранене и извънучилищни дейности. Следва да се обърне особено внимание на децата в уязвимо положение, като например бездомните деца и децата, лишени от родителска грижа, да им се предоставят грижи, предлагани в общността, и грижи от семеен тип, за да се гарантира, че нито едно дете няма да бъде изоставено. Предотвратяването и борбата с всички форми на насилие и дискриминация, насърчаването на правосъдие, съобразено с интересите на детето, и засилването на участието на децата в обществото също са ключови приоритети, както се посочва ясно и в новата всеобхватна стратегия на ЕС за правата на детето. Правата на детето трябва да бъдат защитени и в цифровия свят;

24. подчертава, аналогично, необходимостта да се отговори ефективно на нуждите на нарастващия дял на застаряващото население и да се осигури качество на живот на възрастните хора, като се гарантира правото им на качествени социални, дневни и дългосрочни грижи — сектори, които бяха засегнати в значителна степен от пандемията и страдат от недостиг на квалифицирана работна ръка;

25. посочва, че общините и регионите играят важна роля за предоставянето на обществени услуги и че за тази важна задача трябва да бъдат осигурени достатъчно финансови ресурси. Инвестициите в екологосъобразна, цифрова и социална инфраструктура ще намалят регионалните различия и ще подобрят достъпа до финансово достъпни обществени услуги в селските райони, изостаналите градски квартали, районите, засегнати от индустриалния преход, и районите със сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като например най-отдалечените, отдалечените и изолираните райони, където достъпът до цифрови ресурси често е по-ограничен;

26. отбелязва, че общините и градовете играят важна роля в градоустройството и осигуряването на обществени и кооперативни устойчиви жилища на достъпна цена. Трябва да има по-голямо предлагане на достойни жилища за всички граждани, които да отговарят на специфичните им нужди, като например тези на възрастните хора и хората с увреждания, така че те да бъдат насърчени да водят независим живот и да се предотврати настаняването им в институции, както и нуждите на многодетните семейства и семействата с един родител, жертвите на насилие и младите хора, които са били обект на мерки за закрила преди навършване на пълнолетие. Решенията в областта на жилищното настаняване трябва да залегнат в планове за местно развитие, насочени към създаването на приятни за живеене квартали. Следва да се прилагат приобщаващи, защитни и основани на участието подходи не само в стратегията на ЕС за вълната на саниране, но и чрез поемането на твърд ангажимент от страна на ЕС и държавите членки за изграждане на нови жилища, включително за дългосрочно отдаване под наем. От първостепенно значение е да се даде възможност на местните и регионалните власти да съчетават по-добре различните източници на финансиране и да изградят системи за устойчиво жилищно настаняване. Решение на проблема с бездомничеството трябва да се търси по интегриран и всеобхватен начин, като се постави акцент върху подобряването на мерките за здравна и социална подкрепа на бездомните хора. Пример за това е подходът „Housing First“ („Жилище преди всичко“), който успя да намали дългосрочното бездомничество. Поради това местните и регионалните власти следва да бъдат част от „Европейската платформа за борба с бездомничеството“. Във връзка с това Комитетът изразява съжаление, че планът за действие не определя количествена цел за борба срещу бездомничеството;

27. подчертава, че местните и регионалните действащи лица имат голяма възможност да влияят на емисиите през следващите десетилетия чрез устойчиво планиране и инвестиции в областта на производството на енергия, строителството и транспорта. Мерките, предприети като част от вълната на саниране на сградите в Европа, могат да увеличат броя на работните места, да подобрят качеството на живот и да се справят с енергийната бедност, като подпомогнат инвестициите за енергийна ефективност в домакинствата с ниски доходи. За да се защитят правата на наемателите и да се избегне гентрификация, при наличието на публична финансова подкрепа в контекста на вълната на саниране следва да се прилага неутралност по отношение на разходите за жилище (включително, наред с останалото, наем, енергийни и оперативни разходи);

28. отбелязва, че пандемията от COVID-19 допълнително задълбочи цифровото разделение. КР предлага да се насърчава „цифровото сближаване“ като цел на Европейския съюз, така че да има подходяща цифрова инфраструктура, която да гарантира, че електронните услуги и цифровото образование са достъпни за всички. Следва да се обърне специално внимание на достъпа на групите в неравностойно положение и уязвимите групи до цифрови инструменти;

Набор от социални показатели

29. посочва, че средните национални стойности на социалните показатели не отразяват всички социални предизвикателства в Европейския съюз. Това може да доведе до подвеждащи резултати, прикривайки социалните и регионалните различия, които често съществуват в рамките на държавите членки. Един регионален набор от социални показатели може да помогне за изграждането на силна политика на регионален мониторинг, която да гарантира, че Социалният стълб се прилага на всички равнища и че регионалните инвестиции се насочват към реализирането на неговите принципи. При регионалния мониторинг следва да се използват вече събраните данни и да не се налага административна тежест на регионите;

30. счита, че е необходимо да се насърчава решителна, ефективна и ясна обща европейска политика, за да се гарантира правилното управление на миграционните движения, което да се споделя изцяло от държавите членки и регионите. Комитетът отново изразява твърдото си убеждение, че „целите на пакта за миграцията и убежището, по-специално постигането на солидарност между държавите членки и всеобхватен подход, обединяващ действията в областта на миграцията, убежището, интеграцията и управлението на границите, могат да бъдат постигнати от държавите членки само ако те действат заедно в рамките на общата европейска система за убежище и когато в механизма за солидарност са признати по-добре интересите и способностите на всяка от тях“⁽⁵⁾;

31. отбелязва, че е важно да се добавят повече показатели и да се използват инструментите, насърчавани от самия Европейски съюз, като Регионалният индекс за социален напредък, които трябва да обхващат в общи линии всички 20 принципа на Социалния стълб. Представянето на данните в рамките на всички показатели следва да бъде разбито по области от интерес, включително по пол, тъй като равенството между половете е основен принцип на Европейския стълб на социалните права. КР подчертава, че с цел по-ефективно постигане на целите на Стълба е необходимо да се доразвият базата от знания и показателите за специфичните за всяка държава препоръки. Местните и регионалните власти следва да допринасят активно за дебата относно подобряването на набора от социални показатели;

Социално-икономическо управление

32. отбелязва, че европейският семестър и Механизмът за възстановяване и устойчивост понастоящем са най-важните налични законодателни инструменти за насърчаване, подпомагане и насочване на усилията на националните правителства за реализиране на принципите на ЕССП в Европейския съюз. КР призовава да се даде приоритет на ЕССП в рамките на европейския семестър, за да може възстановяването от настоящата криза да бъде наистина приобщаващо и да намери решение на социалното изключване, бедността и неравенството;

33. подновява призива си за по-добро координиране на икономическите и социалните политики между европейското и националното равнище на управление в рамките на европейския семестър и отправя искане за осигуряване на по-активно участие на местните и регионалните власти в този процес на координиране посредством споделено управление, основано на принципа на субсидиарност. Съгласно този принцип задачите за стратегическо планиране и изпълнение следва да бъдат делегирани не само на държавите членки, но и на местните и регионалните власти, които са в най-добра позиция да отговорят ефективно на местните нужди и предизвикателства⁽⁶⁾;

34. призовава в контекста на устойчивото финансиране да бъде създадена „социална таксономия“ като инструмент за увеличаване на инвестициите в социалната инфраструктура, например здравеопазване, образование или жилищно настаняване. Този инструмент би могъл да помогне за преодоляване на предизвикателствата, свързани с достъпа до основни услуги, чрез възнаграждаване на използването на нови технологии и усилията за насърчаване на квалифицирана работна сила и справяне с недостига на персонал, като същевременно спомага за по-доброто признаване на инвестициите в социална инфраструктура като ценни инвестиционни активи;

Финансиране

35. насърчава използването на многогодишната финансова рамка и инструмента за възстановяване Next Generation EU за прилагането на ЕССП на национално равнище, което ще допринесе за екологичния и цифровия преход, социалната справедливост и устойчивостта;

36. насърчава органите, отговорни за програмирането, да посочат ясно разходите, свързани с прилагането на ЕССП, в структурните и инвестиционните фондове;

37. призовава да се отпуснат повече средства от националните бюджети и фондовете на ЕС на местното и регионалното равнище, за да се финансират местни мерки, услуги и социални инвестиции в подкрепа по-специално на най-уязвимите групи при надлежно спазване на принципите на равните възможности и недискриминацията;

⁽⁵⁾ CoR 4843/2020.

⁽⁶⁾ CoR 2167/2020.

38. подчертава, че при планирането на разпределението на финансовите ресурси следва да се използват в по-голяма степен оценките на разпределението на въздействието, за да се отчете по-добре въздействието на реформите и социалните инвестиции върху различните групи.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Пакет „Разширяване“ 2020 г.

(2021/C 300/04)

Докладчик:	Nikola DOBROSLAVIĆ (HR/ЕНП), жупан на Дубровнишко-Неретванска жупания
Отправни документи:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Съобщение относно политиката на ЕС по въпросите на разширяването — 2020 г. COM(2020) 660 final; SWD(2020) 350 final; SWD(2020) 351 final; SWD(2020) 352 final; SWD(2020) 353 final; SWD(2020) 354 final; SWD(2020) 355 final; SWD(2020) 356 final Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Икономически и инвестиционен план за Западните Балкани COM(2020) 641 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки

1. отбелязва с голям интерес съобщението на Европейската комисия относно политиката на разширяване на ЕС през 2020 г., докладите относно страните кандидатки Албания, Северна Македония, Сърбия, Турция и Черна гора, докладите относно потенциалните кандидатки Босна и Херцеговина и Косово⁽¹⁾, както и съобщението на Комисията относно Икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани;
2. приветства факта, че на срещата на високо равнище между ЕС и Западните Балкани в Загреб през май 2020 г. отново се изтъкна геостратегическото значение на процеса на разширяване като инвестиция в мира, стабилността, сигурността и икономическия растеж в цяла Европа и се акцентира недвусмислено върху подкрепата за европейската перспектива за Западните Балкани; отново изразява своята подкрепа за присъединяването на всички страни от Западните Балкани към ЕС, при условие че те отговарят на всички критерии за присъединяване; във връзка с това подчертава значението на изпращането на положителни сигнали до държавите от Западните Балкани за насърчване на тяхната ангажираност в дългия процес на присъединяване към ЕС като членове;
3. призовава Европейската комисия при изготвянето на пакета за разширяването да поддържа високи стандарти по отношение на откритостта, приобщаването и готовността да се реагира и да посочи в своя доклад как заинтересованите страни от държавите, обхванати от процеса на разширяване, по-специално представителите на местните и регионалните власти, са участвали в изготвянето на този документ, а именно доклада за напредъка, и до каква степен заинтересованите страни, с които са проведени консултации, са получили обратна информация относно резултатите от консултацията;
4. отново заявява, че реформите на публичната администрация в Западните Балкани, които се наблюдават систематично от Европейската комисия в съответствие с принципите на публичната администрация, не могат да бъдат осъществени без добро управление на местно равнище; призовава Европейската комисия да предостави по-точни показатели за ефективност в подкрепа на реформите на публичната администрация във връзка с фискалната децентрализация, укрепването на капацитета на местните и регионалните власти за разработване и предоставяне на качествени услуги на населението и предприятията, както и насърчаването на приобщаващо и основано на факти изготвяне на политики на местно и регионално равнище;

⁽¹⁾ Това наименование не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

5. отбелязва със съжаление недостатъчния напредък, постигнат от държавите от Западните Балкани в основни области на правовата държава, функционирането на демократичните институции и борбата срещу корупцията, както и факта, че все още съществува среда, която възпрепятства функционирането на независимите медии и развитието на гражданското общество;
6. подчертава, че липсата на политически плюрализъм и потискането на позиции и сплашването на заемащи изборни длъжности публични служители, принадлежащи към опозиционни партии на местно равнище, в някои от страните от Западните Балкани са основни предизвикателства за местните демокрации в тези държави;
7. отбелязва със загриженост риска, че поради липсата на напредък в процеса на разширяване всички държави от Западните Балкани могат да се окажат и в по-голяма степен под влиянието на трети страни, включително Русия и Китай, които непрекъснато се стремят да укрепват позицията си в региона;
8. подкрепя усилията на ЕС не само за укрепване на стабилността на държавите от Западните Балкани, но и за осигуряване на тясно сътрудничество в областта на киберсигурността и стратегическата комуникация, за да се гарантира, че всички икономически дейности, финансирани от външни източници, са в съответствие с ценностите, нормите и стандартите на ЕС, по-специално в ключови области като обществените поръчки, околната среда, енергетиката, инфраструктурата и конкуренцията;
9. приветства всеобхватната подкрепа на ЕС за правителствата на Западните Балкани за справяне с предизвикателствата на пандемията от COVID-19 и за ефективен отговор на спешните здравни и социално-икономически потребности, и призовава Европейската комисия да признае важната роля на местните и регионалните власти за справяне с пандемията от COVID-19 и да предложи допълнителни мерки в подкрепа на децентрализираното сътрудничество между МРВ и укрепване на техния капацитет за управление на кризи;
10. призовава Европейската комисия, с оглед на създаването на по-добра рамка за местните и регионалните власти, да направи предложения за участието на представители на националното, регионалното и местното равнище на страните от Западните Балкани в работата на Конференцията за бъдещето на Европа; предлага да се проведе поредица от граждански диалози в Западните Балкани, за да се даде възможност на гражданите да изразят своите опасения и очаквания във връзка с членството в Европейския съюз;

Конкретни бележки за всяка държава

11. напълно подкрепя приемането на рамката за преговори във възможно най-кратки срокове и започването на преговори за присъединяване със Северна Македония и Албания, за да се покаже, че политическата подкрепа за процеса на разширяване е искрена и че се спазва обещанието за започване на преговори за присъединяване със страни, които отговарят на необходимите критерии;
12. отбелязва със загриженост необходимостта от по-решителни действия от страна на Сърбия и Черна гора — две държави, с които текат преговори за присъединяване, за да се подобрят рамковите условия за свободата на изразяване на мнение и работата на независимите медии, както и да се постигне напредък по отношение на независимостта на съдебната система и борбата срещу корупцията;
13. приветства цялостния напредък, постигнат до момента в преговорите за присъединяване със Сърбия, но призовава за ускорени реформи в областите на принципите на правовата държава и основните права, както и за напредък в нормализирането на отношенията на Сърбия с Косово, както е посочено в рамката за преговори; настоятелно призовава сръбските органи на всички равнища на управление да комуникират недвусмислено за стремежите на страната за интеграция с ЕС и отношенията с ЕС като основен политически и икономически партньор на Сърбия;
14. отбелязва със съжаление драматичния спад в политическия плюрализъм в Сърбия, липсата на ефективна опозиция в сръбския парламент и неблагоприятната среда за развитие на местната демокрация, и отново изтъква необходимостта от преодоляване на дългогодишните недостатъци на изборния процес чрез прозрачен и приобщаващ диалог с политическите партии и други заинтересовани страни достатъчно време преди следващите избори, като се вземат предвид препоръките на Бюрото на Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за демократични институции и права на човека;
15. призовава Комисията да насърчи Черна гора да увеличи усилията си за прозрачно и приобщаващо изготвяне на политики, като това включва засилен централен мониторинг на качеството на обществените консултации със заинтересованите страни;

16. изразява загриженост относно ограничения напредък, постигнат от Босна и Херцеговина по приоритетните реформи, изтъкнати от Европейската комисия в нейното становище относно кандидатурата на страната за членство в ЕС⁽²⁾, по специално по отношение на функционирането на демократичните институции, принципите на правовата държава, защитата на основните права и реформата на публичната администрация, и най-вече незачитането на определенията и решенията на Европейския съд по правата на човека и решението на Конституционния съд относно изборителните закони, липсата на равенство между основните народности, и зачитането на правата на другите части от населението, както и недостатъчния напредък в борбата срещу корупцията и професионализацията и деполитизацията на публичната администрация;

17. приветства факта, че на 20 декември 2020 г., след повече от 12 години, най-накрая в Мостар, Босна и Херцеговина, бяха проведени местни избори, което е важен принос за укрепването на демократичните процеси, като се зачитат принципите на Европейската харта за местно самоуправление и Хартата на основните права на Европейския съюз, както и стимул за по-нататъшно насърчаване на Босна и Херцеговина по пътя ѝ към Европа;

18. при все това изразява загриженост във връзка с потвърдените случаи на изборни измами в Мостар и словото на омразата, последвано от инциденти, насочени към някои от кандидатите, участващи в местните избори; поради това настоятелно призовава парламента на Босна и Херцеговина да направи необходимите изменения в изборния закон преди следващите общи избори през 2022 г., като по този начин се избегнат изборни измами в бъдеще; приканва делегацията на Европейския съюз в Босна и Херцеговина, заедно с другите представители на международната общност, да осъди категорично словото на омразата и атаките срещу кандидати, особено кандидатите жени, каквито имаше преди изборите в Мостар;

19. призовава Комисията да настоява за решения за създаването на сдружение на общините със сръбско мнозинство в Косово, при което Европейският комитет на регионите (КР) предлага конкретна подкрепа и сътрудничество въз основа на своята роля и експертен опит, както и за по-нататъшно нормализирането на отношенията между Сърбия и Косово;

20. призовава Комисията да повтори призива си към Съвета да разгледа въпроса за либерализирането на визовия режим за Косово, в съответствие със собствените си препоръки и положителните препоръки на Европейския парламент, които КР категорично подкрепя;

21. отново подчертава значението на законодателните реформи за гарантирането на ясно разпределение на правомощията и финансовите ресурси между централните и местните органи на управление в Косово;

22. призовава Албания да постигне по-голям напредък в приоритетите, определени от Съвета в точка 10 от заключенията от 25 март 2020 г.;

23. призовава Албания да продължи и да консолидира своята териториална административна реформа като част от по-широка програма, насочена към децентрализация, укрепване на фискалната автономия на местно равнище и капацитета на общините за предоставяне на качествени обществени услуги, както и към увеличаване на политическата подкрепа за изпълнението на целите на плана за действие за децентрализация и местно управление до 2022 г.; призовава албанските власти да проведат всеобхватна реформа на поземления сектор, да консолидират правата на собственост и да ускорят процеса на регистрация и обезщетяване; насърчава Албания бързо да приеме и приведе в действие останалото законодателство, свързано с Рамковия закон от 2017 г. за защита на националните малцинства, и приветства приемането на Закона за преброяване на населението;

24. призовава за допълнително засилване на ролята на Албанския комитет за консултации с местните и националните органи като добър пример за институционализиране на ролята на местните власти в изготвянето на политиките;

25. посочва, че не съществува интегрирана система за планиране, управление и мониторинг на регионалното развитие в Северна Македония, както и в повечето други държави от Западните Балкани, и призовава за укрепване на административния и техническия капацитет на оперативните структури, отговарящи за управлението на фондовете на ЕС, по-специално в областта на транспорта и опазването на околната среда;

26. категорично осъжда продължаващото сериозно отстъпление на Турция в основни области на достиженията на европейското право, включително обстоятелството, че след влизането в сила на конституционните изменения в Турция се наблюдава сериозно и трайно влошаване на функционирането на местната демокрация, положението по отношение на основните права на човека, основните ценности на ЕС и принципите на правовата държава се влоши рязко, а ефективният контрол и разделението на властите в политическата система като цяло отслабнаха;

⁽²⁾ SWD(2019) 222 final, COM(2019) 261 final.

27. изразява загриженост не само по повод продължаващата практика на отстраняване от длъжност на избрани кметове в югоизточната част на страната и поставянето на администратори, назначени на тяхно място от правителството, но и във връзка със задържането на други местни представители; в съответствие с Европейската харта за местно самоуправление и препоръките на Венецианската комисия, призовава Турция да се въздържа от мерки, които възпрепятстват функционирането на местната демокрация и са в ущърб на общия демократичен климат както на местно, така и на регионално равнище;

28. подчертава насочената срещу ЕС реторика на Турция и категорично осъжда незаконното и провокативно поведение на Турция срещу 2 държави — членки на ЕС, а именно Гърция и Кипър, чрез сериозни и постоянни нарушения на техния суверенитет и суверенни права, както и безпрецедентната ѝ агресивна реторика срещу съседните ѝ държави, която е напълно несъвместима със статута ѝ на страна кандидатка;

29. осъжда едностранните действия на Турция във Вароша и призовава за пълно спазване на резолюции 550 и 789 на Съвета за сигурност на ООН. Комитетът на регионите подкрепя бързото възобновяване на преговорите под егидата на ООН и остава изцяло ангажиран с цялостното уреждане на въпроса с Кипър, в рамките на законодателството на ООН, съгласно съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН и в съответствие с принципите, върху които е основан ЕС. Комитетът очаква същото от Турция;

30. отново потвърждава, че е в стратегически интерес на ЕС да се търси решение на различията с Турция чрез диалог и в съответствие с международното право, както и да се установи взаимноизгодно сътрудничество; препоръчва в рамките на сътрудничеството в областта на миграцията и бежанците да бъдат заделени средства от ЕС за преки действия на регионалните и местните власти, участващи в управлението на миграционните потоци, разселените лица и бежанците в Турция; Споразумението за обратно приемане между ЕС и Турция следва да се прилага изцяло и ефективно по отношение на всички държави членки, като същевременно отбелязва, че сътрудничеството в областта на правосъдието и вътрешните работи с всички държави — членки на ЕС, продължава да бъде от съществено значение;

Ролята на местните и регионалните власти в процеса на разширяване и укрепване на регионалното сътрудничество

31. подчертава значението на ролята на местните и регионалните власти за изпълнението на критериите за членство в ЕС и за прилагането на достиженията на правото на ЕС, по-специално в областта на икономическото и социалното сближаване, селското стопанство и безопасността на храните, опазването на околната среда, обществените поръчки и социалната политика; подчертава и важния принос на местните и регионалните власти за информирането относно въздействието от присъединяването към ЕС и за осигуряване на подкрепата на гражданите за процеса на присъединяване;

32. отбелязва със съжаление липсата на конкретни предложения за политики на ЕС за предоставяне на системна и стратегическа подкрепа на местните и регионалните власти в Западните Балкани, за което КР вече призова в своите становища относно Пакета за разширяване за 2018 г. и за 2019 г.;

33. приветства усилията на Европейската комисия за оценка на финансовата подкрепа, предоставяна от ЕС на местните власти в регионите на държавите, обхванати от процеса на разширяване, и съседните държави в периода 2010—2018 г., и призовава за широко оповестяване на окончателните резултати от оценката;

34. призовава Европейската комисия да разработи практически инструменти в подкрепа на ефективното изграждане на капацитет на местните и регионалните власти в Западните Балкани, включително посредством специфични тематични програми за подкрепа или регионални проекти за техническа помощ, както и чрез непрекъснат обмен, наставничество и изграждане на мрежи;

35. отново призовава Комисията да разшири инициативата „Подкрепа за подобряване на администрацията и управлението“ (SIGMA), така че да обхване поднационалните равнища на управление в страните кандидатки и потенциални кандидатки, за да се определят децентрализирани модели за реформи на публичната администрация и да се подкрепи подобряването на местното управление и местната публична администрация с оглед на прилагането на достиженията на правото на ЕС;

36. призовава отново Европейската комисия да въведе ad hoc оперативни механизми, които да позволят използването на инструментите на Програмата за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) и побратимяването за сътрудничество между местните и регионалните власти на държавите членки, страните кандидатки и потенциалните страни кандидатки;

37. посочва, от една страна, че е важно да продължи подкрепата за местните и регионалните власти в Западните Балкани чрез Европейския комитет на регионите и съответните му органи за сътрудничество, като работната група „Западни Балкани“ и съвместните консултативни комитети с Черна гора, Северна Македония и Сърбия, и от друга страна, че е необходимо повишаване на видимостта на техните дейности на национално и регионално равнище. Във връзка с това подчертава и спешната необходимост от създаване на Съвместен консултативен комитет с Албания;

38. призовава Комисията да прецизира показателите, използвани за измерване на напредъка в реформите на публичната администрация във връзка с участието на местните и регионалните власти в планирането, разработването, изпълнението и оценката на публичните политики, и да предприеме допълнителни стъпки за укрепване и ефективна консултация с местните и регионалните власти при разработването на тези политики, които засягат тяхната работа и качеството на общинските услуги за гражданите;

39. приветства досегашната подкрепа на Комисията за засилване на сътрудничеството между младите хора в Западните Балкани, което е от голямо значение за поддържането и развитието на добросъседски отношения, включително подкрепата за инициативи като Регионалната служба за младежко сътрудничество; призовава Комисията, в бъдещите инициативи за насърчаване на младежкото сътрудничество, да гарантира, че местните и регионалните власти, като ключови партньори на местните младежки сдружения и образователни институции, участват по-активно в изпълнението на младежки проекти, които допринасят за укрепване на добросъседските отношения;

40. предлага в бъдеще представителите на местните и регионалните власти също да бъдат включени по подходящ начин в работата на междуправителствените конференции относно преговорите за присъединяване;

Принципи на правовата държава, основни права и рамкови условия за дейността на независимите медии

41. отново заявява, че принципите на правовата държава и функционирането на демократичните институции са ключови показатели, въз основа на които ЕС оценява напредъка на страните кандидатки към членство, и изразява своята загриженост във връзка с ограничения напредък и многобройните проблеми, причинени от липсата на политическа воля, продължаващото съществуване на някои елементи на узурпиране на държавата от частни интереси, ограничения напредък в областта на независимостта на съдебната система, съпротивлението на равнището на органите и отрицателната среда за дейността на независимите медии в повечето страни кандидатки и потенциални кандидатки;

42. подчертава, че създаването на благоприятни рамкови условия за създаването и оцеляването на независимите медии и гражданското общество е предпоставка за устойчивостта и необратимостта на сложните реформи, осъществявани по време на процеса на присъединяване, и е основата за развитието на местната демокрация;

43. препоръчва Комисията последователно да обвързва използването на средствата на ЕС и на Икономическия и инвестиционен план с условия за спазването на правилата на ЕС, по-специално в областта на обществените поръчки и прозрачността, и да установи ясни показатели в това отношение;

44. подчертава, че поради близостта си до гражданите местните и регионалните власти играят ключова роля за насърчаването и отстояването на европейските ценности и за защитата на основните права и могат да играят важна роля в борбата с расизма, словото на омразата и дискриминацията, както и за насърчаването на равенството между половете, защитата на уязвимите групи и малцинствата и укрепването на социалното сближаване;

45. изразява твърдото си убеждение, че поради специфичната си роля на местни лица, отговорни за вземането на решения, и доставчици на услуги от обществен интерес, местните и регионалните власти могат да играят по-голяма роля в преодоляването на някои от недостатъците в областта на принципите на правовата държава и основните права, насърчаването на по-прозрачно и отговорно прилагане на местните политики и гарантирането на по-добра защита на правата на уязвимите групи;

46. призовава Комисията да продължи да подкрепя местните и регионалните власти в страните кандидатки и потенциални кандидатки за членство, за да се подобрят стандартите за участие на заинтересованата общественост в разработването и прилагането на местните политики, включително в планирането на инвестициите с широко участие и изготвянето на общинските бюджети;

47. предупреждава за високия риск от корупция в процедурите за възлагане на обществени поръчки на равнището на местните и регионалните власти в страните кандидатки и потенциалните страни кандидатки и призовава Европейската комисия да използва конкретни инструменти за насърчаване на повече проактивна прозрачност и контрол на качеството в областта на обществените поръчки, както и за прилагане на политика на свободен достъп до данни на всички етапи от процедурите за възлагане на обществени поръчки;

48. призовава Европейската комисия да отдава по-голямо признание на ролята на местните и регионалните власти в решаването на основни въпроси на местно равнище, да улеснява развитието на техния капацитет и компетентност в областта на принципите на правовата държава и основните права и да им помага да изпълняват тези задачи чрез предоставяне на конкретни средства и инструменти, като същевременно признава съответните роли и принос на националните и международните сдружения на местните и регионалните власти;

Ролята на местните и регионалните власти в изпълнението на Икономическия и инвестиционен план

49. приветства приемането на Икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани, който ще бъде ключов инструмент в подкрепа на икономическото възстановяване и развитие на страните от региона в близко бъдеще, и изтъква значението на съвременното и подходящо включване на местните и регионалните власти в планирането и мониторинга на изпълнението на мерките и проектите за подкрепа, като се прилагат високи стандарти за прозрачност, достъп до информация и оповестяване на данни;

50. призовава за конкретни мерки за разширяване на инициативите на ЕС за екологичен и цифров преход, така че да обхванат държавите от Западните Балкани, като се подчертава ролята на региона като важна част от Европа, както и стратегическото значение на инвестициите в социалното и икономическото развитие, устойчивата транспортна инфраструктура и опазването на околната среда в държавите от региона още преди присъединяването към ЕС;

51. подчертава, че основните инфраструктурни инвестиции, планирани в рамките на Икономическия и инвестиционен план в областта на транспорта, енергетиката, екологосъобразната и цифровата инфраструктура, следва да включват финансиране не само за основните мрежи, но и за регионална и местна свързаност, за да се гарантира, че инвестициите са от полза и за местното население, по-специално като се изграждат на нови пътища за достъп до градовете и селата;

52. подкрепя принципа на обвързване на инвестициите в рамките на Икономическия и инвестиционен план с реформите и призовава Европейската комисия да съобщава във връзка с всяка една инвестиция какви реформи се очакват на местно и регионално равнище;

53. посочва, че по-голямата видимост на инвестициите на ЕС на регионално и местно равнище, както и по-ясната комуникация относно основните принципи и ценности, като например правилата за обществените поръчки, екологичните стандарти и стандартите за финансова устойчивост, следва да спомогнат за засилване на ангажмента за реформи в процеса на присъединяване към ЕС и за намаляване на риска от отрицателно влияние от страна на външни участници в региона (например чрез заеми от Китай);

54. подкрепя усилията за подготовка на новия програмен цикъл за предприсъединителната помощ (ИПП III) и отново подчертава, в съответствие със свое предишно становище по въпроса ⁽³⁾, значението на предоставянето на тематична подкрепа по ИПП III за укрепване на капацитета на регионалните и местните власти;

55. призовава Европейската комисия да изготви насоки относно подкрепата, предоставяна от ЕС на местните и регионалните власти в страните, обхванати от процеса на разширяване, за новия период на финансиране 2021—2027 г., в съответствие с насоките, които е изготвила за подкрепа на гражданското общество и независимите медии в страните от региона, и да предостави ясна информация относно целите, очакваните резултати и показателите за измерване на напредъка;

56. във връзка с това призовава Европейската комисия да създаде независим регионален комитет, който да наблюдава изпълнението на Икономическия и инвестиционен план и на програмата ИПП III и да включва представители на местните и регионалните власти, гражданското общество и медиите в страните, обхванати от процеса на разширяване, въз основа на публична покана и прозрачни критерии;

57. подчертава, че проактивната прозрачност и откритост на данните допринасят за общественото доверие в целесъобразното използване на публичните средства, и призовава Комисията да създаде открит портал на данни с подробна, обществено достъпна и позволяваща търсене информация на всички бенефициери по програмата ИПП III и Икономическия и инвестиционен план.

Брюксел, 7 май 2021 година.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III), COR 2018/04008; ОВ С 86, 7.3.2019 г.

Становище на Комитета на регионите — Съюз на равенство: План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 година

(2021/C 300/05)

Докладчик:	Yoomi RENSTRÖM (SE/ПЕС), член на местна асамблея: Община Уванокер
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Съюз на равенство: План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. COM(2020) 565 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства съобщението относно „Съюз на равенство: План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г.“. Комитетът подчертава, че равенството е една от основните ценности, на които е основан Европейският съюз, както е отразено в Договорите и Хартата на основните права, които предоставят на ЕС мандат и отговорност за борба с дискриминацията;
2. изразява загриженост във връзка с констатациите в Доклада относно основните права за 2019 г., изготвен от Агенцията на ЕС за основните права (FRA), в който се потвърждава, че етническите малцинства и мигрантите продължават да се сблъскват с тормоз и дискриминация в целия ЕС въпреки дългогодишните закони на ЕС за борба с расизма. Според този доклад само 15 от 27-те държави — членки на ЕС, имат конкретни планове за действие и стратегии за борба с расизма и етническата дискриминация и все още съществуват пропуски в националното законодателство, насочено към криминализиране на расизма;
3. изразява не по-малка загриженост относно резултатите от специалното проучване на Евробарометър относно дискриминацията в ЕС ⁽¹⁾. В него се съобщава, че почти 59 % от отговорилите считат, че дискриминацията въз основа на етнически произход е широко разпространена в тяхната страна, особено по отношение на дискриминацията въз основа на цвят на кожата. Въпреки това възприетията, мненията и нагласите все още се различават в значителна степен в зависимост от дискриминираната група, както и в различните държави;
4. приветства ангажимента на Комисията за извършване на цялостна оценка на съществуващата правна рамка на ЕС за борба с дискриминацията, расизма и ксенофобията, както и за наблюдение на прилагането на Директивата за расовото равенство ⁽²⁾, и гарантиране, че Рамковото решение относно борбата с расизма и ксенофобията ⁽³⁾ се прилага правилно;
5. подчертава, че борбата с дискриминацията във всички области трябва да бъде приоритет за ЕС, но отбелязва, че понастоящем в законодателството на ЕС за борба с дискриминацията съществуват пропуски, тъй като определени основания за дискриминация са обхванати само в областта на труда и професиите. Комитетът призовава представителите на държавите членки в Съвета да приключат преговорите по хоризонталната директива за равното третиране ⁽⁴⁾, която е блокирана от момента на предлагането ѝ от Комисията през 2008 г.;
6. приветства факта, че за първи път Комисията признава съществуването на структурен расизъм, като и че той е част от социалната, икономическата и политическата система, в която живеем всички, и че счита, че е необходимо този въпрос да бъде решен чрез всеобхватна политика. Поради това е необходима промяна на подхода на ЕС към расизма;

⁽¹⁾ https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2251_91_4_493_ENG/resource/afca8c2e-a0a8-4a22-84ef-29a3a1fb9a1b

⁽²⁾ Директива 2000/43/ЕО относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход

⁽³⁾ Рамково решение на Съвета 2008/913/ПВР

⁽⁴⁾ Предложение за директива относно принципа на равно третиране, COM(2008) 426 final

7. приветства факта, че в плана за действие се предлага поредица от мерки, обединяващи всички равнища на вземане на решения в обществото, заедно с гражданското общество и органите по въпросите на равенството, с цел по-ефективна борба с расизма в Европа, например чрез национални планове за действие за борба с расизма;
8. отбелязва, че планът за действие представлява напредък към постигането на целите за устойчиво развитие в Програмата до 2030 г., по-специално цел 10 за намаляване на неравенствата;
9. очаква планът за действие за Европейския съюз на социалните права, който ще бъде публикуван през 2021 г., да предостави допълнителна подкрепа за равенството на пазара на труда, включително за хората от малцинствен расов⁽⁵⁾ или етнически произход;

Структурен расизъм — отстраняване на първопричината

10. изтъква значението на признаването на историческите корени на расизма. Гарантирането на това, че не се забравят колониализмът, робството и Холокостът, представлява важен елемент от насърчаването на приобщаване и разбиране. Комитетът призовава за противодействие на пропагандата, като се осъжда расизмът, насърчава се социалното приобщаване и се овластяват хората, независимо от расовия или етнически произход;
11. подчертава, че една от решаващите стъпки за ефективно преодоляване на структурния расизъм е определянето на области, в които той продължава да съществува, като образование, жилищно настаняване, здравеопазване, заетост, достъп до обществени услуги, правна система, правоприлагане или контрол на миграцията, както и политическо участие и представителство;
12. настоятелно призовава Комисията да разгледа, от глобална и обща перспектива, плана за действие за борба с расизма заедно с европейската политика в областта на имиграцията и общата европейска политика в областта на убежището;
13. подчертава необходимостта от всеобхватни данни относно дискриминацията въз основа на расов или етнически произход в Европа. Ако не измерваме и отчитаме количествено степента на дискриминация и неравенство, ще бъде много трудно да се справим ефективно с тях. Данните относно равенството могат да предложат ефективни инструменти за борба с дискриминацията и изключването и да изтъкнат положението на групите, изложени на риск от дискриминация, като целта е да се планират приобщаващи политики и да се гарантира прилагането им;
14. счита, че данните за равенството дават представа за степента на структурния расизъм и за начините за борба с него, но са необходими нови методи за събиране на данни относно дискриминацията и равенството. Пълното спазване на конституционните стандарти, правото на ЕС за защита на данните и Хартата на основните права на ЕС е предпоставка за смекчаване на потенциалните рискове от неправилна употреба или злоупотреба;
15. приветства решението на Комисията да събира данни за расовото и етническото многообразие на своите служители, като използва специално проучване на доброволен и анонимен принцип, с което изцяло спазва правилата за събиране на данни. Във връзка с това подчертава необходимостта всички органи на ЕС да извършват подобни оценки, тъй като расовото и етническото представителство на всички равнища на публичната администрация на ЕС е от решаващо значение за постигането на равенство;
16. още веднъж „подчертава, че е важно да се прилага междусекторна перспектива, която да привлече в изпълнението на стратегията лицата, които са в уязвимо положение или може да са подложени на множество форми на дискриминация“⁽⁶⁾, като се посочват специално уязвими групи като жените мигранти, неприятели на децата и юноши мигранти или ЛГТБИ, наред с други. Поради това призовава Европейската комисия да доразвие този междусекторен подход в сътрудничество с държавите членки и да изготви насоки, които да улеснят неговото прилагане при планирането, управлението и оценката на публичните политики;
17. припомня, че непридружените непълнолетни чужденци са силно уязвима група по отношение на расизма и се нуждаят от специално внимание в съответствие със Стратегията на ЕС за правата на детето за периода 2021—2024 г.;

⁽⁵⁾ Използването на термина „расов произход“ в настоящия документ, както и в плана за действие, не означава приемане на теории, които се опитват да установят съществуването на отделни човешки раси.

⁽⁶⁾ Становище на КР 2016/2020 относно „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете за 2020—2025 г.“

18. призовава за включване на политиките за борба с расизма във всички политики на ЕС. Европейският комитет на регионите подчертава, че всички политики за борба с дискриминацията би трябвало да имат и междусекторен подход с цел ефективна борба с множествената дискриминация;

19. счита, че често се пренебрегва икономическото измерение на структурния расизъм. Той води до значителни икономически разходи, тъй като възпрепятства хората да достигнат потенциала си. Общество, в което има по-малко расизъм, ще бъде икономически по-силно;

20. подчертава, че COVID-19 изведе на преден план и изостри съществуващите неравенства, маргинализация и дискриминация в Европа и засили структурния расизъм. Намиращи се в уязвимо положение хора са засегнати още по-тежко. Освен милионите работници, загубили работата и доходите си, най-силно засегнати са мигрантите по границите, хората с несигурни работни места, лицата без документи, семействата с ниски доходи, бездомните, възрастните хора, жените и хората с увреждания или хронични заболявания — включително голямо брой расови и етнически малцинства. Поради това всеки отговор на пандемията би трябвало да възприеме подход за борба с дискриминацията и да оказва пряко и косвено въздействие върху расизма в различни сфери на обществото;

21. отново призовава за „силни мерки за защита на гражданските свободи и демокрацията в една все по-цифровизирана епоха, включително мерки за намаляване на риска от всеобщо цифрово слеждане и борба с фалшивите новини, дезинформационни кампании, слово на омразата и дискриминация, по-специално расизъм, в цифровата среда — независимо от това дали източникът на тези негативни процеси се намира в рамките на ЕС или извън него“⁽⁷⁾;

22. освен това отново заявява, че „основен елемент на всяка бъдеща регулаторна рамка във връзка с изкуствения интелект е въвеждането на предпазни клаузи, с които да се гарантира, че изкуственият интелект е непредубеден и не възпроизвежда дискриминация въз основа на пол, етническа принадлежност, възраст, увреждания или сексуална ориентация“⁽⁸⁾;

23. подчертава необходимостта от преодоляване на дискриминационните нагласи сред правоприлагащите органи, полицейското насилие и расовото профилиране на определени расови или етнически групи и счита, че полицията и правоприлагащите органи трябва да дават пример в областта на борбата с расизма и дискриминацията;

24. счита, че е от съществено значение в държавите членки, в които местните и регионалните власти отговарят за полицейската дейност, да се предприемат действия за борба и предотвратяване на расизма в правоприлагането, упражняване на контрол върху полицейските практики, инвестиране в обучението и развитието на тези органи и за обработване по прозрачен начин на данните, свързани с расовото профилиране. Местните и регионалните власти би трябвало също така да разработят всеобхватни общностни програми за предотвратяване на насилието въз основа на обществената безопасност и пълното зачитане на стандартите на ЕС за недискриминация при полицейската дейност;

25. отново изтъква, че „основна роля в предотвратяването и борбата срещу водещата до насилие радикализация има обществото, в което правата на човека на всички групи от населението се зачитат изцяло и което отговаря на международните и регионалните стандарти, включително борбата срещу дискриминацията и расизма, както и други форми на нетърпимост“⁽⁹⁾;

Местните и регионалните власти на предна линия

26. приветства факта, че планът за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. поставя местните и регионалните власти в центъра на борбата срещу расизма. Комитетът отбелязва, че поради близостта си до широката общественост, местните и регионалните власти играят основна роля за насърчаването и зачитането на европейските ценности и са на предна линия по отношение на борбата с расизма и престъпленията от омраза, защитата на уязвимите групи и малцинствата и насърчаването на социалното сближаване;

⁽⁷⁾ Становище на КР 2354/2020 относно „Стратегия за изграждане на цифровото бъдеще на Европа и европейска стратегия за данните“

⁽⁸⁾ Становище на КР 2014/2020 относно „Бяла книга за изкуствения интелект — Европа в търсене на високи постижения и атмосфера на доверие“

⁽⁹⁾ Становище на КР 6329/2015 относно „Борбата срещу радикализацията и съпроведения с насилие екстремизъм: механизми за превенция на местно и регионално равнище“

27. призовава местните и регионалните власти да бъдат признати за стратегически партньори при разработването, прилагането и мониторинга на националните планове за действие с оглед на техните отговорности и важната работа за борба с расизма, която вече предприемат в рамките на своите области на компетентност;

28. подчертава ключовата роля на местните и регионалните власти за насърчаване на осведомеността, обучението и образованието в борбата срещу расизма, особено сред младите хора;

29. счита, че е от първостепенно значение в многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. да бъдат заделени финансови средства за местните и регионалните власти от фондовете на ЕС и Next Generation EU с цел насърчаване на социалното приобщаване и борба с расизма и дискриминацията в области като достъпа до пазара на труда, образованието, социалните услуги, здравеопазването и жилищното настаняване. Това включва отделянето на специално внимание на най-уязвимите групи и заделяне на средства за гарантиране на закрилата на непридружените малолетни чужденци, тъй като в много случаи за тях поемат отговорност местните и регионалните власти;

30. счита, че освен приемането на планове за действие за борба с расизма на национално равнище, може да е полезно да има и планове за действие на местно и регионално равнище. Те биха могли да спомогнат за справяне със структурния расизъм чрез конкретни мерки. Това също така отразява позицията, изразена от Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) в нейния доклад от 2019 г., в който тя изтъква необходимостта от планове за действие на всички равнища в борбата срещу расизма. Местните и регионалните власти би трябвало да бъдат надлежно подкрепяни при изготвянето на поднационални планове за действие, включително чрез ad hoc инициативи за изграждане на капацитет;

31. би могъл да участва в този процес и да служи като платформа за по-нататъшно разработване на мерки за борба с расизма на местно и регионално равнище, например чрез подкрепа за социалната интеграция, борба с енергийната бедност и насърчаване на достъпа до достойни жилища;

32. подчертава значението на участието на националните, регионалните и местните власти, както и на гражданското общество, за да се даде легитимност на националните планове за действие за борба с расизма и да се води по-ефективна борба с расизма в Европа. Важно е също така да се обменят добри практики между различните държави и местните и регионалните власти, като се споделят целите и мерките, определени в планове за борба с расизма от различните равнища на управление;

33. счита, че за да се реализира потенциалът на предстоящите предложения на Комисията за национални планове за действие за борба с расизма, трябва да има надеждни процеси, които да гарантират, че те се изпълняват в определения срок, с ясни и измерими цели, и че напредъкът се наблюдава както на национално, така и на европейско равнище, като Комисията поема пълна отговорност за своята част от последващите действия;

34. подчертава, че две години след създаването на националните планове за действие за борба с расизма би трябвало да бъде насрочена оценка на ефективността им с пълна информация от местните и регионалните власти;

Европейският комитет на регионите, институциите на ЕС и инициативи за борба с расизма

35. подкрепя инициативата на ЮНЕСКО за Европейска коалиция на градовете срещу расизма (ECCAR) и по-специално приветства европейските проекти, свързани с борбата срещу расизма, включително неотдавнашната „Подкрепа за ежедневната борба с расизма“ (SUPER) в рамките на програмата на Европейската комисия „Права, равенство и гражданство“;

36. призовава Комисията официално да включва Комитета всяка година, когато определя една или повече „Европейски столици на приобщаването и многообразието“, като начин за признаване и изтъкване на усилията на градовете за въвеждане на надеждни стратегии за приобщаване на местно равнище;

37. проявява силен интерес за участие като официален партньор в организирането на срещата на високо равнище за борба с расизма на 21 март 2021 г., която ще се проведе във връзка с Международния ден за премахване на расовата дискриминация;

38. счита, че тъй като Комитетът и местните и регионалните власти са на предна линия в борбата срещу расизма и дискриминацията, те би трябвало да играят официална роля в обмена, редовните консултации и диалога с институциите на ЕС;

39. приветства значителните усилия на Комисията за укрепване на политиките, които се опират на основни ценности, и за изграждане на Съюза на равенство на ЕС чрез редица планове и стратегии за действие за борба с дискриминацията на конкретни основания (раса, равенство между половете, ЛГБТИК, роми, деца, хора с увреждания, антисемитизъм). Въпреки това, като се има предвид хоризонталният характер на горепосочените стратегии, Комитетът счита, че е целесъобразно да се изготвят не само индивидуални доклади за напредъка, но и междусекторни доклади, които да оценяват взаимодействието между различните стратегии и тяхното кумулативно въздействие в случай на множество форми на дискриминация на национално, регионално и местно равнище;

40. подкрепя усилията на Комисията за създаване на Съюз на равенство, който с помощта на новата вътрешна работна група по въпросите на равенството ще защитава интересите на всички хора, независимо от расата или етническия произход, чрез интегриране на равенството и интерсекционалността във всички политики, законодателни актове и програми за финансиране на ЕС;

41. очаква да бъде ангажиран и да си сътрудничи с бъдещия координатор за борба с расизма, който ще бъде назначен от Комисията;

42. ще последва призива на Комисията да даде добър пример и да подобри представителността на служителите на КР чрез мерки за набиране и подбор на персонал.

Брюксел, 7 май 2021 година.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Стратегия за правата на хората с увреждания

(2021/C 300/06)

Главен докладчик: Daniela BALLICO (IT/EKP), кмет на Чампино (PM)**Отправен документ:** Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.
COM(2021) 101 final**ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ****ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ**

1. подчертава, че правата на хората с увреждания, залегнали в членове 2, 9, 10, 19, 168 и 216, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и членове 2 и 21 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), членове 3, 15, 21, 23 и 26 от Хартата на основните права на Европейския съюз, членове 3 и 17 от Европейския стълб на социалните права, както и в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана на 26 ноември 2009 г., трябва да бъдат гарантирани и насърчавани във всички сфери и на всички равнища на Европейския съюз и държавите членки;
2. приветства съобщението „Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.“ като стратегическо действие, насочено към насърчаване на автономността и приобщаването, гарантиране на равноправното упражняване на правата и закрила на гражданите, които са най-силно изложени на риск от дискриминация и социална маргинализация;
3. смята, че с оглед на правомощията им и свършената работа по тяхното упражняване, местните и регионалните власти трябва да получат признание като стратегически партньори при разработването, изпълнението и мониторинга на стратегията;
4. призовава за по-голямо признание на местните и регионалните власти, като се има предвид, че много от политиките за приобщаване на хората с увреждания трябва да се осъществяват и прилагат на местно равнище от инстанции, близки до хората с увреждания. За да се гарантира пълна ангажираност са необходими адаптирани национални, регионални и местни политики и средства, както и допълнителни достатъчни ресурси по линията на европейските фондове, за да се осъществи справедлив преход към независим живот и участие в живота на общността за хората с увреждания;
5. подчертава значението на политическата рамка на стратегията и нейните действия, тъй като тази рамка представлява подновена възможност за постигане на конкретни цели на място, свързани с приобщаването и независимостта на хората с увреждания в Европейския съюз, като се тръгне от държавите членки. Стратегията идва в труден момент, тъй като пандемията от COVID-19 постави на сериозен риск оцеляването, здравето и достойнството на хората с увреждания, като разкри всички слабости в системите за социална закрила и приобщаване;
6. приветства създаването на рамка от мерки, предназначени да гарантират права и възможности, засягащи хората с увреждания — физически, и/или увреждания на отделни органи, сензорни, интелектуални, психически или хора с множество увреждания, които представляват една пета от европейското население. Наличието на увреждане е показател за по-висок риск от бедност, изключване и депресия, особено когато средата не е пригодна за хората с различни потребности;
7. изразява задоволство от стратегията относно Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която е първият универсален план за действие за гарантиране на правата и възможностите за хората с увреждания;

8. подкрепя лансирането от Европейската комисия на платформата за хората с увреждания през 2021 г. и изразява желание да участва в нея като наблюдател, за да следи за ефективното включване на хората с увреждания във всички политики и програми. Подчертава необходимостта от пълноценно включване на местните и регионалните власти, тъй като те са ключови участници в управлението на политиките, които засягат пряко хората с увреждания по места;

9. призовава за засилено сътрудничество с представителни европейски институционални равнища и поради това подчертава, че КР може да допринесе за работата на платформата чрез мобилизиране на местните и регионалните власти за повишаване на осведомеността относно предизвикателствата на новата стратегия в борбата със стереотипите и дискриминацията на хората с увреждания и чрез насърчаване на подходящо и равно третиране в ежедневието;

10. подчертава значението на работата с организациите на гражданското общество, сдруженията на хората с увреждания и членовете на техните семейства с цел прилагане на принципа „нищо за нас без нас“, като се подсиgurят механизми за участие на хората с увреждания и на техните семейства чрез активните в сектора организации и освен това се създават обособени пространства за работа с жените и момичетата с увреждания;

11. отново изтъква значението на това, да се приеме цялостна междусекторна перспектива; призовава за включване на конкретни действия, насочени към уязвими групи на хора с увреждания, които са изправени пред препятствия, основаващи се на преплитане на множество фактори като биологичен и социален пол, сексуална ориентация, расов или етнически произход, възраст, религия и убеждения, или социално-икономически затруднения или друго уязвимо положение. Поради това призовава Европейската комисия да доразвие този междусекторен подход и да изготви инициативи, чието прилагане да въздейства на планирането, управлението и оценката на публичните политики;

12. посочва необходимостта да се приеме принципът, съгласно който публичните администрации би трябвало да дават пример за това как да се структурира социалното приобщаване и как да се гарантират права и равни възможности за хората с увреждания както по отношение на включването в отворения пазар на труда, така и по отношение на предоставянето на достъпни услуги. За тази цел е необходимо КР, в качеството си на работодател и институционален участник, да следва този принцип като дава пример и да приеме пътна карта за това;

13. подчертава необходимостта, особено в областта на включването в пазара на труда и достъпността на стоки и услуги, да се изтъкнат редът и условията за участие на частния сектор, чрез публично-частно партньорство;

14. отбелязва, че в стратегията пандемията се разглежда само по отношение на независимия начин на живот и незначително във връзка с образователното приобщаване. отбелязва липсата на подходящо признание за лицата, полагащи грижи в семейство (неформални грижи), явление, което се отнася главно до жените и отново се прояви силно по време на пандемията в резултат на ограничаването на предлаганите услуги за членовете на техните семейства, което показва, че работата по оказване на помощ и полагане на грижи е с основно значение, както и необходимостта от допълнително подсиgurяване на достъпа до технологии и употребата им в личната сфера;

15. настоятелно призовава държавите членки да включат конкретни мерки за хората с увреждания в своите национални програми за реформи и национални планове за възстановяване и устойчивост;

Достъпност, независимост и равенство

16. изразява съгласие с Европейската комисия относно действията за стартиране през 2022 г. на „AccessibleEU“ — ресурсен център, който ще обедини всички заинтересовани страни. Освен това призовава за: извършване на оценка на функционирането на вътрешния пазар на помощни технологии до 2023 г.; подкрепа за прилагането на задълженията в сферата на достъпността на директивите за обществените поръчки; извършване на оценка на прилагането на Директивата за достъпност на уебсайтовете; изготвяне на опис на дейностите, свързани с железопътната инфраструктура, и тяхното равнище на достъпност;

17. приветства ратифицирането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН) от ЕС и неговите държави членки; призовава Съвета и всички държави членки да подпишат Факултативния протокол към тази конвенция на ООН;

18. изразява съгласие с Европейската комисия относно необходимостта от наблюдение на прилагането на различните директиви в сферата на достъпността, така че ЕС и всичките институции да могат да бъдат в състояние да провеждат подходящи политики за прилагане; законодателството в сферата на достъпността следва стриктно да се спазва и да се актуализира, за да се подсигури достъпна среда както в жилищните сгради, така и по отношение на всички свързани с веригата на достъпността елементи;

19. припомня, че хората с увреждания трябва да разполагат с всички възможности за независим живот, като правото им на автономност през целия живот е гарантирано. Регулирането на личната помощ за хората с по-висока степен на зависимост е от изключително значение;

20. подчертава ключовата роля, която всички хора с увреждания са изиграли като експерти по собственото си положение. С оглед на това местните и регионалните власти играят ключова роля, когато е необходимо да се признае тяхното активно участие в процесите на вземане на решения, включително по отношение на достъпността. За тази цел припомня наградата „Достъпен град“ (Access City Award), присъждана ежегодно от Европейската комисия на три европейски града, които са се отличили, като са направили градската среда по-достъпна за всички свои граждани, обръщайки специално внимание на проблемите, свързани с възрастта и равнището на мобилност като цяло, и насърчава провеждането на сходни инициативи, които да позволят достъпност на средата в селата и сред природата;

21. настоятелно призовава Европейската комисия да разгледа достъпността като задължителен критерий при извършването на предвидения за 2021 г. преглед на енергийната рамка за сградите, с цел да ги направи по-достъпни за хората с увреждания;

Упражняване на правата на ЕС

Да се движим и живеем свободно

22. изразява съгласие с необходимостта от приемане на европейската карта за хората с увреждания до края на 2023 г., за да се гарантира пълното упражняване на правата на Европейския съюз и с оглед на взаимното признаване на статута на хората с увреждания във всички държави членки. Очаква с интерес бъдещото предложение на Комисията относно европейската карта и се надява, че тя може да преодолее трудностите, срещнати по време на експерименталната фаза;

23. подкрепя намерението на Комисията да работи по-ефективно с държавите членки за възможно най-бързото приемане на картата и същевременно да работи за хармонизиране на признаването на статута „лице с увреждане“, което е от съществено значение, за да се гарантира правото на мобилност в рамките на Европейския съюз, като се започне от правото на ползване на подобни обезщетения и подкрепа, както и на премахването на пречките;

Насърчаване на участието в демократичния процес

24. изразява съгласие с припомнената в стратегията необходимост да се насърчава участието в гражданския и политическия живот на хората с увреждания, които продължават да са дискриминирани, дори когато упражняват правото си на глас;

25. призовава Европейската комисия да разгледа възможността за създаване на европейско споразумение относно правото на хората с увреждания да гласуват, с цел всички видове пречки да бъдат премахнати и хората с увреждания да имат пълното право да изразят политическите си предпочитания по същия начин, както всеки друг европейски гражданин. Подчертава, че към настоящия момент Комисията е приела програма за консултации относно приобщаващите европейски избори, в която обаче темата за уврежданията не е включена. Препоръчва в тази програма в най-кратък срок да бъдат включени и хората с увреждания и всички равнища, на които се провеждат избори;

26. споделя мнението, че достъпът на хората с увреждания до пълния набор от здравни грижи трябва да бъде подобрен; споделя и оценката на Европейската комисия относно неадекватността на социалните услуги и услугите за полагане на грижи, както и на здравните услуги, които показваха всичките си ограничения по време на пандемичната фаза. Подчертава изключително трудното положение в отдалечените и селските райони. Отбелязва, че въпросът за сегрегацията за пръв път се появява в европейски документ от такова значение, и изразява задоволството си от това. Счита, че е абсолютно правилно да се обърне внимание на сегрегацията на хората с увреждания и тяхната деинституционализация с цел упражняване на пълен и ефективен независим живот в общността чрез разработване на услуги по места, които да включват наблюдение на здравето, цифровизация на подкрепата за личната автономност и предоставяне на личен асистент, като се дава и избор на лицата къде, с кого и как да живеят;

Развиване на нови умения за нови работни места

27. обръща внимание на факта, че в целия Европейски съюз пандемичната криза доведе до загуба на работни места за хората с увреждания. Отново заявява също така, че това се е случило на роднини на хора с увреждания, които полагат грижи, явление, което засяга основно майките, партньорите и дъщерите;

28. споделя становището, че ускоряването на цифровата трансформация и екологичния преход предлага възможности благодарение на използването на информационните и комуникационните технологии, изкуствения интелект и роботиката, адаптирани към потребностите на хората с увреждания, и че е необходимо да се инвестира в техните цифрови умения;

29. припомня необходимостта от събиране на съпоставими данни относно уврежданията, за да се направи по-добра оценка на положението на хората с увреждания в различните условия, да се оценят политиките и действията, да се наблюдава техният напредък и да се предприемат подходящи действия;

30. призовава Комисията систематично да разглежда въпроса за задължението за предоставяне на информация относно хората с увреждания особено в селските райони. Както се призовава в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН) и се потвърждава от Комитета на ООН по правата на човека, е необходимо да се попълни липсващата информация не само за дезагрегираните данни, но и с показатели за приобщаване, с помощта на които да се наблюдават политиките и зачитането на правата на хората с увреждания;

31. изразява съгласие с необходимостта от адаптиране на професионалните умения на хората с увреждания чрез ролята, която професионалното образование и обучение може да играят, и чрез следващия план за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г. Подкрепя също така стратегията за изпълнение на тези действия чрез силен ангажимент с участието на държавите членки, за да се гарантира, че те разполагат с приобщаващи и достъпни програми, както и с необходимите средства, като целта е да се използват и взаимно допълват вече съществуващите; освен това подчертава необходимостта от по-голямо насърчаване на достъпа до университетско обучение за хората с увреждания;

32. подчертава необходимостта от специфични разпоредби, даващи възможност за повишаване и промяна на квалификацията на хората с увреждания, с цел използване на потенциала на цифров преход, по-специално. Въз основа на това приветства използването на чиракуването като инструмент за социално приобщаване в програмата „Гаранция за младежта“;

33. подкрепя инициативата на Европейската комисия да призове настоятелно държавите членки да определят ясни цели за повишаване на равнището на заетост на хората с увреждания, по-специално на отворения пазар на труда и за укрепване на капацитета на службите по заетостта. Отново изтъква необходимостта от улесняване на самостоятелната заетост и предприемачество на хората с увреждания. Настоятелно призовава държавите членки да обмислят предоставянето на данъчни облекчения за предприятията, които наемат служители с увреждания, или на преференциално данъчно облагане за самостоятелно заети лица с увреждания и особено на предприемачите;

34. приветства публикуването на план за действие относно социалната икономика, който предвижда подобряване на благоприятната среда за социалната икономика, включително възможностите, свързани с хората с увреждания. Призовава за повече инвестиции в социалните предприятия, които обръщат особено внимание на интеграцията. На мнение е, че социалните предприятия могат да насърчават пазарно ориентиран модел за дейности, които, ако се управляват успешно, могат да бъдат разширени и финансово устойчиви на отворения пазар на труда⁽¹⁾;

Равен достъп и недискриминация

35. признава, че въпросът за достъпа до правосъдие не е второстепенен и се отнася по-специално до институционалната дискриминация на хората с интелектуални, психосоциални и психични увреждания. Настоятелно призовава държавите членки да популяризират най-добрите си практики с цел взаимстването и разпространението им;

36. Припомня „големия брой граждани на ЕС, които страдат от нарушение в развитието и/или от психическо заболяване и биха могли да бъдат поставени под настойничество (plenary guardianship) или попечителство (partial guardianship). Изразява, обаче, загриженост по отношение на пълното настойничество, при което засегнатите могат да изгубят почти всички свои законни права и решенията относно най-важните аспекти на живота им се вземат от законните им представители. Много пълнолетни лица биват настанявани в институции против волята си от съдебно назначените им представители. КР препоръчва на държавите членки да приемат стандарти, които да дават възможност за прилагане на член 12 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания⁽²⁾, и да приобщат ползвателите, техните семейства, организациите, които защитават техните права и специалистите, към вземането на решения.

37. смята, че е от съществено значение да се разгледа въпросът за борбата с насилието над хората с увреждания, по-специално над жените, момчетата, момичетата и юношите с увреждания, и въпроса за хората с интелектуални увреждания и увреждания в сферата на междуличностното общуване. Заявява, че е необходимо да се засилят действията в това отношение в новата стратегия; Например защитените структури за настаняване би трябвало да бъдат подложени на по-ефикасен мониторинг, а всички центрове за консултации и приюти за жени да бъдат напълно достъпни;

⁽¹⁾ Eurofound (2021 г.), Disability and labour market integration: Policy trends and support in EU Member States (Увреждания и интеграция на пазара на труда: Политически тенденции и подкрепа в държавите членки на ЕС), https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20013en.pdf.

⁽²⁾ https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convention_accessible_pdf.pdf.

38. изразява съгласие, че едно от основните предизвикателства, пред които е изправен Европейският съюз в сферата на уврежданията, е необходимостта от борба с дискриминацията във всички области на живота на хората с увреждания;

39. признава, че образованието е основното средство за справяне с неравенствата, включително по отношение на хората с увреждания. Изразява съгласие гаранцията за приобщаващо образование да обхваща детството, юношеството, както и възрастните с увреждания. Признава, че европейските програми в тази област подкрепят и насърчават подобни дейности. Отправя искане местните и регионалните власти, сдруженията на хората с увреждания и членовете на техните семейства да участват в програмата за обучение на хората с увреждания, за да се насърчи обменът на добри практики, и призовава за активното участие на местните и регионалните власти в интегрирането на политиките за социално приобщаване в образователните политики;

Подобряване на достъпа до изкуството и културата, развлекателните дейности, свободното време, спорта и туризма

40. подкрепя насърчаването на личностното развитие на хората с увреждания, и най-вече на момичетата, момчетата и младежите, както на всички други хора, чрез достъп до изкуството, културата, творческите дейности, свободното време, спорта и туризма;

41. подчертава по-специално ролята на спорта за насърчаване на приобщаването на хората с увреждания и настоятелно призовава държавите членки да разработват програми, които осигурят участието на момичетата, момчетата, младежите и хората с увреждания със сериозни затруднения;

Даване на пример

42. признава значението на приемането на структурирана система за ефективното изпълнение на стратегията. Първата стъпка е систематичното включване на хората с увреждания в процеса на вземане на решения;

43. подчертава необходимостта от ефективна борба със стереотипите, свързани с физическите и психическите увреждания, ширещи се на практика в обществените дебати, медийното представяне и образованието, като се избере нулева толерантност към предразсъдъците, основани на физически/психични увреждания и стигматизацията, включително към използване на дискриминационен език. Местните и регионалните власти са в много добра позиция да служат за пример, както в качеството им на работодатели, така и на доставчици на услуги, а така също и поради близостта им до гражданите;

44. одобрява ангажимента на Комисията за укрепване на стратегията за човешките ресурси, така че хората с увреждания да имат достъп до работните места и да бъдат улеснени чрез разумни приспособявания, за да бъдат продуктивни по същия начин като колегите си: това включва достъпността на сградите и всички работни инструменти, с особен акцент върху създаването, развитието и използването на технологии и услуги на хората;

45. подкрепя необходимостта от укрепване на рамката за мониторинг на изпълнението на стратегията чрез въвеждане на ефективни показатели за измерване и оценка на въздействието на социалното приобщаване на хората с увреждания, които да се основават на наличните данни; припомня, че е важно да се изготвят годишни доклади, обобщаващи напредъка на държавите членки по отношение на приобщаването на хората с увреждания, като в тях се включат добрите практики на местните и регионалните власти, сдруженията на хората с увреждания и членовете на техните семейства;

46. призовава Европейския съюз, държавите членки и техните регионални и местни власти да засилят измерението на уврежданията в националните и регионалните статистически системи, за да може да се разполага с надеждни и редовни данни, съгласувани с Евростат.

Брюксел, 7 май 2021 година..

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Безопасни и устойчиви химикали за нетоксична околна среда в европейските градове и региони

(2021/C 300/07)

Докладчик:	Adam STRUZIK (PL/ЕНП), маршал на Мазовското воеводство
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — <i>Стратегия за устойчивост в областта на химикалите — Към нетоксична околна среда</i> COM/2020/667 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Значение на стратегията в областта на химикалите

- горещо приветства и подкрепя мерките за прилагане на стратегията в областта на химикалите, тъй като химичните вещества доминират почти целия пазар на преработка на продукти и играят основна роля в ежедневието. Подчертава, че тези мерки са от особено значение в контекста на човешкото здраве, опазването на околната среда и икономиката, включително разработването на безопасни и устойчиви химикали;
- отчита добавената стойност на стратегията по отношение на повишаването на конкурентоспособността на европейския химически сектор, използването на ключовата роля на химикалите за гарантиране на неутралност по отношение на климата, постигането на целите на Парижкото споразумение, постигането на амбициите на кръговата икономика, подкрепата за плана за възстановяване и енергийния преход и интегрирането на различни аспекти на управлението на химикалите, включително безопасността, енергийната ефективност, въздействието върху околната среда, науката и иновациите;
- посочва, че кризата, предизвикана от COVID-19, показва ясно уязвимостта на нашите общества и необходимостта от повишаване на тяхната издръжливост на икономически, социални и екологични сътресения. Потвърждава отново централната роля на новия Европейски инструмент за възстановяване за подкрепата на ЕС и същевременно за проправянето на пътя към по-екологосъобразен и по-справедлив преход и устойчиво бъдеще;
- счита, че технологичният суверенитет и издръжливата и устойчива европейска мрежа за създаване на стойност, както и затворените европейски вериги за създаване на стойност са от съществено значение, по-специално за изпълнението на Зеления пакт и енергийния преход; посочва, че в интерес на устойчивите решения би трябвало да се избягва преместването на производството или употребата на регулирани в ЕС вещества в трети държави, където не са гарантирани сравними високи стандарти за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда — само привлекателни и стабилни рамкови условия могат да поддържат или да възвърнат нивата на добавена стойност и производство в европейските региони и да затворят веригите за създаване на стойност;
- призовава за признаване на значението на многостепенното управление за ефективното обвързване на целите и задачите на стратегията за химикалите с екологичното възстановяване на европейската икономика. Подчертава, че широкият спектър от теми, обхванати от стратегията в областта на химикалите, дава възможност за интегриране на нови и съществуващи планове в химическия сектор, както и за разработване и прилагане на мерки, които могат да отчитат надлежно нуждите на местния пазар и да допълват националните усилия в съответствие с принципа на субсидиарност;
- подчертава, че националните планове за възстановяване и устойчивост представляват възможност за използване на потенциала на многостепенното управление, включително и в изпълнението на стратегията в областта на химикалите. Тези действия трябва да бъдат подкрепени от подходящи регулаторни рамки и ресурси чрез пълноценно включване на местните и регионалните власти в определянето и прилагането на плановите и чрез осигуряване на пряк достъп за тях до средства от ЕС;

7. привлича вниманието върху редица правни, финансови и технически пречки, пред които са изправени местните и регионалните власти в контекста на управлението на химикалите. Наличието на съгласувана, предвидима и опростена правна рамка ще допринесе за единен подход към оценката и управлението на химикалите във всички държави от ЕС. Това ще ограничи възникването на допълнителни правни различия между ЕС и други региони. Освен това безвъзмездните средства и техническата помощ ще дадат възможност на местните и регионалните власти да подкрепят инвестиции, свързани с разработването, пускането на пазара, прилагането и използването на безопасни и устойчиви вещества, материали и продукти;

8. приветства възможността Европейската комисия да подкрепя научните изследвания и иновациите, включително, наред с другото в областта на авангардните материали за приложения в секторите на енергетиката, строителството, мобилността, здравеопазването, селското стопанство и електрониката с цел осъществяване на екологичния преход, научни изследвания, разработване и внедряване на нисковъглеродни процеси за производство на материали и химикали със слабо въздействие върху околната среда, иновативни бизнес модели, включително такива, които се основават на по-ефективното използване на химикалите и други ресурси, и свеждане до минимум на отпадъците и емисиите ⁽¹⁾;

Съгласуваност на стратегията за химикалите с области, обхванати от други документи на ЕС

9. приветства факта, че предвид многобройните мерки за защита на човешкото здраве и околната среда, стратегията за устойчивост в областта на химикалите е тясно свързана с целите на Зеления пакт. Прилагането на всеобхватни разпоредби за химическата промишленост може да спомогне за осигуряване на прозрачност при тяхното прилагане и ефективност на привеждането в изпълнение. Въвеждането на нови изисквания и ограничения за употребата на химикали в потребителските продукти, в това число на детергенти, козметични продукти и материали, предназначени за контакт с храни, ще допринесе за подобряването на околната среда и здравето на потребителите. Стабилността и ефективността на планираните промени за химическия сектор обаче ще зависят до голяма степен от съвместимостта с вече действащите решения и от сроковете и ресурсите, предвидени за тяхното осъществяване;

10. призовава за ясна и съгласувана политика, която да гарантира, както на местно, така и на регионално и глобално равнище, инструменти и ресурси за насърчаване на кръговата промишленост — от разработването на решения до въвеждането на устойчиво производство, дистрибуция, употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на химикалите, като същевременно се опазват околната среда и здравето на населението; за тази цел призовава за по-голяма регулаторна яснота по отношение на връзката между химичните вещества, продуктите и отпадъците (CPW Interface) с оглед въвеждането на кръговост във всички държави членки;

Специфичната роля на регионите и местните власти

11. изразява силния интерес и желание от страна на регионите и местните власти да предприемат действия за подобряване на безопасното производство и устойчивата употреба на химикали. Тези действия следва да бъдат подкрепени от подходяща регулаторна рамка и ресурси чрез пълен достъп до знания и гарантиране на финансови ресурси за тези власти. Освен това те биха могли да получат обратна информация относно трудностите и проблемите, свързани с въвеждането и прилагането на въвежданите правни разпоредби;

12. вземайки под внимание тясната връзка между местните и регионалните власти и населението и непосредственото познаване на спецификите на отделните региони, изтъква възможностите за подготовка и провеждане на кампании за повишаване на обществената осведоменост относно целите и задачите на стратегията в областта на химикалите. Прякото сътрудничество между местните власти и предприятията, извършващи дейност в техните региони, дава възможност да се оценят на практическо равнище проблемите, произтичащи от прилагането на въведените правила. Важно е както местните власти, които носят отговорността за прякото прилагане на правото, така и правоприлагащите органи да разполагат с подходящите правни инструменти за наблюдение и контрол на спазването на разпоредбите;

13. счита, че местните и регионалните власти играят важна роля в изпълнението на стратегията за химикалите. Вземайки предвид непосредственото познаване на спецификите на отделните региони, подчертава значението на участието на тези власти в провеждането на информационна кампания за повишаване на осведомеността (наред с другото и сред МСП и населението) и насърчаване на конкретни сектори на икономиката да заменят вредните химикали с алтернативни вещества и да се стремят към проектиране на производство на безопасни и устойчиви химикали и материали;

⁽¹⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — *Стратегия за устойчивост в областта на химикалите — Към нетоксична околна среда*.

14. счита, че е важно при възлагането на обществени поръчки местните и регионалните власти да изискват безопасни химикали в продуктите и стоките и по този начин да допринасят за постепенното извеждане от употреба на нежеланите продукти и стоки;

15. подчертава особено значение на капацитета за иновации и инвестиции на МСП за безопасното и устойчиво производство и използване на вещества, чийто потенциал може да се реализира добре чрез подкрепа и диалог на местно и регионално равнище. По-специално МСП предлагат специфични химикали за новаторски специални и нишови продукти и се адаптират към техните нужди. Тъй като те се нуждаят от доста малки количества и голямо разнообразие от химикали, е по-вероятно те да бъдат засегнати от проблема, че установените процедури за всяко вещество са много скъпи, отнемат много време и изискват информация или сътрудничество от страна на предварителните регистриранти, притежателите на разрешения, доставчиците и клиентите. В това отношение от голяма полза може да бъде междурегионалната подкрепа;

16. призовава изискванията за местните власти и МСП да бъдат разбираеми, прозрачни и изпълнението им да бъде свързано с разумна административна тежест; във връзка с това припомня, че голяма част от важната информация все още е достъпна само на английски език и че тази езикова бариера представлява проблем;

Организация на процеса на изпълнение на стратегията

17. счита, че за да се гарантира успешното изпълнение на стратегията в областта на химикалите, усилията трябва да се определят в съответствие с подход „от долу нагоре“ и да бъдат справедливо разпределени между териториите на ЕС в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност, като същевременно се гарантира необходимата гъвкавост с оглед на съображенията, свързани с разходите и ползите;

18. подчертава необходимостта от план за изпълнение на стратегията за химикалите, който да повиши чувството за сигурност у задължените страни, да сведе до минимум рисковете, произтичащи от процесите, свързани с нейното прилагане, и да дава възможност за постоянно наблюдение на напредъка и бърз отговор на заплахите;

19. същевременно посочва, че функционалността и реакционната способност на някои химикали, необходими за определени употреби, често са неразривно свързани с техните опасни свойства. Поради това е необходимо също така да се включат и насърчават процеси и технологии, които позволяват безопасната употреба на опасни вещества през целия им жизнен цикъл, като при излизането им от употреба се гарантира правилното им управление като отпадъци. Специфични неприемливи рискове трябва да се установяват и изключват;

20. посочва, че изпълнението на стратегията ще изисква гъвкави и иновативни решения, както и нови бизнес модели за въвеждане и насърчаване на иновативни технологии. Това ще спомогне за възстановяването на икономиката, повишаването на конкурентоспособността на МСП и за прилагането на решения за подобряване на човешкото здраве и състоянието на околната среда чрез:

- прилагане на концепцията за кръгова икономика и устойчиви агропромишлени системи;
- въвеждане на решения, основани на устойчиви биологични вещества;
- осъществяване на политики в областта на здравеопазването и околната среда;
- преход към устойчива „синя“ икономика;
- използването на цифровата свързаност и екосистемите като технологично допълнение към стратегията;
- устойчив и справедлив преход и създаване на нови работни места, като същевременно се субсидират проекти, съответстващи на принципите на стратегията;

21. препоръчва при изготвянето на националните планове за стратегии и повишаване на издръжливостта да се провеждат консултации с местните и регионалните власти. Насърчава Европейската комисия да използва опыта, придобит с посредничеството на мрежата от регионални центрове на КР;

22. насърчава Комисията, органите, участващи в регулирането на химикалите (ЕСНА, органите на държавите членки), и експертните групи (например Комитета за оценка на риска), в интерес на практическите и устойчиви решения да създават възможности за повече процедурна прозрачност и експертен и научен обмен със съответните дружества и региони и призовава Комисията да гарантира, че промените в европейското законодателство, произтичащи от тази стратегия, винаги са в съответствие с програмата на Комисията за по-добро регулиране и следователно винаги подлежат на съответната оценка на

въздействието. Това е необходимо особено при оценките на въздействието и при установяването и определянето на „основни обществени употреби“, които не трябва да водят до изключване на безопасната употреба на вещества без подходяща обосновка; отправя искане да се обмисли дали всяко решение за включване на вещество в списъка с кандидат-веществата (за разрешаване) би трябвало да бъде предшествано от анализ на вариантите за управление на риска;

23. отчита големия потенциал на селското стопанство, текстилния, електронния и строителния сектор за изпълнението на стратегията за химикалите. Тези сектори са важни участници в целия процес и допринасят за разработването на устойчиви и безопасни химикали поради широкото им използване в своите дейности;

24. посочва, че селскостопанският сектор е важен получател на химикали, включително на продукти за растителна защита и торове, които засягат пряко човешкото здраве и състоянието на околната среда. Зеленият пакт съдържа ангажимент за развитието на екологичното производство на храни, в резултат на което ще се намали използването на химикали в селскостопанския сектор. Във връзка с това подчертава необходимостта от търсене на новаторски решения като възможност за учените да разработват химикали въз основа на суровини от биологичен произход;

Подкрепа с помощта на регулаторни мерки

25. припомня анализа на Европейската агенция за околната среда (ЕАОС), който показва, че неоптималното прилагане на законодателството на ЕС в областта на околната среда най-често е резултат от неефективна координация между местните, регионалните и националните власти. Това е свързано с липса на административен капацитет, недостатъчно финансиране, недостиг на знания, данни и механизми за привеждане в съответствие, както и с липса на интеграция на политиките. Във връзка с това подчертава, че е необходимо да се премахнат пропуските в съществуващата политика и законодателство, да се гарантира съгласуваност на политиките, стабилност на правната уредба и да се заделят средства за подпомагане на адаптирането на предприемачите към новите изисквания и за обучение на административния персонал;

26. привлича вниманието върху факта, че промените, които се въвеждат, предоставят на регионалните и местните власти реални правни средства за защита на териториите и техните жители от рисковете, свързани както с използването на химикали, така и с управлението на опасните химикали по време на преобразуването на химическия сектор;

27. необходимо е да се преразгледат и засилят разпоредбите на регламентите REACH и CLP (класифициране, етикетиране и опаковане на вещества и смеси) и връзката им със законодателството относно здравословните и безопасни условия на труд, както и да се опростят процедурите. Посочва необходимостта Европейската комисия да се консултира с националните органи, отговарящи за прилагането на Регламента REACH, преди въвеждането на ново законодателство. Новите правила следва да допълват съществуващото законодателство и да повишат ефективността на неговото прилагане и изпълнение чрез установени и добре функциониращи процеси;

28. посочва необходимостта от затягане на разпоредбите на REACH по отношение на изискванията за пусканите на пазара възстановени вещества с оглед безопасната им употреба;

29. подчертава необходимостта от използването на единен инструмент за координиране на публичните действия. Това ще осигури достъп до актуализирано обобщение на информацията относно планираните и текущите инициативи на органите във всички области на законодателството, отнасящи се до химикалите;

Засилване на контрола и привеждането в изпълнение

30. отбелязва, че Европа се нуждае от силна и координирана политика за привеждане на правото в изпълнение, по-специално по отношение на вноса, включително чрез онлайн продажби, на които се пада по-голямата част от случаите на несъответствие с разпоредбите относно веществата в продуктите;

31. посочва необходимостта от наблюдение и докладване на въвежданите законодателни промени. Въз основа на това следва да се реагира и тяхното спазване да се контролира и привежда в изпълнение, както и да се предприемат коригиращи действия;

32. подчертава необходимостта от засилване на контрола и спазването на прилагането на съществуващото законодателство. Последователните и опростени правни разпоредби, обхващащи пазара на ЕС, ще окажат въздействие върху единна и координирана политика за контрол и привеждане в изпълнение;

33. посочва, че предвидените в системата процедури по разрешаване следва да се прилагат и по отношение на производителите от държави извън ЕС по същия начин, както за европейските производители. Поради това стратегията следва да се съсредоточи върху създаването на равни условия за всички заинтересовани субекти. Това ще позволи създаването на система, в която всички предприятия както от пазарите на държавите членки, така и от тези извън ЕС, ще бъдат равни пред закона, което ще гарантира конкурентоспособността и иновативността на европейските предприятия;

Иновации и конкурентоспособност

34. подчертава, че химическата промишленост се нуждае от трансформация на собствените си производствени процеси, за да постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г. Енергийният преход в сектора често ще бъде свързан с радикална модернизация или пълна подмяна на съществуващите инсталации, което може да се окаже проблематично, като същевременно се въвеждат иновации за безопасни и устойчиви химикали. Въпреки това предизвикателствата, свързани с неутралността по отношение на климата и иновативните решения, могат да допринесат за запазването и укрепването на конкурентоспособността на предприятията;

35. посочва необходимостта от защита на иновативността и конкурентоспособността на европейските предприятия, по-специално на МСП, по отношение на защитата на интелектуалната собственост. Планираните действия следва да отчитат въвеждането на единни принципи и рамки от компетентните органи, например чрез разработване на надеждни регулаторни условия и гарантиране на защитата на търговската информация с чувствителен характер, с която разполагат;

36. препоръчва при въвеждането на промените, свързани с изпълнението на стратегията в областта на химикалите да се отчете времето, необходимо за адаптиране/преобразуване на инсталациите и за управление на опасните химикали, изтеглени от пазара на ЕС. Предприетите действия могат да засегнат ползвателите на химикали надолу по веригата и техните бизнес модели. Във връзка с това при въвеждането на европейско законодателство следва да се вземе предвид становището на промишлеността като цяло относно възможността за алтернативна замяна на премахваните суровини/продукти, както и да се извърши оценка на въздействието с участието на регионалните и местните власти и общности;

37. смята, че е необходимо разрешаването на вещества съгласно законодателството в областта на химикалите да бъде по-добре синхронизирано с инвестиционните и иновационните цикли, по-специално, когато става въпрос за комплексни продукти, както и с продължителността на процедурите за необходимите одобрения на продукти и материали и разрешителни за инсталации;

38. изтъква значението на мерките за развитие на научните познания относно наличието на опасни химикали в околната среда, включително на земята и във въздуха, питейната вода, фауната и флората и храните, що се отнася до източниците на тези вещества и тяхното въздействие върху човешкото здраве; във връзка с това приветства факта, че стратегията има за цел да укрепи принципа „замърсителят плаща“;

Веригата на потока на веществата

39. подчертава необходимостта от подкрепа за усилията на различните сектори и предприятия за замяна на веществата, пораждащи безпокойство, чрез насърчаване на научноизследователската и развойната дейност, инвестициите в устойчиви химикали и технологични иновации;

40. посочва необходимостта от разпространение и въвеждане на нови стандарти и сертифициране, свързани с устойчивите химикали. Прилагането на екологични критерии от страна на регионалните и местните власти би повлияло на мотивацията за използване и насърчаването на устойчиви продукти;

41. подкрепя прилагането на концепцията за устойчивост още на етапа на проектиране на веществата. Устойчивите вещества следва да дават възможност за пълно рециклиране на произведените от тях продукти, така че те да се превърнат в безопасни суровини за по-нататъшно производство. Производственият процес е пряко и неразрывно свързан с процеса на проектиране и разработване на продукта. Ако жизненият цикъл на продукта се вземе предвид още на етапа на проектиране, устойчивото производство ще допринесе за създаването на устойчиви продукти, намалявайки или премахвайки отрицателното въздействие върху околната среда и обществото. Целта е химическата промишленост да бъде както нисковъглеродна, енергийно ефективна, безопасна от гледна точка на производството и употребата, така и конкурентоспособна, а предизвикателствата, пред които е изправена, да бъдат преодолими;

42. посочва, че изпълнението на стратегията в областта на химикалите ще зависи до голяма степен от постигането на целите на кръговата икономика. Химическото рециклиране представлява възможност за химическия сектор, тъй като допринася за намаляването на въздействието върху околната среда и за намирането на иновативни решения, позволяващи използването на рециклирани материали в продуктите, а освен това създава условия за производството на висококачествени рециклируеми материали. Във връзка с това подчертава необходимостта тази област да бъде обхваната от специална схема за подпомагане, за да се насърчи използването на рециклирани материали;

43. подчертава значението на въпроса, свързан с необходимостта от управление на отпадъците, произтичащи от изтеглянето на някои вещества/продукти от пазара на ЕС. Този въпрос е свързан не само с финансови аспекти, но и с екологични разходи. По тези въпроси ЕС следва да подкрепя както регионалните и местните власти, така и предприятията при промяната на функциониране/модернизирането на инсталациите, а също и при инвестирането в устойчиви иновации, гарантиращи пречистването на потоците от отпадъци, увеличаването на рециклирането и намаляването на депонирането на отпадъци, в това число преди всичко на пластмасовите и текстилните изделия;

Оценка на химичните вещества и достъп до информация за тях

44. подчертава значението на междурегионалното сътрудничество за създаването на последователна политика за насърчаване на безопасни химикали и мерки за повишаване на безопасното им използване и насърчаването на кръговото производство;

45. подчертава значението на безопасността на продуктите, по-специално избягването на вещества, поражащи безпокойство, и осигуряването на лесен достъп до информация за химичния състав на продукта през целия му жизнен цикъл;

46. във връзка с това Комитетът привлича вниманието към правото на информация, за да се даде възможност на потребителите да правят информиран избор. Припомня, че това може да се постигне чрез въвеждане на ефективни изисквания за информация и гарантиране на възможността наличието на опасни вещества да бъде проследявано от мястото на производство на продукта, включително, наред с другото, въз основа на базата данни SCIP, поддържана от ЕСНА, както и въвеждането на продуктови паспорти;

47. подчертава необходимостта от създаване на изцяло свързана интердисциплинарна база данни на ЕС относно безопасността на химичните вещества, която да бъде създадена от Европейската агенция по химикалите. Тези действия ще гарантират установяването на единен и прозрачен подход към химичните вещества и към оценката на свързания с тях риск. В допълнение това ще гарантира наличието на точни и недвусмислени определения и критерии, отчитащи доброто разбиране на използването на химичните вещества и потенциалната експозиция, и опиращи се на солидни и актуални научни доказателства;

48. оценката на устойчивостта на даден продукт трябва да отчита целия му жизнен цикъл и да включва възможно най-високо равнище на кръговост, включително, наред с другото, ефективността на ресурсите, използването на енергията, водата и земеползването, както и намаляването на емисиите на парникови газове и други замърсявания. Освен това тя следва да се основава на методиките за оценка на устойчивостта на продуктите, които европейските химически предприятия вече започнаха да изготвят. Посочва, че тази оценка може да бъде и основен източник на информация при вземането на решения за замяна;

Биоикономика

49. посочва значението на сътрудничеството между промишления и селскостопанския сектор. Селскостопанският сектор е важен източник на информация за създаването и използването на вещества на биологична основа, като се обръща особено внимание на потенциала на биомасата като суровина за производството на химикали. Същевременно значителното намаляване на пестицидите, инсектицидите и другите агрохимикали в съответствие с целите, определени в стратегията „От фермата до трапезата“, е от ключово значение за опазването на биологичното разнообразие и за ограничаването на екологичните щети;

50. подчертава ролята на водорода за повишаването на енергийната ефективност и развитието на иновациите. Водородните технологии са приоритет за осъществяването на Европейския зелен пакт и ключов елемент за трансформацията на химическата промишленост и тяхното внедряване изисква разработването на съгласувано и опростено регулиране и финансова подкрепа;

51. отчита потенциала на водорода, който може да се превърне в ключов елемент в трансформацията на химическата промишленост, която е сред най-енергоемките отрасли. Подчертава обаче, че реализирането на този потенциал изисква финансова подкрепа;

Осигуряване на умения

52. човешкият капитал е важна област в изпълнението на стратегията за химикалите. Посочва необходимостта да се осигури приемственост на персонала във връзка с цифровия и екологичния преход, както и с преобразуването/преустройството на сектора. Важно е също така да се осигури достатъчно време, за да могат работниците да бъдат съответно обучени в областта на управлението на химикалите. Повишаването на квалификацията и преквалификацията на работниците са от ключово значение за гарантиране на конкурентоспособността;

53. приветства възможността за финансова подкрепа от фондовете на ЕС за повишаване на квалификацията и преквалификация на работещите в областта на производството и употребата на химикали⁽²⁾. Тези действия ще създадат нови икономически възможности, като същевременно ще насърчат социалната справедливост и издръжливост, особено в регионите, които се намират в най-затруднено положение, и ще допринесат и за осъществяването на екологичния преход;

54. отбелязва, че правилната оценка на риска, приоритизирането на мерките, търсенето на безопасни и устойчиви вещества и материали и обсъждането на съответните предимства и недостатъци изискват много комплексни знания, специализирани експертни познания и отнемат много време на дружествата и органите, както и че съществува постоянна необходимост от информация, консултации и допълнително обучение;

Подкрепа с финансови средства

55. призовава за създаването на бюджетна рамка, която да гарантира еднакви условия за трансформацията в сектора, насочена към безопасни и устойчиви химикали и материали, насърчавайки промяна в поведението, като същевременно гарантира конкурентоспособността им на европейските и световните пазари. Тези действия имат за цел да гарантират устойчив преход, способен да подкрепи социалното и икономическото сближаване;

56. в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19, която оказва осезаемо въздействие върху финансите и функционирането на местните и регионалните власти, отправя призив към Европейския съюз за пряк достъп до финансиране на проекти в подкрепа на устойчивите химикали. Освен това ЕС следва да предостави допълнителна подкрепа за регионите в преход;

57. подчертава необходимостта от предоставяне на правни и финансови инструменти за насърчаване и подкрепа на новаторски решения на местно и регионално равнище, допринасящи за появата на ново поколение химикали и проекологичния преход на химическата промишленост;

58. подкрепя специалния фонд за общоевропейски (био)мониторинг на хората и околната среда в рамките на програмата „Хоризонт Европа“.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITIKOSTAS

⁽²⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Стратегия за устойчивост в областта на химикалите — Към нетоксична околна среда.

**Становище на Европейския комитет на регионите — Усилията на местните и регионалните власти
за опазването на морската среда**

(2021/C 300/08)

Докладчик:	Emma NOHRÉN (SE/Зелените), заместник-кмет на община Лисекил
Отправен документ:	Португалско председателство на Съвета

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства искането на португалското председателство на Съвета за консултация относно ролята на местните и регионалните власти (MPB) за опазване на морската среда;
2. изразява дълбока загриженост във връзка с това, че до 2020 г. не е постигнато добро екологично състояние на морската среда на ЕС, както се изисква от Рамковата директива за морска стратегия и в съответствие с ангажимента на ЕС от Конференцията на ООН за океаните през 2017 г.;
3. припомня, че доброто състояние на моретата е от решаващо значение за планетата за поддържащи живота функции като производство на кислород, регулиране на климата, производство на храни и много други екосистемни услуги;
4. отбелязва, че бреговете са най-гъсто населените райони в ЕС и също така са дом на голямо разнообразие от организми; рибите се нуждаят от места за развъждане и хранене в тези уязвими морски екосистеми, за да растат и да се развиват; изразява загриженост относно рибните запаси, включително експлоатираните за търговски цели запаси, тъй като се увеличава натискът върху бреговата ивица за градско развитие и туризъм;
5. предупреждава, че състоянието на бреговете и моретата на Съюза се влошава допълнително от натиска от изменението на климата и повишаването на киселинността на океанските води, което води до изменение на физическите и химическите характеристики на моретата към пределни стойности за планетата, когато настъпват необратими промени в екологичните условия за живота на Земята;
6. подкрепя целите и задачите за опазване на биологичното разнообразие в Зеления пакт на ЕС и стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.; подчертава, че жизненоважната роля на океаните за ЕС трябва да бъде по-добре представена визуално и да бъде изведена на преден план; настоятелно призовава Комисията, в съответствие с политическата рамка на световно равнище във връзка с биологичното разнообразие за периода след 2020 г. на 15-ата конференция на страните по Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие, да включи ясни и измерими цели със съпътстващи срокове в своя план за действие за опазване на рибните ресурси и опазване на морските екосистеми, който трябва да бъде публикуван до 2021 г.⁽¹⁾; припомня, че в предложените решения следва да бъде адекватно взета предвид основната роля на нашите океани и крайбрежни райони във връзка със стратегиите за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него⁽²⁾;
7. изтъква, че 94 % от гражданите на ЕС считат, че опазването на околната среда е важно⁽³⁾, което подчертава, че опазването на околната среда трябва да бъде изцяло интегрирано в процеса на вземане на публични решения на всички равнища чрез систематичен междусекторен подход;

⁽¹⁾ COM(2020) 380 final.

⁽²⁾ Както е подчертано в специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата относно океаните и криосферата в условията на променящ се климат.

⁽³⁾ (ЕК, 2017b) Доклад № 17/2019 на Европейската агенция за околната среда (ЕАОС): „Послания за морските екосистеми II“

8. счита, че пандемията и свързаните с нея ограничения допълнително показват значението на природата във връзка с отбиха, здравето и психичното благосъстояние; подчертава, че при възстановяването на нашата икономика трябва да се вземе предвид в пълна степен истинската стойност на природата и биологичното разнообразие чрез планове за екологосъобразно възстановяване и устойчивост; подчертава, че инвестициите в морската среда могат да донесат краткосрочни социално-икономически и средносрочни до дългосрочни ползи за околната среда чрез, наред с другото, активно възстановяване на морските екосистеми, разширяване на електронното наблюдение от разстояние и спиране на замърсяването с пластмаси при източника му ⁽⁴⁾;

9. подчертава, че за успешното възстановяване на биологичното разнообразие и прекратяване на влошаването на състоянието на околната среда е от съществено значение да се създаде една действително кръгова икономика, основана на отговорно производство, с ясни цели за повторно използване на стоките, намаляване на потреблението и рециклиране на материали, което би довело до значително намаляване на използването на нови суровини; изразява твърдо убеждение, че взаимосвързаните кризи в областта на климата, биологичното разнообразие и използването на ресурсите би трябвало да бъдат разглеждани заедно;

10. подчертава, че екосистемният подход и принципите на предпазните мерки и „замърсителът плаща“ представляват основните политически принципи за управление на законодателството на ЕС в областта на морската среда;

11. счита, че е време да се действа както чрез коригиране на структурните проблеми във връзка с прилагането на Рамковата директива за морска стратегия, така и едновременно чрез предприемане на действия, които могат да разгърнат неизползвания потенциал на местните и поднационалните органи на управление за опазване на морската среда на ЕС;

Подобряване на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия с приноса на МРВ

12. посочва, че много политики и решения, взети от властите на местно или поднационално равнище по отношение на планирането и предоставянето на разрешения за човешки дейности, като например градско строителство, транспортни проекти, пречистване на отпадъчните води, управление на отпадъците, промишлено производство, селско стопанство, производство на енергия и др., оказват пряко или непряко въздействие върху качеството на водите, моретата и морското биологично разнообразие както в крайбрежните райони, така и в морето; следователно опазването на околната среда трябва да бъде отчетено във всички модели за вземане на публични решения; подчертава, че екологосъобразните обществени поръчки могат да играят основна роля по отношение на подпомагането на общностите и регионите за постигане на ефективно използване на ресурсите и екологична устойчивост;

13. поздравява многобройните общини и региони, които вече си сътрудничат по редица успешни мерки за подобряване на състоянието на морската среда, и очаква държавите членки да отчетат в пълна степен тези усилия и да ги включат в планирането и оценяването на своите национални стратегии за морската среда; отново заявява, че държавите членки са отговорни за гарантирането на приемственост, координация и сътрудничество по отношение на стратегиите си за морската среда с оглед на укрепването и подобряването на вертикалната координация между националните, поднационалните и местните власти;

14. отбелязва, че много общини и региони не са запознати с правото си на действие, нито със своите задължения във връзка с прилагането на Рамковата директива за морска стратегия; призовава всяка държава членка да направи оценка на процедурите, които е въвела за постигане на целите на Рамковата директива за морска стратегия, да изясни отговорностите между различните органи за вземане на решения и да ги информира за това, с цел да се гарантира ефективността и ефикасността на стратегията;

15. подчертава необходимостта от признаване на ролята на местните и поднационалните власти в прилагането на Рамковата директива за морска стратегия; призовава Комисията да предложи правила за държавите членки относно начините за интегриране на тези власти в процедурата на консултация и в процеса на определяне, разработване и планиране на мерки, изясняване на отговорностите и насърчаване на по-активно участие и ангажираност от страна на МРВ;

16. отбелязва готовността на дружествата да подкрепят реални проекти за възстановяване; подчертава значението на приемствеността и дългосрочната визия в морската стратегия, включително на местно равнище; счита, че установяването на ясна и прозрачна насока за морската стратегия създава инвестиционни възможности за предприятията;

⁽⁴⁾ Вж. https://www.birdlife.org/sites/default/files/turning_the_tide_june2020_1.pdf

17. отбелязва усилията на Комисията за хармонизиране — между държавите членки, както и със съседните им държави извън ЕС — на стандарти, процеси, прагови стойности и отчетност, свързани с водите и биологичното разнообразие, съгласно различни законодателни актове на ЕС;

18. подкрепя по-нататъшното сътрудничество с регионалните морски конвенции; подчертава, че споделеното регионално разбиране за това какво представлява „добро екологично състояние“ е от решаващо значение; твърдо вярва, че един хармонизиран подход и синхронизирано докладване в крайна сметка ще създадат полезни взаимодействия и ще спестят ресурси; призовава държавите членки да подкрепят и да се ангажират с постигането на хармонизирана и стабилна система за събиране на данни;

19. подчертава, че дългосрочните серии от данни са от решаващо значение за откриването на бавни промени в околната среда, проследяването на факторите за влошаване на състоянието на екосистемите и оценяването на действията и мерките;

20. препоръчва държавите членки да включат крайбрежните общини и региони, които разполагат с местни знания, в събирането и оценяването на данните; застъпва се за непредубеден подход към гражданската наука;

21. поздравява Комисията за нейния публично достъпен интернет портал WISE Marine ⁽⁵⁾, който съдържа информация, наред с другото, относно състоянието на всеки дескриптор, както се съобщава от държавите членки, които би трябвало без по-нататъшно забавяне да подобрят електронното докладване;

22. съзнава, че първият цикъл на прилагане на Рамковата директива за морска стратегия е сложно начинание и предизвикателство, но е наясно, че без определени пределни стойности и ясни, амбициозни и измерими цели никога няма да може да бъде постигнат напредък; поради това настоятелно призовава за определяне на такива цели без по-нататъшно забавяне;

23. подчертава, че постигането на Рамковата директива за морска стратегия зависи изцяло от успешното прилагане на Рамковата директива за водите и Директивата за пречистването на градските отпадъчни води; поради това призовава Комисията да проучи начините за подобряване на координацията и съгласуваността между директивите и да предложи насоки за държавите членки относно начините за координиране на прилагането на директивите;

24. счита, че е необходимо съгласувано управление на морското пространство между различните заинтересовани страни; подчертава, че екосистемният подход представлява основата за изпълнението на Директивата за морското пространствено планиране, като целта е изпълнение на решения за управление, които спомагат за постигането на добро екологично състояние;

Разгръщане на потенциала на МРВ

25. предлага крайбрежните общности и региони да се възползват от възможността за стимулиране на местната икономика, създаване на нови работни места и същевременно подобряване на състоянието на своите крайбрежни води чрез използване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, LIFE и други фондове на ЕС за мерки и проекти, които допринасят за целите на Рамковата директива за морска стратегия;

26. посочва, че резултатите от прилаганите на местно равнище мерки трябва да бъдат включени в оценката на националната морска стратегия; подчертава, че е за предпочитане мерките да бъдат дългосрочни, тъй като за постигането на резултати е необходимо време поради бавното възстановяване на морската среда; отбелязва, че за подходяща дългосрочна оценка трябва да бъдат осигурени финансови средства;

27. отбелязва, че туризмът е един от основните икономически сектори в крайбрежните региони; подчертава, че устойчивият туризъм трябва да възприеме цялостен подход, като отчита и благосъстоянието на местните жители и „живите организми под повърхността“;

28. посочва, че пластмасовите отпадъци и подводният шум от туризма могат да окажат най-голямо въздействие върху морските животни и поради това подчертава значението на опазването на природата и морския живот, които са основните привлекателни страни на крайбрежието; насърчава крайбрежните общности да популяризират идеи като „тихи заливи“ за зони за практикуване на каяк или в които не се допускат моторни лодки, като съчетават благосъстоянието на местните жители с това на „живите организми под повърхността“;

⁽⁵⁾ <https://water.europa.eu/marine>

29. отбелязва, че диференцираните от гледна точка на шетите за околната среда пристанищни такси могат да бъдат ефективен начин за крайбрежните региони за подобряване на състоянието на околната среда и за намаляване на емисиите във въздуха и водата, както и на отпадъците и шума;

30. призовава за консултации с крайбрежните общини и региони относно решенията, свързани с насочването на движението на корабите;

31. счита, че добре управляваните комбинирани сухоземни/морски защитени зони могат да подобрят защитата на уязвимите преходни зони между сушата и морската среда и същевременно да увеличат привлекателността на крайбрежните региони като центрове за отдих и устойчив туризъм;

32. посочва, че общностите и регионите без излаз на море зависят също така от океаните и по отношение на животоподдържащи функции, както и за храна, отдих, транспорт, енергетика и др., и също така носят отговорност за замърсяването нагоре по течението;

33. насърчава общините и регионите да стартират свои собствени инициативи и да си сътрудничат помежду си както на трансгранично равнище, така и с регионите нагоре по течението, да установят и проектират мерки за разрешаване на конкретни проблеми като замърсяването с пластмасови отпадъци, излишни хранителни вещества, замърсени повърхностни оттоци, прекомерно движение на плавателни съдове и всякакви други проблеми, за които са необходими решения; отново заявява, че за подкрепа на такива инициативи са на разположение средства на ЕС;

34. изразява готовност да подкрепи всяка инициатива, предприета за създаване на „Градове на ЕС за добро състояние на океаните“ — платформа, чрез която градовете в ЕС съвместно да се справят с причините за загуба на морско биологично разнообразие и влошаване на състоянието на морската среда;

35. посочва, че взаимодействията суша-море и взаимосвързаността между различните области на политиката са сложни въпроси във връзка с опазването на морската среда, което представлява предизвикателство за повечето местни и поднационални власти с ограничени възможности, човешки ресурси, време и финансови средства;

36. изразява твърдо убеждение, че предоставянето на подкрепа на местните и поднационалните власти за обмен на знания, техническа помощ и ресурси може да разгърне неизползвания потенциал на по-амбициозни действия и мерки на поднационално равнище за по-ефективно прилагане на Рамковата директива за морска стратегия;

37. предлага да се използват съответните фондове на ЕС и да се създаде широкообхватна „Академия на ЕС за океаните“, съставена от млади учени от всички държави членки с добри комуникационни умения, които в сътрудничество с университетите да вдъхновяват и непрекъснато да разпространяват нови знания и информация относно значението на доброто състояние на океаните, връзките между морската среда и други политики, възможни мерки и най-добри практики;

38. призовава Комисията да приложи субсидиарността и да създаде работна група за европейското морско биологично разнообразие до 2030 г., състояща се от група от оперативни ръководители на проекти в областта на околната среда, които ще бъдат на разположение на поднационалните власти, за да им осигурят възможност за стартиране на доброволни проекти и мерки за разрешаване на конкретен проблем в дадено морско подразделение или сухоземна зона; предлага тази работна група да помогне на съвместно управляваните региони да придобият подходящите умения чрез наемане на експерти, както и чрез предоставяне на оперативна подкрепа по отношение на планирането и организацията, както и консултации относно проекти и начини за кандидатстване за финансиране от ЕС;

В кои области ЕС трябва да гарантира еднакви условия на конкуренция

39. приветства целите на стратегията „От фермата до трапезата“ за намаляване на пестицидите и хранителните вещества и отбелязва, че един от основните източници на еутрофикация в моретата на ЕС е селскостопанският тор. Счита, че новите цели трябва да гарантират екологична, икономическа и социална устойчивост;

40. подчертава, че за морската среда е много важно планът за действие на ЕС за нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата, който предстои да бъде публикуван през май 2021 г., да бъде амбициозен и изпълнен ефективно;

41. съзнава, че азотът и фосфорът като хранителни вещества са жизненоважни суровини и че фосфорът е включен в списъка на ЕС на суровините от изключителна важност; осведомен е, че хранителните вещества могат да бъдат ефективно рециклирани от пречистването на отпадъчни води и могат да заменят първичните суровини от минното дело; призовава Комисията да предложи правила на ЕС относно задължения за квоти за рециклирани хранителни вещества в торовете, предлагани на пазара в ЕС;

42. решително подкрепя предложението на Комисията за създаване на съгласувана мрежа от ефективно управлявани защитени морски зони (ЗМС), обхващащи 30 % от моретата на ЕС, включително чрез зони за възстановяване на рибните запаси, както е предвидено в общата политика в областта на рибарството (ОПОР), и зони, в които най-разрушителните риболовни техники и икономически дейности са ограничени;

43. изразява съгласие с целта 10 % от моретата на ЕС да се ползват от високо равнище на защита, включително зони, в които са забранени уловът и всички икономически дейности, т.е. зони, забранени за риболов; подчертава, че мрежата от ЗМС трябва да бъде представителна за многообразието на морските екосистеми в ЕС; подчертава, че всяка ЗМС трябва да има управителен орган и план за управление с ясни цели и мерки за опазване и подходящ мониторинг;

44. изразява тревога във връзка със слабата степен на защита и недостатъчния мониторинг и контрол, предвидени в настоящите ЗМС на ЕС; отбелязва, че според ЕАОС ⁽⁶⁾ по-малко от 1 % от ЗМС в ЕС биха могли да се считат за морски резервати с пълна защита; отбелязва, че в ЗМС много човешки дейности често не са регулирани, като например добив на нефт в морето, добив на минерали, драгиране, морски транспорт, риболов и аквакултури и др.; отправя искане за ограничения по отношение на най-разрушителните дейности в ЗМС на адекватно мрежово равнище;

45. посочва, че според доклад на Сметната палата ⁽⁷⁾ значителни части от законодателството на ЕС в областта на околната среда, като например Рамковата директива за морска стратегия и директивите за опазване на природата, не са приложени в достатъчна степен, и че предвид състоянието на морската среда са необходими по-строги мерки за опазване; призовава Комисията и държавите членки да увеличат усилията си за прилагане на съответните мерки, за да се даде възможност за по-ефективна защита на морската среда;

46. подчертава, че от 2013 г. насам и реформата на ОПОР стана пределно ясно как изменението на климата и повишаването на киселинността на океанските води засягат океаните и колко бързо настъпват тези промени; счита, че повече не е възможно да акцентираме единствено върху постигането на максимален улов от риболова като основна цел на управлението на рибарството в ЕС; твърдо вярва, че целта трябва да бъде да се позволи възстановяването на рибните популации до равнища над тези, които им позволяват да изпълняват основната си роля в морските екосистеми, за да се включи буфер за нарастващото въздействие на стресови фактори като изменението на климата и намаляването на биологичното разнообразие, така че тези екосистеми да могат да продължат да изпълняват важни функции като производство на кислород, регулиране на климата, съхранение на въглерод и осигуряване на храна;

47. изразява твърдо убеждение, че трябва да бъдат прекратени всички вредни субсидии в областта на рибарството, които допринасят за риболовния свръхкапацитет, прекомерния риболов, изменението на климата и повишаването на киселинността на океанските води; призовава за по-голяма подкрепа за научните изследвания и иновациите с цел подпомагане на усилията за намаляване на екологичния отпечатък на европейския флот, по-специално чрез разработване на алтернативни горива, които биха могли да се използват в наличните плавателни съдове, както и чрез премахване на освобождаването за гориво, използвано в риболова, в Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията;

48. насочва вниманието към бавното възстановяване на уязвимите дълбоководни екосистеми и следователно към необходимостта от ефективно прилагане на Регламента за дълбоководния риболов; припомня изискването за преустановяване на риболова с дънни съоръжения под 400 метра в зони, в които е известно, че съществуват или е вероятно да се появят уязвими морски екосистеми (УМЕ); настоятелно призовава за точно описание на въздействието от риболова на дънни видове в зони с дълбочина между 400 и 800 метра и за затваряне на зони, в които е известно, че съществуват или е вероятно да се появят уязвими морски екосистеми;

⁽⁶⁾ Вж. поле 3.2 от доклад № 17/2019 на Европейската агенция за околната среда (ЕАОС): „Послания за морските екосистеми II“

⁽⁷⁾ Специален доклад № 26/2020 на Сметната палата: Действията на ЕС за защита на морската среда са с широк обхват, но без задълбоченост.

49. настоятелно призовава Комисията да засили прилагането на екосистемния подход при управление на рибарството, включително чрез все по-често прилагане на многовидови подходи, за да се сведе до минимум отрицателното въздействие на риболовните дейности и други фактори като изменението на климата върху морските екосистеми, рибните популации и обществото, и да се гарантира устойчивостта на океаните спрямо изменението на климата; отново заявява, че изцяло документираните и качествени данни за рибарството са от основно значение за подобряване на управлението на рибарството; призовава Комисията и държавите членки да предприемат необходимите стъпки за подобряване на събирането на данни относно любителския риболов, като вземат предвид неговото въздействие върху околната среда и социално-икономическата му стойност;

50. приветства предложението на Комисията за законодателен акт на ЕС в областта на климата; подчертава основната роля на океаните за регулиране на климата на Земята и за осигуряване на поддържащи живота функции; подчертава, че океаните са подложени на силен натиск и че състоянието им се влошава бързо; поради това призовава Комисията да предложи законодателен акт за океаните в духа на законодателния акт за климата;

51. изразява твърдото си убеждение, че прилагането на предложенията в настоящото становище би могло да разгърне потенциала на МРВ по отношение на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия; ЕС трябва да демонстрира водеща роля в процеса на подготовката на глобалната рамка за биологичното разнообразие за периода след 2020 г. и нейното изпълнение, но също така и във връзка с цел 14 на ООН за устойчиво развитие: опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси;

52. настоятелно призовава Комисията да увеличи усилията си за постигане на баланс между капацитета на риболовния флот и рибните запаси, като използва инструментите на ОПОР и регламентите за ЕФМДРА по по-координиран и активен начин;

53. изразява дълбока загриженост във връзка с нарастващата употреба на скрубери от корабите като начин за постигане на намалената стойност на пределно допустимото съдържание на сяра в емисиите; посочва факта, че изхвърляните от скруберите води съдържат силно токсични вещества с дългосрочно въздействие върху морската среда, което води до биоаккумуляция, повишаване на киселинното съдържание и еутрофикация; призовава Комисията да предложи забрана за изхвърлянето на вода от скрубери в ЕС, както и мерки за стимулиране на употребата на алтернативи на тежките горива в корабоплаването;

54. призовава Комисията да създаде фонд за океаните, както беше предложено от Европейския парламент в неговия доклад относно глобалната система за събиране на данни за консумацията на гориво от корабите, за изменение на Регламент (ЕС) 2015/757 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾, с цел да се подобри енергийната ефективност на корабите и да се подкрепят инвестициите в иновативни технологии и инфраструктури за декарбонизация на сектора на морския транспорт и внедряването на устойчиви алтернативни горива, произведени от възобновяеми източници, и технологии за задвижване с нулеви емисии; подкрепя предложението 20 % от приходите по линия на Фонда да се използват за подпомагане на опазването, възстановяването и по-доброто управление на морските екосистеми, засегнати от глобалното затопляне, като например защитените морски зони;

55. призовава Комисията —в прегледа на Директивата за плавателните съдове за отход и плавателните съдове за индивидуално използване — да приеме амбициозни пределни стойности за емисиите на отработени газове и шум, в т.ч. както емисиите над повърхността, така и под нея; настоятелно призовава Комисията да включи електродвигателите в обхвата на директивата;

56. изразява дълбока загриженост във връзка с необратимото замърсяване на околната среда, причинено от отделянето на пластмасови микрочастици в околната среда; посочва факта, че разходите за почистване на пластмасовите микрочастици от водата се поемат от местните органи, пречиствателни станции и водоснабдителни дружества; поради това призовава Комисията да приеме строги задължителни регулаторни мерки за намаляване на непреднамереното отделяне на всички пластмасови микрочастици при източника и общо постепенно премахване на умишлено добавените пластмасови микрочастици, включително нанопластмаси и биоразградими и разтворими полимери;

57. подчертава, че спортните терени са един от най-големите източници на умишлено добавени пластмасови микрочастици, отделяни в околната среда, и че разходите за мерки за смекчаване на това изтичане се поемат основно от местните общности и общини; подчертава, че съществуват няколко естествени алтернативи на гранулираните каучуци и поради това призовава Комисията да приеме забрана за всички нови гранулирани материали за пълнеж на спортни терени с преходен период от шест години;

⁽⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2015/757/oj?locale=bg>

58. признава депозитните системи за връщане на празни опаковки за ефективни инструменти за постигане на задължителната цел за процент на събираемост в размер на 90 % от пластмасовите съдове за напитки до 2029 г., както е определено в Директивата на ЕС за пластмасите за еднократна употреба; призовава държавите членки, които все още не разполагат с депозитна система за връщане на празни опаковки за напитки, да създадат такава, и предлага те да използват успешния опит на съседните държави членки; призовава Комисията да напътства държавите членки да използват съвместими национални депозитни системи за връщане на празни опаковки като стъпка към единен пазар за опаковки.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Опит и поуки, извлечени от регионите и градовете по време на кризата с COVID-19

(2021/C 300/09)

Докладчик: Joke SCHAUVLIEGE (BE/ЕНП), заместник-председател на Фламандския парламент

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Уводни бележки

1. отбелязва, че здравната криза, предизвикана от COVID-19, наложи мащабен и всеобхватен отговор, който отчита ситуацията не само в национален, но и в международен и трансграничен план, както и местните и регионалните нужди;
2. потвърждава ангажимента си да работи в тясно сътрудничество с европейските градове и региони и техните мрежи, държавите членки, институциите на ЕС и международните организации, за да се направи преглед на извлечените поуки от управлението на кризата, предизвикана от COVID-19, и възстановяването на всички равнища на управление, с цел да се подобри капацитетът на ЕС за реагиране при бъдещи пандемии и други видове кризи;
3. отбелязва, че в този случай ролята на местните и регионалните власти не може да бъде подценявана. Те имат предимството, че са близо до гражданите, което гарантира, че разбират местните нужди, и също така са на първа линия в подобни ситуации. Различните форми на участие на гражданското общество също играят много важна роля при осигуряване на връзката с гражданите и предоставяне на услуги за тях;
4. обръща внимание на факта, че 19 от 27-те държави членки възлагат основни и/или изключителни отговорности в областта на общественото здраве на местните и регионалните власти;
5. подчертава, че местните и регионалните власти бяха — и продължават да бъдат — на първа линия в борбата срещу COVID-19, като реагираха, като най-близкото до гражданите равнище, на здравните, социалните и икономическите извънредни ситуации, засягащи техните общности, и водеха обществото към устойчиво и стабилно възстановяване;
6. изразява убеждението си, че е необходима по-голяма координация между всички равнища на управление, за да се гарантира съгласувана и ефикасна реакция при бъдещи кризи. Това се отнася не само за области като обществените поръчки за медицинско оборудване, но и за трансграничните договорености, затварянето на граници и движението на хора, за икономическата подкрепа, както и за дейностите по обмен на информация и прогнозиране, които подпомагат по-добрата готовност;
7. изразява също така убеждението си, че въпросът за задълбочаването на правомощията на ЕС в областта на здравеопазването (член 168 от ДФЕС) с цел подобряване на координацията, сътрудничеството и ефикасния отговор на бъдещите заплахи за здравето следва да бъде обсъден по време на Конференцията за бъдещето на Европа. Трябва да се развие засилено европейско сътрудничество, като се отчита принципът на субсидиарност;
8. заявява отново че поради своето положение граничните региони бяха особено тежко засегнати от пандемията. Тъй като мерките в съседните държави не са недвусмислени, това води до голяма несигурност и неудобство за жителите и предприемачите в граничните райони. Поради това са необходими повече консултации, наред с другото, относно затварянето на границите, ограниченията на свободното движение на хора, мерките за икономическа подкрепа и други разпоредби. Граничните региони всъщност могат да послужат като изпитателни пространства за по-добър европейски подход;
9. приветства предприетите мерки и новите предложения, представени от Европейския съюз в контекста на борбата срещу COVID-19 и в подкрепа на възстановяването на целия ЕС от кризата; предлага тяхната ефективност по места да бъде подложена на задълбочена оценка въз основа на опита на селските райони, градовете и регионите;

10. взема под внимание Барометъра за състоянието на регионите и градовете на КР за 2020 г.⁽¹⁾, който предоставя подробни достоверни данни за въздействието на COVID-19 на местно и регионално равнище и представя конкретни примери за най-добри практики, както и за предизвикателствата, пред които са изправени градовете и регионите, включително селските райони и по-слабо развитите региони;

11. призовава европейските институции и националните правителства да включат местните и регионалните власти в подготовката на националните и европейските планове за възстановяване и устойчивост в контекста на COVID-19 и възможни бъдещи пандемии; изразява убеждението си, че тези мерки се нуждаят от местно и регионално измерение, за да бъдат ефективни.

Криза, засягаща регионалните здравни системи

12. подчертава отговорностите на местните и регионалните власти в областта на общественото здраве в много държави членки; приветства действията, предприети от общините, градовете и регионите за защита на здравето на техните граждани, управление на основните здравни услуги, подкрепа за здравните работници и инвестиране в здравните системи на техните територии, както и работата в тясно сътрудничество с гражданското общество и други участници и под огромно напрежение по време на тази тежка извънредна ситуация в областта на здравеопазването;

13. изразява убеждението си, че с оглед на създаването на бъдещ Европейски здравен съюз и обявената дискусия относно правомощията в областта на здравеопазването в рамките на Конференцията за бъдещето на ЕС е необходимо местните и регионалните власти да бъдат включени в тези дискусии относно задълбочаване на правомощията на ЕС в областта на здравеопазването в съответствие с принципа на субсидиарност;

14. обръща внимание на съществуващите регионални различия в здравните системи и затрудненията по отношение на готовността за действие при извънредни ситуации, както беше подчертано от Барометъра за състоянието на регионите и градовете на КР за 2020 г.; настоятелно призовава националните правителства и институциите на ЕС да предприемат мерки за намаляване на тези различия въз основа на неотдавнашния опит на градовете и регионите по места. Европейският семеен следва да обърне по-голямо внимание на първостепенното значение на публичните инвестиции в здравните системи;

15. подчертава, че докладването на равнище ЕС относно резултатите в областта на здравеопазването и данните, които трябва да осигурят по-добра подготвеност, следва да включват местното и регионалното измерение, а не да се основават само на данни, събрани на национално равнище. Това е особено важно, за да се запази свободата на движение на лицата, по-специално на трансграничните работници, в зоните, в които разпространението на вируса е под контрол;

16. призовава за солидна и засилена стратегия на ЕС за ваксините, която да е пример за солидарност. От съображения за качество и безопасност е важно да се запази общият за ЕС процес на доставка на ваксини срещу COVID-19. Комитетът подчертава, че ЕС следва да запази и защитава общия пазар за ваксини и предпазни средства. Нито една държава не следва да може да спира доставките или да подписва свои собствени договори с производители на ваксини. Важно е споразуменията, подписани на равнище ЕС, да бъдат прозрачни и да налагат ясни изисквания за доставката на ваксини, тъй като ЕС изразходва големи суми за разработване и производствени съоръжения;

17. изразява убеждението си, че ЕС трябва да се справи с недостига и да намали зависимостта си от трети държави, като насърчава държавите членки и предприятията да върнат на европейска почва производството на определени лекарства, вещества от решаващо значение, включително ваксини, и предпазни средства, за да се гарантира стратегическата автономност на ЕС и да се повиши готовността и устойчивостта при нормални обстоятелства и при криза;

18. изразява убеждението си, че е наложително европейските региони да събират висококачествени и защитени данни с висока сигурност, свързани със здравните, личните и социално-икономическите фактори, засягащи населението, с цел идентифициране на уязвимите групи и улесняване на ефективните здравни политики. Този процес трябва да се финансира по подходящ начин на устойчива основа;

19. посочва, че всички равнища ще трябва да инвестират в обучението и устойчивостта на своите местни здравни работници, като подсилват районите с най-големи пропуски в това отношение и обосновават тези действия от бюджетна гледна точка;

⁽¹⁾ Барометърът за състоянието на регионите и градовете на Европейския комитет на регионите за 2020 г. е достъпен на адрес: Годишен барометър на ЕС за състоянието на регионите и градовете (europa.eu).

20. подчертава, че трансграничното сътрудничество следва да бъде включено във всички планове за действие при извънредни ситуации. Европа трябва да засили солидарността между своите държави членки и региони и да включи подходи „от долу нагоре“. Необходимо е също така сътрудничество на международно равнище с намиращите се в най-неравностойно положение, тъй като разбрахме, че или излизаме заедно от здравната криза, или не излизаме от нея. Общите инвестиции могат да бъдат много по-ефективни, както беше ясно показано в областта на здравеопазването, когато регионите и държавите поеха пациенти от други държави. Освен това закупуването на предпазни средства и общият подход към събирането на знания и научните изследвания по всички теми, свързани с пандемията, биха осигурили значителна добавена стойност. Европа трябва да засили и да защитава своята инициатива в областта на научните изследвания и вътрешното си производство както на ваксини, така и на консумативи и оборудване, свързани с тази и с други евентуални бъдещи пандемии, като се стреми да постигне самостоятелност и независимост от външния пазар;

21. призовава да бъдат предприети действия за повишаване на надеждността, отчетността и взаимното уважение между различните равнища на управление чрез правилно разделение на отговорностите помежду им и осигуряване на добра комуникация; чрез създаването на ефективни работни групи между националното, регионалното и местното равнище и подходяща подкрепа за местните участници както във финансово отношение, така и по отношение на рамките и насоките, би могла да се осигури по-добра координация между политическите равнища, във формална и неформална среда;

22. изразява убеждението си, че е наложително европейските региони да извършат конкретна оценка на въздействието на пандемията върху психичното здраве на населението като цяло, и по-специално върху най-уязвимите групи, да увеличат инвестициите в грижа за психичното здраве и да разработят стратегии за защита на децата и младежите в контекста на здравната криза;

Последици от пандемията за селските райони

23. посочва, че пандемията задълбочи много от известните проблеми в селските райони и още веднъж подчерта тяхната уязвимост. Отбелязва обаче, че селските райони и по-специално земеделските стопани изиграха решаваща роля за укрепването на устойчивостта на европейските продоволствени системи по време на пандемията и за да продължат да гарантират изобилието на достъпни европейски хранителни продукти на приемливи цени, земеделските стопани ще се нуждаят от помощ за смекчаване на настоящите и бъдещите заплахи. В това отношение най-съвременните иновативни методи и технологии на земеделие могат да играят основна роля;

24. отбелязва, че като цяло политиките се изготвят от гледна точка на градовете и градските райони. Тези политики невината са добре адаптирани към различните условия, потребности и възможности на селските райони; настоятелно призовава Европейската комисия да предприеме мерки за по-добро отчитане на условията в селските райони. В настоящия контекст счита, че съществува риск поради извънредната ситуация, свързана с кризата, планът за възстановяване и други политики на ЕС да бъдат приложени по начин, който е по-благоприятен за градовете и градските райони. Ако регионите не бъдат привлечени за участие в изготвянето и прилагането на плана за възстановяване, някои потребности и възможности за селските райони няма да бъдат отчетени. Освен това е важно да се подчертае, че политиката за селските райони не се ограничава със селскостопанската политика, а включва социалната политика и политиката за управление на услугите за селските райони, които често са незначителни от производствена гледна точка, но са от основно значение за аспектите, свързани с околната среда, ландшафта и опазването на биологичното разнообразие. Трябва да се обърне повече внимание на развитието на бизнеса, услугите, иновациите, опазването на дивата флора и фауна и ландшафта и достъпността в селските райони;

25. приветства консултацията на Европейската комисия относно нова дългосрочна визия за селските райони; посочва, че за справяне с различните предизвикателства е важно Европейската комисия да определи съответните конкретни цели и показатели. За да се избегнат паралелни системи, тези цели и показатели следва да бъдат част от последващите действия и развитието, което се осъществява в рамките на регионалното развитие. По този начин документът няма да има изцяло доброволен характер и би насърчил държавите членки и създателите на политики да обмислят как най-добре могат да бъдат постигнати тези цели. Въз основа на докладите на различните държави членки относно конкретните цели и показатели ще бъде възможно да се наблюдава напредъкът и, когато е необходимо, да се осигури допълнителен бюджет или подкрепа. Конкретни примери:

- цифров преход — цели за инфраструктура за високоскоростен интернет, адаптиран подход за интелигентни села/селски райони, цели в областта на цифровите умения;
- качество и предоставяне на здравни услуги, образование, обучение за придобиване на умения и широколентов достъп;
- информационен подход за постигане на социално и екологично благосъстояние чрез активно откриване и задоволяване на нуждите на населението;

26. отбелязва, че за селските райони последиците от пандемията не са непременно само отрицателни. Работата от разстояние вероятно ще има дългосрочни последици за пазара на труда, тъй като и предприятията, и служителите виждат нови възможности за работа извън градовете. Ако селските райони са свързани чрез достъп до високоскоростен широколентов интернет и могат да предлагат ключови обществени услуги, те могат да бъдат още по-предпочитани от хората за бъдещето си места;

27. изразява убеждение, че двойният цифров и екологичен преход може да предостави възможности за подпомагане на възстановяването на селските райони;

28. подчертава ключовата роля на жените в селските райони по време на пандемията, тъй като те поеха отговорност за грижите за средата и за хората; настоятелно призовава Европейската комисия да следи всички политики, насочени към селските райони, да включват принципа на равенство между половете;

29. подчертава, че при бързо променящи се ситуации още по-очевидна става липсата на информация, която да позволи вземането на добре информирани решения. Обменът на данни между регионите и държавите членки може да спомогне за преодоляване на това предизвикателство. За да се постигне това, трябва да бъдат въведени определени технологии и инфраструктура. Платформите за обмен на данни могат да помогнат за бързото предоставяне на данните. Съществуващите системи могат да бъдат адаптирани въз основа на нова информация. Това се отнася за сектора на здравеопазването, но и за други системи, които бяха силно повлияни от логистичните предизвикателства, промените в работната сила и др. Наложително е да се създадат нови форми на координация във веригите на доставки (материали, природни ресурси, управление на отпадъците и др.), да се възстанови веригата в хранително-вкусовия сектор и да се развият по-кръгови и взаимосвързани начини на мислене;

30. посочва, че гъвкавостта при използването на неразпределените средства от ЕЗФРСР за справяне със свързаните с COVID-19 проблеми с ликвидността за земеделските стопани и МСП в селските райони беше от полза за държавите членки с нисък процент на усвояване на тези средства, докато държавите членки, които вече бяха използвали отпуснатите им средства, не можаха да се възползват от тази мярка ⁽²⁾;

31. препоръчва да се инвестира в укрепването на устойчивостта на веригите за доставки на селскостопански продукти, както на местно, така и на световно равнище, като се наблегне на устойчивото производство, кръговите вериги и ако е възможно на запазването на местната стойност. От гледна точка на устойчивостта поставянето на акцент върху разнообразието на доставчиците и клиентите, създаването на буфери и резерви и дублирането във веригите на доставки изглеждат обещаващи пътища, които обаче могат да се окажат скъпо струващи за отделните предприятия;

32. счита, че пандемията би могла да се разглежда като възможност за ускоряване на екологичния преход в нашите селски райони, например чрез въвеждане на местни или регионални продоволствени системи и по-бързо постигане на количествените цели на стратегията „От фермата до трапезата“ и, в по-общ план, на целите на Европейския зелен пакт, при условие че това не възпрепятства икономическата сигурност на европейските земеделски стопани и предприятия;

33. отбелязва, че Европейската комисия предлага да се направи оценка на устойчивостта на продоволствената система и да се разработи план за действие при извънредни ситуации, за да се гарантират доставките на храни и продоволствената сигурност по време на криза. Планът ще създаде механизъм за реагиране при продоволствени кризи, координиран от Европейската комисия и с участието на държавите членки. Той ще обхваща различни сектори (селско стопанство, рибарство, безопасност на храните, работна ръка, здравеопазване и транспорт, енергии от алтернативни източници и от земеделски продукти и др.) в зависимост от естеството на кризата. Ще бъде важно да се гарантира, че местните и регионалните власти в селските райони също ще могат да допринесат за този механизъм;

34. подкрепя създаването на нови възможности за гражданско участие, заедно с организациите от публичния и частния сектор, и засилването на ролята на общностите в съвместното създаване, насочено към разработването на решения на съвременните проблеми в градските и селските райони, например чрез създаването на общи блага в селските и градските райони;

35. подчертава ролята на мрежите на солидарност и на икономиката на сътрудничеството по време на пандемията, които се развиха в селските общности, както и между селските и градските райони;

⁽²⁾ Пак там.

36. изразява убеждение, че за да се преодолеят предизвикателствата, свързани с кризата, предизвикана от COVID-19, в селските райони, би било от полза да се подкрепи и укрепи инициативата LEADER, както и във всички държави членки вниманието да се насочи към развитието на съответните дейности в общността и икономиката, да се излезе от тясното фокусиране върху селското стопанство и да се проучи концепцията за интелигентни села като начин за осигуряване на повече гъвкавост. Необходимо е административните изисквания да се адаптират по такъв начин, че доброволци или групи от жители също да могат да участват в програмата. Ще бъде необходим и по-гъвкав подход „от долу нагоре“, за да се намери баланс между решаването на краткосрочните нужди на местното население и въвеждането на иновации на местно равнище. Това може да се направи например чрез свързване на местните групи за действие с мрежите от новатори;

37. подчертава, че наличието на ефективен резерв за кризи в селскостопанския сектор очевидно е съществена част от инструментариума за реагиране на бъдещи пандемии, и че той трябва да бъде адекватно финансиран на устойчива основа;

38. призовава местните и регионалните власти, включително тези на най-отдалечените региони, да бъдат включени в създаването на новите инструменти на ЕС, като например планове за възстановяване Next Generation EU и механизма за реакция при продължителни кризи, предложен от Комисията в стратегията „От фермата до трапезата“;

39. подчертава, че инструментът на оперативните групи на Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост (ЕПИ-АГРИ) е добър начин за подкрепа на иновациите в селското стопанство. Подобен механизъм следва да бъде лансиран, за да се стимулират иновациите в селските райони извън селскостопанския сектор. Този подход следва да включва всички заинтересовани участници със знания и експертен опит по конкретно предизвикателство за селските райони и да подкрепя създаването на мрежи от брокери на знания за иновации в селските райони, например по теми като здравеопазване или образование;

40. подчертава значението на регионалното равнище при определяне на критичните точки в продоволствените системи, за да се подобри разбирането на местните хранителни системи, за да се използва по-добре капацитетът на местните участници; подчертава необходимостта от цялостна визия за местните хранителни системи, като се акцентира не само върху късите вериги на доставки, но също така да се включват големите дистрибутори, например чрез насърчаване на супермаркетите да споделят информация и данни за храни, произхождащи както от региона, така и извън него; подчертава необходимостта от разработване на местни хранителни стратегии, като кризата се използва като възможност за възстановяване на производствените процеси по по-устойчив начин; подкрепя мерки за преместване на производството на храни по-близо до териториите и включване на градовете и селските райони в управлението на храните;

Препоръки относно схемите на Европейската комисия за помощ за селските райони по време на кризата

41. отбелязва, че ЕС даде възможност за осигуряване на подкрепа от националните правителства по два начина. Първо, създаде нов инструмент — SURE, за да предостави до 100 милиарда евро под формата на държавни заеми, подкрепени от гаранции, предоставени от държавите членки. Земеделските стопани, предприятията за преработка на храни и други предприятия в селските райони, като например тези в сектора на хотелиерството и ресторантьорството, се възползваха от тези схеми, които гарантират, че работниците получават доходи, а предприятията могат да запазят своя персонал. Второ, облекчи условията и праговете, за да могат държавите членки да предоставят държавна помощ на засегнатите предприятия. Тази мярка беше особена значима, тъй като даде възможност за предоставяне на подкрепа в размер на милиарди евро на земеделските стопани и рибарите по време на пандемията;

42. подчертава, че улесняването на трансграничното движение на сезонни работници и на селскостопански стоки бяха двете преки мерки, предприети на равнище ЕС, за да се избегне прекъсването на веригите за доставки на селскостопански хранителни продукти. В дългосрочен план, за да се гарантира безопасността на храните в Европа, би било по-ефективно да се развие териториална продоволствена система. Подчертава, че може да е необходимо преразглеждане на правилата в областта на конкуренцията, за да се развият къси и местни вериги за доставки на храни;

43. счита, че политиката за развитие на селските райони трябва да бъде призната като отделна област на политиката наред със селскостопанската политика и следва да бъде изрично координирана с регионалната политика и интегрирана в нея. Развитието на селските райони не се отнася само до селскостопанските предприятия и управлението на земеделските земи, а включва мерки в подкрепа на по-широкото развитие на бизнеса, туризма, услугите в селските райони, разгръщането на широколентовия достъп, достъпността и комуникациите, които трябва да бъдат от основно значение за политиката за развитие на селските райони;

44. предлага да се проучат мерки за увеличаване на гъвкавостта на бюджета на ЕС. Например ползата от Единния инструмент за маржовете би нараснала, ако отпадне изискването мобилизираните суми над съответните годишни тавани да бъдат компенсирани от съответния марж за текущи или бъдещи години. Друг вариант би бил увеличаването на разрешения максимален размер на Инструмента за гъвкавост;

45. подчертава, че наличието на ефективен резерв за кризи в селскостопанския сектор очевидно е съществена част от инструментариума за реагиране на бъдещи пандемии, и че той трябва да бъде адекватно финансиран на устойчива основа;

46. отбелязва, че ключов елемент в отговора на ЕС на кризата, предизвикана от COVID-19, беше да се даде възможност за ответни действия на национално равнище. Това беше постигнато чрез гъвкави действия в областта на конкуренцията и по-специално по отношение на правилата за държавна помощ. Гъвкавостта на правилата за държавните помощи изигра ключова роля при определянето на свободата на действие на публичните органи да подкрепят предприятията и домакинствата, а оттам и на способността им да смекчат въздействието на настоящата пандемия. Комитетът предлага подкрепата от страна на националните правителства да бъде внимателно наблюдавана, за да се избегне нарушаване на конкуренцията между държавите членки;

47. застъпва се за създаването на механизъм за започване на политически диалози в държавите членки между съответните заинтересовани страни (включително, но не само, регионалните власти, деловите среди и гражданското общество). За МРВ по-специално е от съществено значение техните нужди от инвестиции, включително за селските райони, да бъдат изцяло отразени в плановете за възстановяване на държавите членки;

48. препоръчва да се инвестира в укрепването на устойчивостта на веригите за доставки на селскостопански продукти, както на местно, така и на световно равнище. От гледна точка на устойчивостта е необходимо да се регулират пазарите, да се укрепят позицията на земеделските стопани спрямо други заинтересовани страни в сектора, да се променят правилата на международната търговия със селскостопански продукти, така че да се насърчи по-голяма справедливост и солидарност в търговските отношения и да се развият териториалните продоволствени системи;

Непредвиден натиск върху местните и регионалните публични финанси

49. подчертава, че прилагането на различните спешни мерки оказва драматично въздействие върху публичните финанси и местните и регионални икономики, организацията на обществените услуги и дейността на местните и регионалните власти както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. В същото време местните и регионалните власти са изправени пред повишено търсене на здравни, санитарни и социални услуги за гражданите, обществения транспорт, образованието и други обществени услуги, както и на икономически стимули за местните предприятия и за прилагане на действия за устойчивост и неутралност по отношение на климата;

50. призовава централните правителства и Европейския съюз да отпуснат повече ресурси за местните и регионалните власти, за да се укрепят системите им за здравеопазване и грижи и подготовеността за извънредни ситуации понастоящем и в дългосрочен план;

51. посочва, че предприятията в селските райони трябва да имат достъп до кредитиране и капитал. Банките напускат селските райони, като превръщат физическите офиси във виртуални. Чрез инвестиране в рисков капитал ЕС може да осигури достъпност, така че предприятията в селските райони да имат същите възможности за развитие като тези в по-гъсто населените райони;

52. призовава европейските институции да гарантират достатъчна яснота по отношение на взаимодействието между различните нови механизми за финансиране, включително Механизма за възстановяване и устойчивост, и съществуващите национални и европейски схеми, за да се избегне допълнителна сложност и потенциално ниска степен на усвояване на местно и регионално равнище⁽³⁾. Насърчава държавите членки и Европейската комисия да включат в по-голяма степен местните и регионалните равнища в общите усилия за възстановяване. Тяхната роля на първа линия в борбата с пандемията, в публичните инвестиции и в двойния преход трябва да бъде част от основния план за възстановяване;

53. подчертава констатациите от неотдавнашния си доклад за изпълнението, посветен на държавните помощи; отбелязва, че настоящите регионални карти и рамки за държавна помощ не отразяват по подходящ начин реалната ситуация в регионите на ЕС поради новите предизвикателства, възникващи от пандемията от COVID-19 и нейните краткосрочни и средносрочни икономически ефекти; подчертава, че опитът по места сочи към необходимостта от по-гъвкави подходи и инструменти, които да помогнат на публичните власти ефективно да се справят с въздействието, почувствано на регионално и местно равнище;

54. подчертава необходимостта от увеличаване на социалните инвестиции като ключов приоритет за справедливо, равнопоставено и приобщаващо възстановяване с акцент върху достъпната социална инфраструктура и социалните услуги на местно и регионално равнище с цел подобряване на икономическото, социалното и териториалното сближаване, с подходяща комбинация от политики и финансови ресурси за прилагане на Европейския съгласен на социалните права и програмата за ЦУР. Необходимо е също така да се стимулират допълнително цифровият преход и социалните иновации в това отношение;

⁽³⁾ Барометърът за състоянието на регионите и градовете на Европейския комитет на регионите за 2020 г. е достъпен на адрес: Годишен барометър на ЕС за състоянието на регионите и градовете (europa.eu).

55. отбелязва, че планът на ЕС за възстановяване следва да бъде насочен към екологосъобразно и устойчиво развитие, което е толкова важно както за хората, така и за околната среда, и което ще доведе до ново нормално възстановяване. Пандемията изведе на преден план необходимостта от повече екологосъобразна инфраструктура, благоприятна за климата мобилност и устойчив туризъм;

Препоръки във връзка с правилата за държавна помощ

56. подчертава факта, че за някои държави членки масираната държавна подкрепа се равнява на увеличаване на държавните дефицити и на равнищата на публичния им дълг във време на намаляващи данъчни приходи и по-големи плащания за обезщетения за безработица — нещо, което може да се окаже особено рисковано, по-специално за държавите членки, които са особено засегнати от пандемията, които са и най-големите икономики в еврозоната. От друга страна, страхът от повишаване на равнищата на дълга може да накара някои държави членки да отложат инвестициите или разходите в ключови сектори за възстановяването, което най-вероятно ще доведе и до задълбочаване на икономическите различия в рамките на единния пазар;

57. обръща внимание на факта, че прекомерните и много строги правила и условия, определящи контрола от страна на Комисията, могат да възпрепятстват способността на публичните органи да изпълняват ефективно ролята си във всички тези мисии, докато, от друга страна, една много голяма гъвкавост в областта на държавната помощ носи риск от допълнително увеличаване на регионалните неравенства в рамките на ЕС. Изглежда, че новата реалност след пандемията от коронавирус ще задължи всички заинтересовани страни да предефинират точния баланс между двете граници;

58. приветства удължаването на Временната рамка за мерки за държавна помощ до декември 2021 г. Ако след лятото има нов пик на пандемията или бъдат подновени ограничителните мерки, икономическите щети ще бъдат много по-големи и извънредните мерки за временно подпомагане ще бъдат още по-необходими и за по-дълъг период, за да се предотврати фалитът на стабилни по своята същност предприятия. Следователно би трябвало да се стремим към удължаването на срока на действие на Временната рамка до края на пандемията от коронавирус, по-специално по отношение на най-засегнатите от кризата региони;

59. подчертава необходимостта от адаптиране на различните правила. Следва да се отбележи например, че в допълнение към неотдавнашното изменение на Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО) по отношение на предприятията в затруднение е необходим по-гъвкав критерий за тези предприятия, особено за сектора на стартиращите и разрастващите се предприятия, които често имат редовни периоди на набиране на средства и по този начин се превръщат технически в предприятия в затруднено положение, дори когато са стабилни и бързо разрастващи се. Съответно е спешно необходима по-голяма гъвкавост по отношение на режима *de minimis*, като същевременно би било желателно обхватът на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията⁽⁴⁾ да бъде допълнен, като освен помощта за компенсиране на щетите, причинени от природни бедствия (член 50), се предвиди помощ за компенсиране на щетите, причинени от пандемични събития. „Адаптирането“ на правилата за натрупване би било полезно, тъй като при обстоятелства като днешните, натрупването на помощ по *de minimis* или по ОРГО и помощ, предоставена съгласно Временната рамка, трябва да бъде разрешено, предвид техния интензитет, както и на допустимите разходи;

60. подкрепя прехвърлянето на тежестта на доказване по такъв начин, че жалбоподателят и/или Европейската комисия да трябва да докажат, че дадена местна услуга представлява заплаха за търговията в рамките на Общността. Изтъква се, че ако тежестта на доказване пада върху Комисията, това би увеличило правната сигурност и готовността за действие от страна на лицата, вземащи решения на местно равнище, и би намалило броя на жалбите. Твърди се, че е налице спешна необходимост от промяна на настоящото положение, тъй като над голям брой мерки е надвиснал дамоклев меч относно възстановяване на средствата, поради факта, че отделните получатели на помощ не са в състояние да предоставят подробни доказателства. В този контекст би било целесъобразно да се разшири и критерият за нанасяне на вреда на търговията или да се уточни по-подробно понятието „местен“;

61. отбелязва, че регионите и градовете са изправени пред нова реалност, свързана със социално-икономическите предизвикателства, породени от пандемията от коронавирус. Тази нова реалност изисква по-гъвкави политически подходи и инструменти, които помагат на публичните власти да се справят ефективно с въздействието, което се усеща на регионално и местно равнище. С оглед на това настоящите карти на регионалните помощи (програмен период 2014—2020 г.) не отразяват адекватно действителното положение в регионите на ЕС поради новите предизвикателства, произтичащи от пандемията от COVID-19, и нейните краткосрочни и средносрочни икономически последици. По подобен начин общото покритие на населението, максимално допустимите равнища на помощта и видът инвестиции, предвидени в рамката за регионална държавна помощ, следва да бъдат увеличени/разширени, за да се отговори на новите социално-икономически предизвикателства в регионите на ЕС в резултат на пандемията;

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

62. предупреждава, че картите на регионалните помощи, които трябва да се приемат преди края на 2021 г. и които се изготвят въз основа на статистически данни отпреди 2020 г., могат да затруднят икономическото възстановяване на регионите в най-неблагоприятно положение до приемането на междинния преглед през 2024 г. Тъй като използват статистически данни отпреди 2020 г., тези карти няма да отразяват вярно икономическото положение на регионите от букви а) и в) и могат да доведат до трудности при икономическото им възстановяване поради факта, че намаляват максимално позволения интензитет или установяват определени ограничения при предоставянето на помощи на големи предприятия в резултат на променената оценка на определени региони. Поради тази причина Комитетът на регионите призовава Европейската комисия да вземе предвид този факт и да предприеме мерки, наред с междинния преглед през 2024 г., за да не бъдат засегнати регионите в най-неблагоприятно положение от точки а) и в) поради променената им оценка, която затруднява тяхното възстановяване;

63. отчита необходимостта от оценка на въздействието на пандемията на регионално равнище, с цел това да бъде отразено в картите на регионалните помощи по време на междинен преглед през 2024 г. В същия ред на мисли следва да се направи оценка на задълбочаващите се икономически неравенства и несправедливото разпределение на ползите от единния пазар, породени от асиметрична държавна намеса в целия ЕС, с оглед на риска някои граждани/държави членки да престанат да подкрепят единен пазар, ползите от който се разпределят несправедливо. Ето защо би било полезно Комисията, която упражнява надзор върху тези мерки и суми, да извърши анализ на тяхното въздействие върху единния пазар и регионалните неравенства. Това ще допринесе за осветляване на изготвянето на политики и ще осигури по-добро насочване на всички съответни политики на ЕС към специфичните нужди на териториите на ЕС;

64. счита, че основни принципи на правилата за държавната помощ, като стимулиращия ефект, не могат да представляват пречка пред усвояването на средствата на ЕС за възстановяване. В този смисъл призовава Европейската комисия да счита, че стимулиращият ефект е постигнат, когато помощта води до един или повече от следните резултати: значително увеличение на мащаба на проекта и дейността; значително увеличение на географския обхват на проекта или дейността; значително увеличение на инвестираната сума от бенефициера на проекта или дейността или значително увеличение на скоростта на изпълнение на проекта или дейността;

65. отбелязва, че прилагането на правилата за държавна помощ е неразривно свързано с използването на инструментите на политиката на сближаване. Препоръчано беше също така използването на опростени варианти за разходите, посочени в ОРГО, да бъде транспонирано и в насоките за регионална помощ, а не да се ограничава само до операции, съфинансирани от ЕСИФ. Тези разпоредби предлагат интересен компромис между необходимия мониторинг на публичните средства и разумна и приемлива административна тежест. Освен това беше установено, че разпоредбите относно преместването, по-специално свързаните с политиката на сближаване, не са достатъчно добре определени и са неясни. Предложение за незабавно предоставяне на освобождаване във връзка с държавна помощ в рамките на одобряването на оперативните програми потвърждава тесните връзки между правилата на политиката в областта на конкуренцията и политиката на сближаване;

Подкрепа за цифровия преход в селските райони

66. отбелязва констатациите на Барометъра за състоянието на регионите и градовете на КР за 2020 г.⁽⁵⁾, в който се посочва, че новите цифрови решения, приети от местните и регионалните власти в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, биха могли да подпомогнат текущия цифров преход, но също така рискуват да задълбочат „цифровото разделение“, включително между селските и градските райони;

67. посочва, че бъдещето на селските райони зависи от осигуряването на достатъчно основни услуги и инфраструктура и, разбира се, от преодоляването на цифровото разделение. Подчертава решаващото значение на прехода към устойчиви и неутрални по отношение на климата икономика и общество. Устойчивите бизнес модели с ефективно използване на ресурсите с акцент върху кръговата икономика и повишеното използване на материали на биологична основа откриват нови възможности, които да бъдат използвани чрез инструментите на ЕС;

68. призовава за политики и финансиране в подкрепа на високата степен на цифрова свързаност за всички региони и местни власти в ЕС, включително селските райони, за да се гарантира, че хората и предприятията могат да се адаптират към кризата и променящия се свят на труда; отбелязва, че увеличеното използване на дистанционна работа може да доведе до демографски и икономически промени в посока от градовете към междинните или селските райони. Въпреки това отбелязва, че подобна промяна би могла да бъде възможна единствено с развитието на устойчиви връзки за мобилност между селските, междинните и градските райони;

⁽⁵⁾ Барометърът за състоянието на регионите и градовете на Европейския комитет на регионите за 2020 г. е достъпен на адрес: Годишен барометър на ЕС за състоянието на регионите и градовете (europa.eu).

69. призовава за инвестиции в осигуряването на високоскоростен интернет навсякъде, като се обърне специално внимание на селските и по-слабо развитите райони. Освен това ще бъде важно да се разработят стратегии за предоставяне на необходимия достъпен и подходящ хардуер на домакинствата (в селските райони). Конкретно действие в тази посока би могло да бъде Европа да стимулира предприятията да предоставят безплатно хардуер на хората. Необходимо е да се определят специфични цели за селските райони по отношение на осигуряването им с широколентов достъп, хардуер и умения. Настоящият доклад DESI (индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото) следва да предостави тази информация;

70. подчертава необходимостта от цифрово образование и обучение, насочено към хората, които се нуждаят от по-добри цифрови умения, като се вземат предвид различните възрастови групи, равнищата на доходите и специфичните целеви групи, като например земеделските стопани. Училищата, както и други центрове за съжителство и социални взаимоотношения могат да играят важна роля в проектите за цифровизация (за всички възрастови групи), но други агенции и предприятия също могат да се включат;

71. призовава програмата „Цифрова Европа“, заедно със своята мрежа от европейски цифрови иновационни центрове, да обърне специално внимание на нуждите на селските райони и да предлага адаптирани услуги чрез платформи, които имат задълбочено разбиране за техните специфични потребности, с тясна връзка с местните общности;

72. подчертава, че във връзка с мерките за гъвкавост, въведени от ЕС при използването на ЕСИ фондовете за справяне с кризата, в много държави членки беше наблюдавано ефективно намаляване на тези фондове за селските райони. Възможността за увеличаване на процента на съфинансиране от ЕС оказва неблагоприятното въздействие на намаляване на общите трансфери към селските райони, тъй като позволи намаляване на националното съфинансиране;

Благосъстояние, бедност и качество на живот

73. подчертава, че съществуват различни фактори, които влияят на бедността и благосъстоянието в градовете и селските райони. Подходът за справяне с проблемите често се основава на градската действителност. Освен това няма много сравнителни изследвания относно различните аспекти на благосъстоянието, което затруднява адаптирането на подхода към контекста на селските райони;

74. подчертава необходимостта да се инвестира в (сравнителни) изследвания в областта на благосъстоянието на селските райони, бедността и качеството на живот, за да се придобие по-добра представа за специфичните предизвикателства, пред които са изправени селските райони;

75. подчертава, че доброволците са от основно значение за качеството на живот и благосъстоянието и са изиграли важна роля в реагирането на кризата, предизвикана от COVID-19. Доброволците и доброволческите организации често са организирани на ограничено местно равнище, по квартали или улица. Тази близост им позволи да помогнат, когато е необходимо, чрез съобщаване на мерките на хората или чрез предоставяне на хранителни стоки и/или социални и здравни грижи. Препоръчва се местните и регионалните власти да използват тези съществуващи доброволчески мрежи, за да намерят нови начини за достигане до хората, които са бедни или имат проблеми с благосъстоянието. За да се отключи потенциалът на тези доброволчески организации, средствата от ЕС биха могли да позволят различен вид съфинансиране за тези организации. Например разрешаването на използването на часовете доброволчески труд като съфинансиране ще даде възможност на тези организации да кандидатстват по-лесно за финансиране от ЕС;

76. посочва, че всички равнища на управление трябва надлежно да изготвят комуникационна стратегия, за да се гарантира, че хората разбират съществуващите рискове и се насочват към възприемане на правилно поведение. Последователността на посланията, предоставянето на надеждни и достъпни източници на информация и използването на добри визуални материали са важни аспекти на тази стратегия. Необходимо е да се обучават екипи от комуникатори, които могат да достигнат пряко до хората, и длъжностни лица и експерти в областта на комуникацията; подчертава необходимостта от признаване на ролята на местните власти в тази комуникационна стратегия, които могат да спомогнат за създаването на мост между създателите на политики, експертите и обществеността;

77. подчертава значението на контрола върху спазването на принципа на субсидиарност. Извънредните мерки не могат да доведат до централизиране на правомощията от националните правителства, тъй като по този начин се ограничава ролята на националните парламенти и на местните и регионалните власти;

78. подчертава, че някои уязвими работници, като например работещите през цифрови платформи, доставчиците или шофьорите, както и работниците, които полагат грижи за зависимите от чужда помощ лица, са от съществено значение за нашата икономика и следва да получат по-голямо обществено признание. Освен това на работещите от разстояние трябва да се гарантира правото на откъсване от работната среда;

79. отбелязва, че според данни на Евростат кризата е довела до около 900 000 нови безработни през първите три месеца на кризата. Поради това усилията за възстановяване на ЕС трябва да имат силно социално измерение, за да защитят системите за социална сигурност, да запазят работните места и да предотвратят неправомерни уволнения;

80. подчертава, че кризата задълбочи неравенствата между половете и насилието, основано на пола. След наложените ограничителни мерки случаите на домашно насилие в някои държави от ЕС се увеличиха с една трета. Освен това кризата с COVID-19 има видимо измерение, свързано с пола. В същото време пандемията изостри съществуващите неравенства, маргинализацията и дискриминацията в Европа и засили структурния расизъм. Тя оказа отрицателно въздействие и върху най-уязвимите групи, включително по-възрастните хора и хората с увреждания;

81. посочва, че градовете и регионите, както и лидерите на ЕС могат да изградят по-силна социална Европа, като работят заедно в рамките на подновено стратегическо партньорство; освен това отбелязва, че именно в сътрудничеството между градовете и селските райони се крие голям потенциал за възстановяване („обединяване на силите“);

82. подчертава, че е необходимо увеличаване на социалните инвестиции като ключов приоритет за справедливо и приобщаващо възстановяване. Ние имам възможността да направим нещо повече от това да потушим временно последиците от кризата и да започнем оттам, докдето бяхме стигнали преди кризата. Можем да изградим отново, но по-добре. Следва да гарантираме, че всички европейци имат достъп до финансово достъпно и качествено здравеопазване. Следва да създадем повече качествени работни места със справедливи условия на труд, по-приобщаващи образователни програми и обучение за придобиване на умения, да осигурим достойни и финансово достъпни жилища, да предоставим активна подкрепа за най-уязвимите и равни възможности за всички хора. За да постигнем това, се нуждаем от значителни инвестиции в социална инфраструктура и социални услуги на местно и регионално равнище с подходяща комбинация от политики и финансови ресурси за прилагане на Европейския стълб на социалните права и програмата за ЦУР;

83. подчертава необходимостта от трансгранична стратегия и координация в областта на комуникацията, мерките и възстановяването. Отбелязва, че трансграничната солидарност между местните и регионалните общини беше значително засилена (при обмена на медицинско оборудване, благотворителни дейности и др.). В същото време, поради различните и понякога отчуждаващи мерки на национално равнище, възприемането на обикновените хора от другата страна на границата беше доминирано от подозрение и страх. Дори в случаи на толкова силна интеграция, както в държавите от Бенелюкс и Северния съвет, възникнаха много конфликти и възстановяването на доверието ще отнеме време;

84. подчертава, че прозрачността е основен въпрос в кризисна ситуация: гражданите трябва да знаят кой за какво отговаря. В някои отношения пандемията засегна сериозно начина, по който се изготвят политиките; отбелязва, че при такава пандемия може да бъде оценено цялостното качество на една демокрация;

85. обръща внимание на факта, че добрата комуникация изисква владение на езика на хората. Този език е не само въпрос на думи, но е и начин, по който хората ги изразяват и разбират посланията, културните различия и мнения; отбелязва, че комуникацията с антиваксерите представлява конкретно предизвикателство в това отношение, както и опровергаването на фалшивите новини.

86. тази криза ни показва взаимозависимостта на всички хора по света и че е важно да сме близо до реалните проблеми, като се осигурява обратна връзка между местното и глобалното. Разбрахме, че сме изправени пред глобална криза, която изисква глобален и солидарен отговор. Това включва по-активно международно сътрудничество, което да спомогне за посрещане на нуждите и на най-бедните региони, като се предотвратява свободното разпространение на вируса с риск да се появят по-опасни мутации. Стана ясно, че децентрализираното сътрудничество на нашите региони и градове се оказа отличен инструмент на европейското международно сътрудничество в борбата с предизвикателствата пред най-необлагодетелстваните региони, що се отнася до това да се гарантира всеобщ и качествен достъп до толкова необходимите обществени услуги по пътя към постигане на крайната цел, която е всички заедно да излезем от тази световна криза.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

**Становище на Европейският комитет на регионите — Изграждане на Европейски здравен съюз:
подсилване на издръжливостта на ЕС**

(2021/C 300/10)

Докладчик: Roberto CIAMBETTI (IT/EKP), председател на Регионалния съвет на Венето

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки — Пандемията от COVID-19

1. отбелязва, че поради пандемията въпросът за общественото здраве заеме дори още по-важно място в дневния ред на регионите, градовете, държавите членки и Европейския съюз и се превърна в един от основните политически приоритети;
2. в този контекст приветства съобщението относно здравния съюз, в което се предлага да се укрепи настоящата рамка на ЕС за здравна сигурност, която датира от 2013 г. Остарялата отчасти рамка включва Решението относно сериозните трансгранични заплахи за здравето, което улесни обмена на информация и подкрепи приемането на конкретни национални мерки, но не успя да се справи с настоящата пандемия;
3. споделя мнението на Европейската комисия относно необходимостта от повече публични инвестиции в националните здравни системи, за да им се гарантират ресурсите и средствата, необходими за излизане от настоящата криза, както и за укрепване на тяхната устойчивост в дългосрочен план. Тези цели следва да бъдат отразени в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър. Това, което пандемията подчерта в много области, беше не само липсата на ранно активиране на интензивните и субинтензивните грижи (легла, оборудване, квалифициран медицински и сестрински персонал), но също така и на местни здравни грижи, както и на палиативни грижи. Това постави в сериозно затруднение различните здравни системи в държавите членки, особено в периодите на изключително търсене на здравни грижи; В същото време здравните системи и здравните специалисти в много страни показаха силна способност за бързо адаптиране на дейностите си към новите условия, създадени от пандемията от COVID-19;
4. приветства предложението на Европейската комисия за по-големи правомощия с цел да се даде координиран отговор на равнището на ЕС в рамките на Комитета за здравна сигурност, който да бъде подкрепен от целенасочени препоръки относно ответните мерки от страна на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC);
5. припомня, че пандемията от COVID-19 беше съпътствана от значителни ограничения на свободата на движение в рамките на Европейския съюз, засягащи по-специално граничните региони. Поради това отново призовава за правна рамка на ЕС, която да дава възможност за ефективно управление на трансграничните обществени услуги и да отговаря на нуждите на гражданите, живеещи в тези райони ⁽¹⁾. Тази рамка би трябвало да бъде организирана около предложения неотдавна регламент на ЕС относно сериозните трансгранични заплахи за здравето ⁽²⁾;
6. приветства факта, че съобщението съдържа предложения за медицински мерки за противодействие, включително многобройни действия, като например натрупване на запаси на европейско равнище, увеличаване на производството, съвместно възлагане на обществени поръчки и по-добра оценка на търсенето на ваксини, лични предпазни средства, медицински изделия, терапевтични изделия, лабораторно и тестово оборудване, като същевременно остава съвместимо с принципа на субсидиарност. За да повиши своята устойчивост и да преодолее недостатъците по време на криза, а също и за да предоставя научна и техническа помощ, включително обучение, ЕС трябва да стане по-суверенен и по-малко зависим от трети държави по отношение на медицинските изделия за сектора на здравеопазването, както се посочва във фармацевтичната стратегия на ЕС;

⁽¹⁾ COTER-VII/005.

⁽²⁾ COM(2020) 727 final.

Сътрудничество между ECDC и местните власти

7. счита за важно ECDC да може да си сътрудничи пряко с отделни региони в държавите членки или с групи от тях, за да се улесни анализът на специфичните епидемиологични ситуации, които могат да възникнат. Това сътрудничество би могло да включва и подкрепа за обучението на всички участници и улесняване на разпространението на информацията и комуникацията;
8. настоятелно призовава Европейската комисия да възстанови Европейската мрежа за силно заразни болести (EuroNHID) — съфинансирана мрежа от експерти в областта на управлението на силно заразни болести от националните или регионалните центрове, създадени за да работят с пациенти, страдащи от такъв тип болести;
9. счита, че е необходимо да се инвестира повече в научни изследвания в рамките на ЕС, като се има предвид, че преходът към по-устойчиво общество изисква значителни технологични промени;
10. отбелязва, че в трансграничните райони е необходимо да се създадат бази данни на трансграничната територия, споделяни между съседните държави и региони, които да идентифицират наличните медицински запаси и лични предпазни средства;
11. приветства поетия в сътрудничество с държавите членки и регионите ангажимент на Европейската комисия за създаването на обща всеобхватна здравна база данни, която да дава възможност за глобално управление и наблюдение на общите проблеми, като се има предвид, че пандемията не спира на границите и че съвременното общество е глобализирано: отделните територии не са изолирани, а контактите между тях и останалата част от света са неизбежни и средствата за предаване на патогени могат да бъдат установени само впоследствие, ако това изобщо е възможно;

Конференцията за бъдещето на Европа

12. счита, че Конференцията за бъдещето на Европа е подходяща платформа за обсъждане и насърчаване на бъдещото развитие на ролята на ЕС в областта на здравеопазването, така че да се отговори на очакванията на гражданите и да се подобри ефективността на европейските здравни системи; счита, че е необходимо да се развива засилено европейско сътрудничество, като се зачитат принципът на субсидиарност и основната отговорност на държавите членки както по отношение на здравеопазването, социалните услуги и общественото здраве, така и по отношение на готовността за действия при кризи и управлението на кризи;
13. отбелязва, че макар здравната политика да продължава да бъде предимно от компетентността на държавите членки, по време на дебата за бъдещето на Европа трябва да се помисли за това как да се подобри координацията в областта на здравеопазването и как да се укрепи реакцията на ЕС на сериозни трансгранични заплахи за здравето, като същевременно се вземат предвид различните поднационални структури в областта на здравеопазването и различните правомощия на здравните власти в отделните държави членки. Тези подобрения биха могли, наред с другото, да позволят на държавите — членки на ЕС, съвместно да признаят извънредна ситуация в областта на общественото здраве на макрорегионално равнище или на равнището на Съюза. Те биха могли също така да увеличат капацитета на rescEU, включително капацитета за натрупване на запаси и създаване на екипи за спешна медицинска помощ;
14. смята, че тъй като в много държави членки местните и регионалните власти носят големи отговорности и имат важни правомощия в областта на общественото здраве, КР — в качеството си на асамблея на представителите на регионалните и местните власти в ЕС — трябва да бъде силно представен в дискусиите на равнището на ЕС относно правомощията в областта на здравеопазването в контекста на Конференцията за бъдещето на Европа;
15. изразява желанието си да участва активно в работата на Световната среща на върха по въпросите за здравеопазването в Италия през 2021 г., която ще даде възможност на ЕС да насочи световните проучвания относно начините за укрепване на здравната сигурност в света в ерата на пандемията.

Ролята на местните и регионалните власти

16. отново заявява, че местните и регионалните власти са на предна линия в борбата с пандемията от COVID-19. В много държави членки те извършват важни дейности и носят отговорност за опазването на здравето на гражданите, наемането на голям дял от работната сила в сектора на здравеопазването, финансирането и управлението на здравните системи и заведенията за полагане на грижи в краткосрочен и дългосрочен план, както и за разработването и прилагането на здравни политики и за превенцията и насърчаването на грижите за здравето. В това отношение формите на регионално самоуправление са от съществено значение, за да може бързо да се промени съществуващата организационна структура, с цел да може да се реагира бързо на извънредни ситуации;

17. посочва, че регион, който може да общува пряко с ЕС, ще бъде в състояние бързо да намери най-добрите решения за разрешаване на извънредни ситуации и ще може да използва по-добре най-подходящите за своите нужди ресурси, тъй като регионалните реалности в отделните държави често са разнородни и нуждите на различните региони може да не съвпадат;

18. изразява съжаление, че за жалост в съобщението не се посочват изрично регионалното и местното равнище като основни участници в здравната политика, а се споменава само ролята на граничните региони в трансграничното сътрудничество в областта на здравеопазването;

19. освен това счита, че е необходима по-добра координация между всички равнища на управление, за да се предотврати ситуация, при която съществената автономност на всяка местна област или регион води до неравнопоставеност по отношение на лечението на пациентите;

20. подчертава необходимостта от създаване на публично-частна мрежа от референтни болници за високи постижения при сериозни извънредни ситуации, свързани с общественото здраве, които да участват в изучаване и лечение на предавани по въздуха, векторно преносими и заразни болести;

Поуки от пандемията

21. отбелязва, че здравните системи на държавите членки показаха различна степен на готовност за действие при кризи. В някои случаи не бяха готови да се изправят пред криза от такъв вид поради недостатъчното финансиране на общественото здравеопазване и недостига на медицински персонал, докато в други показаха по-голяма устойчивост. Това показва необходимостта Европейската комисия да може, в тясно сътрудничество с всяка държава членка, редовно да оценява нейната подготвеност за епидемии;

22. с оглед на това приветства предложението на Европейската комисия, като използва своя организационен капацитет, да организира стрес тестове на здравните системи в държавите членки, за да се гарантира функционирането на плана на Съюза за готовност и реакция. Припомня, че тези стрес тестове следва да включват пълноценно, в зависимост от техните правомощия, регионите и градовете в съответните държави членки;

23. призовава да се гарантира непрекъснатото развитие на цифровите платформи и приложения, включително на платформата за наблюдение, създадена съгласно член 14 от Регламента относно сериозните трансгранични заплахи за здравето; освен това призовава за това, местните и регионалните власти да бъдат включени в подготовката, наблюдението и тестовите за устойчивост на предложените задължителни планове за подготвеност и реагиране при здравни кризи, които да бъдат изготвени на национално равнище и на равнището на ЕС;

24. препоръчва предложените прогнозни дейности и по-строгите изисквания за докладване относно данните и здравните услуги освен национално да включват и регионално измерение;

25. отбелязва, че местните здравни и социални служби и междинните структури изиграха ключова роля в действията за подкрепа на болниците, за да се даде възможност както за съсредоточаване на функцията „болници за COVID“ в определени болници, така и за лекуване на пациенти с отрицателен тест или на такива, които са били заразени с COVID, но впоследствие са дали отрицателен тест и трябва да довършат своето лечение. Подчертава необходимостта от укрепване на здравеопазването на местно и териториално равнище, така че то да се грижи за пациентите преди и след постъпването им в болница. Европейската комисия и КР би трябвало да играят важна роля в разпространението на добри практики в тази област;

26. отбелязва, че пандемията засегна особено силно най-уязвимите части на обществото (възрастните хора, болните, децата и младежите), като понякога подчерта уязвимостта на глобалната социално-икономическа система и уязвимостта по отношение на технологиите (гъвкава и самостоятелна работа, дистанционно образование и др.). Подчертава, че по тази причина тези сектори се нуждаят от по-целенасочена подкрепа, включително от ЕС;

27. счита, че е необходимо да се укрепи капацитетът за координация след пандемията чрез насърчване на местно равнище на устойчиви начини на живот, основаващи се на цялостно внимание към гражданите, чрез изграждане на рамка от интелигентни стимули и стандарти, способни да насърчават и възнаграждават гражданското поведение, насочено към общото благо;

28. призовава за използване на съвместни обществени поръчки на ЕС за закупуване на ваксини и лекарства срещу COVID-19 и за по-систематичното им използване, за да се избегне конкуренцията между държавите членки. Освен това, отправя призив те да бъдат използвани, за да се гарантира справедлив и на приемливи цени достъп до други важни лекарства и медицински изделия, по-специално за нови иновативни антибиотици, нови ваксини и лечебни лекарства, както и лекарства за редките заболявания;

Инвестиции в системите за здравеопазване

29. подчертава, че по отношение на инвестициите в системите за здравеопазване в съобщението се посочва подкрепата за държавите членки за подобряване на издръжливостта, достъпността и ефективността на техните здравни системи, във връзка с европейския семестър, набора от социални показатели и Механизма за възстановяване и устойчивост и националните планове. Подкрепя необходимостта от гарантиране и/или засилване на участието на местните и регионалните власти във всички тези инструменти и процеси в съответствие с принципа на субсидиарност;

30. определя като стратегически приоритет насърчаването на основни услуги за дистанционни грижи от страна на интегрирани екипи от специалисти за лечение и наблюдение на пациенти, лекуващи се в домашни условия, страдащи от хронични и съпътстващи заболявания наред с хроничните; подчертава, че благодарение на телемедицината ще се увеличат възможностите за превръщане на дома в място за лечение, с очевидни икономически и социални икономии и висока ефективност на лечението, профилактиката и оздравяването;

31. счита, че държавите членки могат да си сътрудничат, за да гарантират, че договорната рамка и финансовото третиране на здравните специалисти, извършващи равностойни дейности, са сходни, за да не се създават — при равни професионални умения — привилегировани области, които да бъдат по-привлекателни за здравните работници, и необлагодетелствани райони, които да не са в състояние да наемат здравни работници;

32. счита, че справедливото заплащане и допълнителните възнаграждения за здравните работници на първа линия са от първостепенно значение за поддържането на устойчивостта на здравните системи. Те спомагат за признаването на професионализма и са начин за възнаграждаване на самоотвержеността, който по време на пандемията показва стойността си от гледна точка на поддържането на устойчивостта на здравните системи в различни държави членки;

33. счита, че междинните професионални фигури, които се намират между тези, които оказват просто помощ във връзка с изискванията на лечението, и другите, които притежават сестрински умения, могат да допринесат за удовлетворяването на изискванията на институциите за оказване на подкрепа и за гарантирането на необходимата гъвкавост в социалните и здравните услуги;

34. счита, че е необходимо държавите членки непрекъснато да оценяват структурите и уменията на персонала, за да се гарантира, че те могат се справят с практическите задачи (напр. вземането на секрет за изследване и ваксини) по отношение на цялото население в случай на системни извънредни ситуации;

Стратегия за ваксините

35. призовава държавите членки да включат местните и регионалните власти в кампанията за ваксинация срещу Sars-Cov2, така че те да допринасят за навременното внедряване и разпространение на ваксините и да предоставят на гражданите ясна фактическа информация относно ваксините, за да се противодейства на дезинформацията;

36. подкрепя обмена на добри практики между местните и регионалните власти в ЕС по отношение на борбата срещу колебанията относно ваксинацията и разбирането на причините за скептицизма по отношение на ваксините сред част от здравните специалисти и персонала на социални грижи;

37. изразява твърдото си убеждение, че решението да се позволи на Европейския съюз да доставя ваксини от името на държавите членки е правилно. Твърди, че за да се подобри положението с наличието на ваксини, лекарства и други медицински материали, ЕС трябва да се стреми да сведе до минимум зависимостта си от трети държави по отношение на тяхното производство. Освен това счита, че предприятията, които са разработили ваксини благодарение на използването на публични средства, би трябвало да споделят своите патенти с други предприятия, за да увеличат производствения капацитет в Европа;

38. счита, че стратегията за ваксиниране трябва да се променя с напредъка на ваксинацията на населението, така че да бъде насочена първо към рисковите групи и работещите в основните услуги, като например здравните работници и социалните работници, а след това да обхване по-широки групи, като се отчита и намаляването на социалните и икономическите ограничения по места;

39. подкрепя създаването на организационен модел, който ще позволи възможно най-голям брой хора да бъдат ваксинирани възможно най-бързо, чрез използването на всички дози в отделните флакони;

Стратегия за борба с дезинформацията в областта на здравеопазването

40. призовава за предприемане на координирани мерки от страна на всички държави членки за наблюдение и борба с дезинформацията в областта на здравеопазването. Тъй като в повечето държави членки местните и регионалните власти са на първа линия в борбата с предизвикателствата в областта на здравеопазването, те са най-пряко засегнати от често умишленото разпространение на дезинформация по въпроси, свързани със здравето. Наложително е местните и регионалните власти да получават единна и координирана подкрепа, за да могат да се справят ефективно с този проблем.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Тласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система

(2021/C 300/11)

Докладчик:	Gunārs ANSINŠ (LV/RE), член на Градския съвет на Лиепая
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Тласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система (COM(2020) 299 final) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за използване на потенциала на енергията от възобновяеми източници в морето за неутрално по отношение на климата бъдеще (COM(2020) 741 final) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан (COM(2020) 663 final)

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Поддържане на доставките на електроенергия, електроенергийната междусистемна свързаност на Европейския съюз и енергийния преход

1. подчертава, че настоящата криза изтъква необходимостта да се гарантира непрекъснатост на доставките на енергия и електроенергия във всички европейски региони, включително в ситуации, в които е възможно прекъсване на световните вериги на доставки;
2. счита, че енергийните характеристики на европейските региони се различават значително по отношение на търсенето на електроенергия, потенциала за производство и наличната инфраструктура, включително в рамките на една и съща държава. Следователно, в допълнение към международните връзки между системите, трябва да се положат допълнителни усилия за развитие на вътрешнонационална междурегионална инфраструктура, за да се гарантира по-специално, че енергията от възобновяеми източници се прехвърля от региони със значителни ресурси, и тази инфраструктура следва да бъде подкрепена от цялостна европейска визия, тъй като допринася за сближаването на европейския пазар на електроенергия;
3. подчертава също така значението на укрепването на транснационалното сътрудничество с оглед на съвместното изпълнение на енергийни проекти и развитието на капацитет за трансгранична междусистемна електроенергийна свързаност, с цел компенсиране на потенциалния недостиг на електроенергия в пиковите моменти. При това не трябва да се подкопават обаче минималните национални равнища от безопасни мощности на електроцентралите;
4. отбелязва, че понастоящем Европейският съюз покрива 58 % от енергийните си нужди чрез внос, главно под формата на нефт и природен газ. Преходът към чиста енергия ще намали зависимостта на ЕС от изкопаеми горива и техния внос. Стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система ще допринесе за този процес и за постигането на целите в областта на енергетиката и климата. В резултат на прехода към чисти източници на енергия (заедно с мерките, свързани с ефективността на използването на енергията) ЕС като цяло ще консумира по-малко енергия, ще използва все повече местни възобновяеми ресурси, ще увеличи броя на производителите посредством инструменти за улесняване на собственото потребление и създаването на енергийни общности и постепенно ще диверсифицира своя внос на енергия. Икономите на енергия, диверсификацията и местното производство на енергия ще повишат устойчивостта на европейската икономика и ще намалят зависимостта от външни източници;

5. подчертава значението на чистия водород (предимно от възобновяеми енергийни източници) за по-нататъшната интеграция и декарбонизация на енергийната система, което беше изтъкнато в стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система; във връзка с това призовава за своевременно прилагане на стратегията на ЕС за водорода и препраща към своето становище относно чистия водород; очаква, че обявения от Комисията на ЕС законодателен пакет „Адаптиране към цел 55“ и предстоящото преразглеждане на пазара на газ в ЕС ще спомогнат за изпълнението на призивите, съдържащи се в това становище и ще насърчат секторната интеграция;

6. подчертава колко е важно да се допускат и насърчават най-различни решения и комбинации от енергийни системи, като се отчитат технологичното развитие и различните обстоятелства в регионите на ЕС във връзка с климата, географията, инфраструктурата, енергийните системи и др. Регулаторната рамка на ЕС би трябвало да бъде технологично неутрална, доколкото това е възможно, с оглед на намаляването на емисиите и устойчивостта, като се имат предвид всички съществуващи алтернативи, и по-специално наличните на местно равнище, и с цел избягване на свръхрегулирането и по-голямата административна тежест за устойчивите решения, както и с цел насочване на усилията за намаляването на енергийната бедност на домакинствата. Производството на енергия при използване на ядрено делене не отговаря на критерия за устойчивост;

7. изразява дълбока загриженост относно изграждането на газопровода „Северен поток 2“, който застрашава европейската енергийна сигурност, увеличава зависимостта на ЕС от Руската федерация и пренебрегва интересите на много държави от ЕС и извън него и с оглед на общите цели на ЕС в областта на декарбонизация се очаква да остарее преждевременно. Подкрепя мнението на Европейския парламент, че реализацията на този политически проект трябва да се прекрати незабавно;

8. припомня петте измерения за осъществяване на енергийния съюз — повишаване на сигурността на доставките на електроенергия, укрепване на вътрешния енергиен пазар, подобряване на енергийната ефективност, намаляване на емисиите на CO₂ („декарбонизиране на икономиката“), насърчаване на научните изследвания и иновациите в енергийния сектор. При това сигурността на доставките на електроенергия трябва да има по-съществена роля, за да се гарантира непрекъснатото функциониране на критичната инфраструктура във всички региони, особено в периоди на потенциални кризи, включително енергийни кризи. Във връзка с това са необходими — наред с достатъчни и гъвкави производствени мощности — местни решения за производство на енергия, съхранение и гъвкавост, за да се осигурят решения за извънредни ситуации и изключения за всички населени райони, особено в по-слабо развитите региони, в регионите с ниска гъстота на населението и в регионите с изолирани енергийни системи. Същевременно следва да се подчертае, че преносът на електроенергия трябва да се модернизира. При разработването на стабилна междусистемна електроенергийна свързаност между всички региони на ЕС на преден план трябва да стои премахването на физическите бариери, за да се гарантира истинска интеграция на електроенергийната система. Синхронната междусистемна свързаност на няколко национални енергийни системи намалява значително оперативните разходи на енергийната система и подобрява сигурността чрез намаляване на потенциалното отрицателно въздействие на локалните неизправности върху стабилността на енергийната система и опростява основните оперативни параметри на енергийната система, като например честотите и поддръжката;

9. подчертава, че ефективността и рентабилността на управлението на електроенергийната система, както и местните решения за производство и съхраняване на енергия (икономически ефективни батерии, като помпено-акумулиращи водноелектрически централи, и други решения) и за споделено собствено потребление също са от особено значение;

Специфичната роля на местните и регионалните власти

10. посочва, че стратегията на ЕС за енергийна интеграция е от решаващо значение за икономическото възстановяване на местните и регионалните власти, особено след кризата, предизвикана от COVID-19. В прехода към по-интегрирана енергийна система енергийната ефективност би трябвало да бъде основна цел на местните и регионалните власти, при което трябва да се взема предвид по-широкият контекст на по-слабо развитите региони и намаляването на емисиите на парникови газове. Повишената енергийна ефективност води до по-ниски общи нужди от инвестиции и по-ниски разходи за производството и използването на енергия и съответната инфраструктура. Тя намалява също така използването на земя и материали, както и свързаните с това замърсяване на околната среда и загуба на биологично разнообразие. Системната интеграция може да спомогне за повишаване на енергийната ефективност на местните и регионалните власти, тъй като наличните ресурси ще се използват за преминаване към по-ефективни енергийни технологии;

11. счита, че местните и регионалните власти би трябвало да насърчават както увеличаването на дела на енергията от възобновяеми източници, така и подобряването на политиките и мерките, по-специално в областта на отоплението/охлаждането и транспорта. Освен това е необходимо да се изготви по-ясен план за икономии на енергия, по-специално за транспорта и сградите;

12. посочва, че транспортът представлява около 30 % от крайното потребление на енергия в Европейския съюз и зависи основно от петролните продукти, както и че неговата декарбонизация изисква по-голяма електрификация на крайното потребление както за пряко използване в транспорта, така и за генерирането на нови енергоносители като гориво, без да се забранява нито едно технологично решение без обосновани причини. Също така счита, че е необходимо да се развие необходимата енергийна инфраструктура и по този начин да се допринесе значително за намаляване на енергийната зависимост от трети държави и за повишаване на енергийната сигурност на Европа;

13. посочва, че на сградите се падат 40 % от потреблението на енергия в Европа и че следователно един систематичен план за намаляване на потреблението на енергия и насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници в сградния фонд може да допринесе значително за намаляване на енергийната зависимост от трети държави и по този начин да повиши енергийната сигурност на Европа;

14. посочва, че инвестициите за подобряване на енергийните характеристики на сградите би трябвало да бъдат подкрепени от подходящ бюджет за подпомагане на гражданите в тази инвестиция с големи ползи и че местните власти би трябвало да участват в планирането и управлението на тези ресурси;

15. призовава Комисията да подкрепи, доколкото е възможно, разглеждането на възможностите за саниране на сгради, върху които са наложени ограничения, свързани с опазването на културния ландшафт или историческата архитектурна култура, за да се гарантира, че в тези сгради може да се използва енергия от възобновяеми източници, като се спазват съответните изисквания; освен това призовава този аспект да се превърне в един от крайъгълните камъни на новия европейски Bauhaus;

Разрастване на регионалната инфраструктура чрез по-диференцирани на регионално равнище пътища за развитие

16. счита, че при интегрирането на енергийната система е от съществено значение да се оцени въздействието на мерките върху растежа в различните региони, и по-специално върху постигането на целите на политиката на сближаване, определени в Договора за функционирането на Европейския съюз. Само по този начин може да се постигне балансирано развитие и реална конкуренция на един отворен пазар. За съжаление, това е възпрепятствано, наред с другото, от значителните разлики в цените на енергията за крайните потребители;

17. счита, че трябва да се вземе предвид допълнителното усилие, което е необходимо в най-отдалечените региони за преодоляване на техническите пречки, пред които са изправени системите, които не са свързани, помежду си, нямат достъп до вътрешния пазар на електроенергия и нямат собствено снабдяване. Това изисква огромни инвестиции в енергийна инфраструктура (резервен капацитет, мрежи за пренос, включително подводни кабели между островите, системи за съхранение на енергията, интелигентни мрежи и логистика за достъп, транспорт и съхранение на по-малко замърсяващи горива), които като цяло могат да гарантират сигурността и качеството на енергийните доставки и интеграцията на местните ресурси, по-специално променливите по своето естество възобновяеми енергийни източници;

18. предупреждава, че независимо от новаторските решения, във връзка с интеграцията на енергийната система би трябвало да се разшири съществуващата основна регионална инфраструктура, чиито силни страни и ползи са се доказали на практика. С оглед на твърде различните регионални климатични и инфраструктурни условия би трябвало да се търсят творчески и интелигентни решения за дефектите на съществуващата основна регионална инфраструктура. Следователно би било неправилно да се каже, че използването на електроенергия за отопление на сградите би трябвало да се увеличи във всички региони. Поради това се предлагат специални термопомпи, тъй като някои държави разполагат с добре развита мрежа за централно отопление. Така например над 70 % от жителите на Латвия имат централно отопление. Количеството на доставената енергия по този начин е сходно с потреблението на електроенергия в Латвия. Централното отопление може да допринесе за съхраняването, производството и използването на енергия, която не може да се използва на равнището на сградите. При това при централното и местното отопление и топлопреносните мрежи трябва да се осъществява и постепенен преход към енергия от възобновяеми източници;

Разходна ефективност за гражданите и предприятията

19. подчертава, че при по-нататъшното развитие на енергийната система би трябвало винаги се да оцени дали предприятията и гражданите могат да спестяват разходи. Принципът „енергийната ефективност на първо място“ следва да бъде насочен към намаляване на въздействието върху климата и увеличаване на ефективното използване на ресурсите на

интегрираните системи за доставка на енергия, а също и за повишаването на ефективността за крайните потребители. В същото време трябва да се внимава преходът да не вреди на интересите на потребителите. Усилията за подобряване на енергийната ефективност не трябва да водят до по-високи цени на енергията или други разходи за гражданите и предприятията без подходяща компенсация;

20. счита, че целта за намаляване на емисиите на парникови газове следва да се изпълнява по най-благоприятен и ефективен начин от гледна точка на съответната държава членка, по-специално с оглед на онези групи от населението, за които държавите членки трябва да предоставят социална закрила. Поради това е важно при бъдещия преход към енергия от възобновяеми източници да се има предвид прерогативът на всяка държава членка и на всяка регионална и местна власт да определя своя енергиен микс и общата структура на своите енергийни доставки;

21. подчертава, че както в контекста на законодателството на ЕС, така и в контекста на бъдещата си работа Комисията следва да допринесе в пълна степен за подобряване на знанията и информираността на обществеността в ЕС относно използването на технологии за енергия от възобновяеми източници и относно насърчаването на производството на енергия от възобновяеми източници, тъй като общественото противопоставяне на някои технологии за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници заедно с неадаптираните спрямо технологичното развитие разпоредби представлява основна пречка пред развитието на енергията от възобновяеми източници. Важно е също така не само да се повиши осведомеността на местните общности, но и да се съобщи, че възобновяемите енергийни източници носят специална практическа полза на местните общности;

22. отбелязва, че особено внимание би трябвало да се обърне на решения, които биха могли да премахнат значителните разлики в цените на енергията (включително всички свързани разходи) за крайните потребители на вътрешния пазар на ЕС. Увеличеното използване на възобновяеми ресурси в енергийната система би трябвало също така да се оценява от гледна точка на разходите за крайните потребители. В тази област възможностите за разработване на иновативни и икономически ефективни решения за потребителите далеч не са изчерпани;

Към неутралност по отношение на климата до 2050 г.

23. припомня, че трябва да се вземе предвид допълнителното усилие на регионите с изолирани електроенергийни системи, за които все още няма налични иновативни технологични решения, позволяващи междусистемната свързаност с други интегрирани мрежи, като най-отдалечените региони. В тези региони трябва да се проучат алтернативни решения, които като цяло могат да гарантират сигурността и качеството на енергийните доставки, като същевременно се постига неутралност по отношение на климата;

24. счита, че целите на ЕС за постигане на неутралност по отношение на парниковите газове или климата до 2050 г. могат да бъдат постигнати единствено чрез съчетаване на усилията за икономия на енергия, енергийна ефективност, производство на енергия от възобновяеми източници и оползотворяване на отпадната топлина. За да се намалят емисиите на парникови газове във всички сектори, в допълнение към повишаването на енергийната ефективност и насърчаването на използването на възобновяеми енергийни източници, трябва да се развият и връзки с основната инфраструктура;

25. отбелязва, че ако Европа като цяло иска да постигне целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г., за енергийната система на отделните региони е важно не само процентното увеличение на дела на зелената енергия в цялостното енергопотребление, а реалните планове за това как всеки отделен регион ще постигне съвместно договорената в ЕС цел, т.е. става въпрос за дела на зелената енергия в общото енергопотребление на съответния регион. Като се има предвид постигнатото досега⁽¹⁾, е ясно, че за интеграцията на енергийната система в отделните държави членки и региони ще са необходими твърде различни усилия. Някои региони ще трябва да предприемат действия за увеличаване на дела на зелената енергия в потреблението на енергия. За други предизвикателствата ще бъдат да се предприемат необходимите мерки за по-ефективно използване на енергия, а трети — за подобряване на основната инфраструктура. Поради това регионалният подход при развитието на стратегията на ЕС за интеграцията на енергийната система по места е в основата на една динамична и неутрална по отношение на климата икономика;

Прогноза за технологиите за производство на енергия от възобновяеми източници в морето

26. приветства съобщението „Стратегия на ЕС за използване на потенциала на енергията от възобновяеми източници в морето за неутрално по отношение на климата бъдеще“ като реалистично; подчертава необходимостта от конкретно планиране за увеличаване на капацитета на възобновяемите енергийни източници, в това число и инсталираните в морето мощности за вятърна енергия. С оглед на постигането на целите в областта на климата за 2030 и 2040 г. е необходимо

⁽¹⁾ Евростат, „Share of renewable energy in the EU up to 19,7 % in 2019“ („Увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в ЕС с до 19,7 % през 2019 г.“), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20201218-1>

своевременното развитие на утвърдена и разходоэффективна енергия от възобновяеми източници, като например вятърна енергия на сушата и слънчева енергия. Държавите членки се нуждаят от развитие на енергията от възобновяеми източници, за да постигнат до 2050 г. целта за нулево замърсяване и неутралност по отношение на климата. Ето защо това развитие е от значение и за производството на водород от възобновяеми енергийни източници с цел декарбонизация на секторите, в които емисиите трудно могат да бъдат намалени;

27. споделя мнението, че технологиите за възобновяема енергия (като например за хидроенергия, геотермална енергия, слънчева енергия, енергия на приливите и отливите, енергия на морските вълни и плаващите фотоволтаични и вятърни паркове, производството на водород в морето) следва да бъдат насърчавани по целенасочен начин. При това съответните технологични решения следва да спомогнат за постигането на икономическите и екологичните цели на ЕС; подчертава, че същевременно е необходим ясен план за пряко свързване в бъдеще на мрежите и инсталациите за производство на възобновяема енергия — като морската мрежа за производство на вятърна енергия в морето — с трансграничните междусистемни връзки. Производството на енергия в морето, съчетано с трансграничен пренос на енергия, би довело до значителни икономии по отношение на разходите и използването на морското пространство. Риболовът и движението на плавателни съдове обаче не трябва да бъдат ограничавани;

28. с оглед на биологичното разнообразие, призовава за ясни и практически изисквания за използването на възобновяеми енергийни източници в морето. Целите „зелена енергия“ и „биологично разнообразие“ не следва да се разглеждат като противоречащи си. Напротив, необходимо е да се намерят конкретни начини за тяхното постигане, за да се улесни използването на енергийния потенциал в морето и да се гарантира конкретно морско пространствено планиране, което не само да съответства на нуждите на природното разнообразие, като минимизира щетите върху морския живот, но и да отговаря на желанието на гражданите да опазват морския ландшафт, постоянно нарастващия потенциал на екотуризма и изискванията за привлекателността на природната среда;

29. припомня потенциала на островите и на най-отдалечените региони за развитието на енергията от възобновяеми източници в морето, който би могъл да има съществена роля в прехода към неутрална по отношение на климата икономика. Тази роля би могла да бъде от полза за промишлеността, икономиката и обществото в целия ЕС;

30. посочва, че използването на енергия от разположени в морето инсталации може да създаде нови работни места или да доведе до преквалификацията на повече работници. Това обаче не следва да ограничава съществуващите форми на заетост и възможностите, които те предлагат. От съществено значение е работната сила да бъде преквалифицирана в съответствие със специфичните нужди на сектора за производство на енергията от възобновяеми източници в морето;

31. призовава в стратегията на ЕС за възобновяема енергия от разположени в морето инсталации да се отреди специална роля на пристанищата. Те следва да бъдат модернизирани, за да се възползват от тези нови бизнес възможности — монтаж, производство и поддръжка на съоръжения за производство на енергия в морето;

32. приветства виждането на Комисията, че за да се постигне разширяването, предложено в „Стратегия на ЕС за използване на потенциала на енергията от възобновяеми източници в морето за неутрално по отношение на климата бъдеще“, всички заинтересовани страни — държавите членки, местните и регионалните власти, гражданите на ЕС, социалните партньори и НПО — трябва да работят заедно; подчертава необходимостта от правна сигурност и яснота, за да се гарантира непрекъснат и нарастващ напредък в областта на енергията от възобновяеми източници в морето, тъй като инвестициите обикновено са много капиталоемки, особено в началната фаза на проектите;

Стратегия на ЕС за намаляване на емисиите на метан — нови възможности

33. отбелязва, че съгласно „Стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан“ в ЕС се генерират само 5 % от емисиите на метан в световен мащаб. Поради това дори най-амбициозните планове на ЕС за намаляване на емисиите на метан биха имали слабо въздействие върху намаляването на емисиите на парникови газове в световен мащаб. Вносът на вътрешния пазар следва да бъде разрешен само от държави (или части от тях), които имат същите стандарти за намаляване на емисиите на парникови газове като ЕС. Това е единственият начин да се гарантира, че целите в областта на климата, определени от ЕС, не подкопават глобалната конкурентоспособност на ЕС и неговите предприятия;

34. призовава за по-бързо откриване на утечки на метан както чрез програмата „Коперник“, така и чрез други инструменти, ако „Коперник“ не е в състояние да предостави достатъчно данни. От решаващо значение е да се определи точно на кои места в трети държави се освобождават големи количества метан. Тази информация трябва да бъде публично оповестена, за да могат гражданите на ЕС да вземат информирани решения дали да купуват стоки, произведени на такива места. Според Световната енергийна прогноза на Международната агенция по енергетика, количествата метан, отделени от

петролните и газовите инсталации в световен мащаб са много различни. Следователно в тази област съществува значителен потенциал за намаляване на емисиите на метан. Поради това в рамките на ЕС се изисква предотвратяване на изтичането на метан по веригите на производство, транспорт и оползотворяване, както и възпрепятстване на вноса на изкопаеми енергийни източници с предходни замърсявания поради изтичане на метан при добива, преработката и транспорта;

35. обръща внимание на факта, че съгласно Стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан около 41 % от световните емисии на метан идват от естествени (биогенни) източници като влажните зони или горските пожари. Предотвратяването и ефективната борба с горските пожари в ЕС следва да се превърне в приоритетна цел, тъй като те оказват въздействие не само върху глобалното затопляне, но могат да нанесат значителен ущърб на природата, хората и предприятията в Европа. КР призовава също така да се обмисли до каква степен ЕС би могъл да допринесе по-ефективно за предотвратяването и потушаването на горските пожари в трети държави, в които ежегодно изгарят значителни горски площи;

36. същевременно призовава да се гарантира, че целите за намаляване на метана не подкопават сближаването на европейските региони и не увеличават социално-икономическите различия между европейските региони;

37. призовава при определянето на насоките на ОСП (Общата селскостопанска политика) да се предвидят ефективни мерки за намаляване на емисиите на метан от селското стопанство. В рамките на новите еко-схеми както системите с ниско равнище на използваните ресурси, като например пашата, така и мерките за опазване на почвите могат да допринесат съществено за постигането на тази цел;

38. призовава да се обърне по-голямо внимание на европейските производители при разработването на технологии и тяхното използване, така че целите за намаляване на емисиите на метан да не водят до още по-високи разходи за гражданите и предприятията, особено за земеделските стопани и животновъдите. В същото време трябва да се гарантира, че намаляването на емисиите на метан в селското стопанство и животновъдството няма да доведе до повишаване на цените на храните;

Заклучения

39. подчертава, че в допълнение към използването на новите възможности за производство на енергия от възобновяеми източници остава важно да се гарантира приоритетно разширяването на европейската мрежа и свързването на всеки един регион с общата европейска енергийна мрежа. Това ще позволи възобновяемите ресурси, налични на различни места, да се допълват в по-голяма степен. Неотложно необходими са освен това и минимални стандарти за сигурни доставки на електроенергия и за поддържане на стабилността на мрежата;

40. изтъква, че е важно да се вземат предвид съществуващите регионални различия, като се имат предвид по-специално селските и слабонаселените райони, както и да се подкрепят икономически ефективни решения, като се гарантира, че европейските граждани и предприятия и по-специално уязвимите групи са освободени от разходите за намаляване на потреблението на енергия и се избягва утежняването на евентуалните условия на енергийна бедност на най-уязвимите групи;

41. отбелязва, че пандемията от COVID-19 засилва необходимостта от енергиен преход, който да допринесе за по-устойчиво общество и икономика и да гарантира капацитета на всеки един европейски регион за предоставяне на основни услуги при кризи. Преходът трябва да бъде справедлив, разсрочен и необратим, тъй като краткосрочните, неустойчиви решения биха могли да донесат по-скоро вреда, отколкото полза;

42. подчертава необходимостта от по-систематично включване на местните и регионалните власти в процеса на вземане на решения в контекста на енергийния преход. Трябва да се гарантира, че съответните местни и регионални власти участват в изготвянето на националните планове в областта на енергетиката и климата, по възможност чрез многостепенен диалог в областта на климата и енергетиката. КР отново призовава държавите членки и Комисията да създадат постоянна платформа за многостепенен диалог по енергийните въпроси, за да се насърчи активното участие на местните и регионалните власти, организациите на гражданското общество, предприятията и другите заинтересовани страни в управлението на енергийния преход. КР припомня, че с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾ за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници беше създадена много добра основа за общностите за възобновяема енергия. Държавите членки се приканват да транспонират тази директива с цел по-голямо участие на гражданите в гражданските енергийни общности.

⁽²⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

43. посочва, че за постигането на новите цели е от съществено значение да се осъществява сътрудничество с местните и регионалните власти и да се гарантира, че гражданите и предприятията са надлежно информирани и осведомявани за тях. Това е основата за изграждането на нашето бъдеще по устойчив начин;

44. подчертава, че предвид значението на участието на гражданите е важно да се има предвид, че успешното прилагане на стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система е немислимо без инициативи, насърчаващи информационния поток „от долу нагоре“, обмена на информация и образованието на местно равнище. КР отбелязва, че подходящото участие на заинтересованите страни ще улесни не само спечелването на обществена подкрепа за политиките, но и цялостната и прозрачна оценка на постигнатия напредък.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — План за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г.

(2021/C 300/12)

Главен докладчик: Gillian COUGHLAN (IE/Renew E.), член на Съвета на графство Корк**Отправен документ:** Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — План за действие в областта на цифровото образование за 2021—2027 г. — Приспособяване на образованието и обучението към цифровата ера
COM(2020) 624**ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ****ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ**

1. отбелязва, че в резултат на социалните ограничения, наложени поради пандемията от COVID-19, днешното общество навлиза по-бързо в „цифровата ера“ в образованието;
2. призовава въпреки това да се има предвид, че когато става въпрос за образование и обучение, се позоваваме на развитието на критичното мислене на малките деца, впечатлителните тийнейджъри и любознателните възрастни, на предоставянето на повече възможности чрез физически и интелектуални умения на търговци, специалисти, физически работници, поддържащ персонал, служителите в сектора на услугите, предприемачи и земеделски стопани — накратко, имаме винаги предвид хората;
3. предупреждава, че на този етап е важно да се прави разграничение между цифрово образование и онлайн или дистанционното обучение, което беше наложено набързо по време на първите ограничения на движението на гражданите и което беше адаптирано към последващите ограничителни мерки. Днешната реалност не е в съответствие с европейската визия за цифровото образование;
4. изразява съгласие, че кризата, свързана с COVID-19, същевременно хвърли светлина върху ключовите фактори, благоприятстващи ефективното цифрово образование и обучение, и ускори темпа на тази промяна, и очерта силните и слабите страни, възможностите и ограниченията на цифровото образование;
5. припомня, че организацията на образователните системи е от национална компетентност, без да се засяга вътрешното разпределение на правомощията във всяка държава членка; новите предизвикателства обаче изискват засилена европейска координация или подкрепа на по-решителни политики в рамките на европейското пространство за образование посредством използването на международни технологични стандарти и прилагането на стратегиите и препоръките на ЕС;
6. заявява отново ⁽¹⁾, че подкрепата на местните и регионалните власти за образованието и цифровото приобщаване е от основно значение както за учениците/студентите, така и за гражданите;
7. приветства усилията, положени от Европейския съюз за повишаване на цифровите умения на европейските граждани през последните две десетилетия, които достигнаха връхната си точка в Плана за действие в областта на цифровото образование за периода 2021—2027 г., и целта за улесняване на предоставянето на висококачествено, приобщаващо, достъпно, ефективно, ангажиращо образование, същевременно интегриращо методики за дистанционно, онлайн и смесено обучение;
8. подчертава значението на концепцията за цифрово сближаване, както е изложено в становището „Цифрова Европа за всички“ ⁽²⁾, като важно допълнително измерение на традиционното понятие за икономическо, социално и териториално сближаване, дефинирано в Договора за ЕС. Призовава за разширяване на неговия обхват в областта на образованието и да бъде взето предвид при следващите промени в Договора. Това е необходима стъпка за преодоляване на обществените предизвикателства в контекста на постоянно увеличаващите се потребности от цифровизация, като същевременно се гарантира, че нито един човек или регион няма да бъде изоставен;

⁽¹⁾ Становище на КР относно „Постигане на европейско пространство за образование до 2025 г.“, март 2021 г.

⁽²⁾ COR-2019-03332, становище на КР относно „Цифрова Европа за всички: осигуряване на интелигентни и приобщаващи решения по места“, прието през октомври 2019 г.

Цифрова грамотност за всички

9. съзнава, че значението на цифровите умения надхвърля рамките на пазара на труда, като играе все по-важна роля в личния и публичния живот на нашите граждани, по-специално по отношение на ученето, достъпа до информация и продукти, както и до публични и частни услуги, социално приобщаване, отдих и много други ежедневни приложения;

10. препоръчва планът за действие в областта на цифровото образование да бъде основан на най-добрите практики, както е показано в други сектори, например бизнеса, като същевременно се запазят експертният опит на работещите в сферата на образованието и важното междуличностно общуване в класната стая;

11. изразява убеждението си, че е наложително да се гарантира, че цифровото образование достига и до най-уязвимите групи и хора и улеснява социалното сближаване. Европейският съюз трябва да работи усилено за създаването на общество, в което всеки може да участва, независимо от възраст, пол, социален произход, етническа принадлежност, физически и интелектуален капацитет;

12. предупреждава освен това, че свързаността на учебните заведения в селските райони и в отдалечени и островните райони ще бъде от решаващо значение за преодоляване на съществуващите различия поради разпръснатостта и изолираността на населението спрямо това в големите градове, и подчертава, че в Плана за действие в областта на цифровото образование и националните мерки, с които ще бъде прилаган, трябва да бъде разгледано по подходящ начин цифровото разделение между големите градове, селските, отдалечените и островните райони;

13. призовава Европейската комисия активно да насърчава правото на хората с увреждания на приобщаващо цифрово образование и настоятелно приканва Комисията и държавите членки да идентифицират, инвестират и споделят помежду си характеристиките на цифровото образование, които са разработени за хората с увреждания и адаптирани към техните нужди. Нуждите на уязвимите групи по отношение на образованието и уменията също трябва да бъдат взети под внимание и да бъдат удовлетворени чрез осигуряването на равен достъп до висококачествено основно образование;

14. освен това е важно да се отчитат нуждите на националните малцинства и да се даде възможност за създаване на съдържание и достъп до него, което е в съответствие с правото им да учат на родния си език;

Пресечна точка между цифровото образование и цифровия преход

15. посочва, че занапред обществото и европейската и световната икономика ще имат нужда от хора с умения и способности, които да се превърнат в архитектите, строителите и естествените обитатели на този нов цифров свят, и подчертава свързаната с това необходимост да се инвестира в дефинирането, формирането и придобиването на основни и задълбочени цифрови умения;

16. изразява съжаление, че макар и ситуацията постепенно да се подобрява, дори 35 % от активната работна сила в Европа днес не притежава основни цифрови умения⁽³⁾, докато 90 % от работните места днес изискват поне минимална цифрова грамотност. С планирания цифров преход ще нараснат значително обемът и равнището на необходимите основни умения в областта на цифровите технологии;

17. изразява дълбока загриженост във връзка с факта, че съществува ясно разделение на основните умения в областта на цифровите технологии между заети и безработни, по-възрастни и с по-ниска степен на образование лица⁽⁴⁾ и ясно увеличаване на разликите в цифровото образование между жените и мъжете. Насърчаването на момичетата да се насочат към образование в областта на науката, технологиите, инженерните дисциплини и математиката (НТИМ), с цел да се намали неравенството между половете в областта на цифровите технологии, ще бъде мярка в правилната посока; призовава Европейската комисия и държавите членки да използват прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост, програмата „Цифрова Европа“, „Еразъм+“, „Хоризонт Европа“ и Европейския социален фонд, за да гарантират, че финансирането насърчава участието на жените в НТИМ и намалява това неравенство, като подкрепя доставчиците на цифрово образование]

18. изразява загриженост и относно наличието на ясно цифрово разделение в селските райони в рамките на цялата образователна общност (учители, учаци и семейства). Призовава Европейската комисия и държавите членки да използват Механизма за възстановяване и устойчивост и Европейския социален фонд, за да гарантират, че финансирането намалява това разделение чрез конкретни инвестиции в тези региони, изправени пред демографските предизвикателства и липса на значителни и постоянни инвестиции, като разработват стабилни и устойчиви проекти, които оказват въздействие върху цялата образователна общност;

⁽³⁾ Европейска сметна палата „Действия на ЕС за справяне с ниското ниво на цифровите умения“, Документ № 2, 2021 г.

⁽⁴⁾ Пак там.

19. подкрепя във връзка с това и целта на Програмата за умения да се гарантира, че 70 % от лицата на възраст между 16 и 74 години притежават основни цифрови умения до 2025 г.;

20. препоръчва освен това всички програми за обучение и чиракуване да включват цифров елемент, който не се ограничава до стажовете „Цифрова възможност“ и не зависи от преподаваните умения, и предложената европейска платформа за обмен да създаде съдържание за тези курсове, подобно на Международното свидетелство за компютърни умения (ICDL), в допълнение към Европейския сертификат за цифрови умения, който ще се основава на подход на самооценка;

21. подчертава необходимостта от превръщане на цифровото образование в неразделна част от ученето през целия живот и призовава частния и публичния сектор да поемат своята отговорност в областта на образоването и обучението на хората, за да станат и да останат конкурентоспособни и пригодни за пазара на труда и същевременно да могат да се развиват пълноценно в личния си живот;

Цифровото образование — възможности и предизвикателства

22. вярва в големите ползи, които цифровизацията на образованието може да донесе, ако е насочена към учащите, съобразена с възрастта и ориентирана към развитието. Това образование ще гарантира достъпно, приобщаващо образование, ще осигури средства за постигане на качествено образование за всички и ще укрепи правото на образование като основно право на човека;

23. призовава за пряко публично финансиране, насочено към разработването на нови модели на преподаване и насърчаване на уменията през 21-ви век на всички образователни равнища — от училището до университета, както и към по-нататъшно опростяване на структурата на програмите на ЕС за финансиране, като по този начин се даде възможност за по-широк кръг от участващи заинтересовани страни и разширяване на партньорствата между промишлеността и академичните среди;

24. призовава за засилване на етичното използване на изкуствения интелект и използването на данни в образованието и обучението на преподавателите, както и за подкрепа на научноизследователските и иновационните дейности чрез програмата „Хоризонт Европа“;

25. призовава Европейската комисия да увеличи достъпността и видимостта на различните програми и мерки чрез „лесна за използване информация и комуникация“ и чрез подкрепа за децентрализираната система за прилагане чрез различните мрежи на ЕС, като например цифровите иновационни центрове;

26. предлага своята помощ за разпространението на кампанията за повишаване на осведомеността *Connectivity4schools*;

27. изразява загрижеността си във връзка с увеличаването на цифровото насилие и тормоз и подчертава необходимостта от предотвратяване на такова поведение чрез образованието;

28. призовава от самото начало да се използва система от ваучери, с участието на регионите и градовете, за да се даде тласък на научноизследователската и развойната дейност в цифровото образование;

29. изразява тревога във връзка с неудовлетвореността, изразена от много ученици и преподаватели в европейските градове и региони през последната година по отношение на неадекватната свързаност и оборудване; от една страна, отново заявява своето послание⁽³⁾, че приоритетите в развитието на местната образователна инфраструктура трябва да бъдат променени и че МРВ ще подкрепят преминаването към модерна, функционална, цифрова и екологосъобразна образователна инфраструктура в своите общности; призовава, от друга страна, националните правителства, чрез схеми за европейско и национално финансиране или партньорство с местни предприятия, да предоставят на всички учители и ученици подходящо цифрово устройство, заедно със свободен достъп до приложения и платформи за цифрова комуникация и образование;

30. подчертава, че световната пандемия подчерта незаменимите умения на учителя. Взаимодействие между хората, умереност, насърчаване, демонстрация, обяснение, корекция, оценка, съвети, подкрепа, експертен опит и знания — всички тези елементи се предоставят от учителите. Призовава тези умения да бъдат развити, за да бъдат приложими и в цифровите рамки, тъй като преподавателите играят особено важна роля за използването и включването на цифровите технологии в преподаването и ученето;

31. предупреждава обаче, че образователните технологии следва да останат инструмент, а не да заменят присъственото образование, защото взаимодействието между хората е от решаващо значение за благосъстоянието и развитието на учениците, включително комуникацията между преподавателите и ученици и между самите ученици;

⁽³⁾ Становище на КР относно „Постигане на европейско пространство за образование до 2025 г.“, март 2021 г.

32. изразява загриженост във връзка с резултатите от неотдавнашно проучване⁽⁶⁾, които показват, че само 40 % от учителите се чувстват подготвени да използват цифровите технологии в преподаването;
33. предлага моделите за обучение на учители в целия Европейски съюз да се съгласуват в по-голяма степен чрез засилено сътрудничество между нашите университети и между центровете за продължаващо обучение на учителите и настоятелно призовава за създаването на физически „центрове“ в университетските градове, така че преподавателите от цялата образователна система да могат да се възползват от вътрешнослужебно и качествено продължаващо професионално развитие; освен това се предлага съдържанието, използвано за продължаващо обучение на учители, да бъде достъпно за повторното му използване в ежедневната преподавателска дейност;
34. подкрепя идеята за рамка на съдържанието на цифровото образование; би желал въпреки това да получи уверението, че ще бъде осигурено финансиране на регионално равнище, за да се гарантира, че всички учители се чувстват част от центъра и че регионалните езици се подкрепят чрез адаптиране на ресурсите за всички бенефициери;
35. би желал европейската рамка за съдържание на цифровото образование да развие свой собствен технологичен инкубатор, за да създава съдържание, стандартизирано съгласно Референтния модел на споделено съдържание (SCORM) и с високо качество, съгласно модела за отворени образователни ресурси (OER), и да подкрепя учителите и другите специалисти при създаването на съдържание, учебни програми и ресурси, следвайки горепосочените критерии. Счита за необходимо да се засилят сътрудничеството и обменът на образователни материали и добри практики; препоръчва този отдел да подпомага националните образователни отдели при оценката на технологичните приложения, така че парите да се изразходват за най-добрите технологии, да се извършва строг контрол и всички събрани данни да се използват по подходящ начин;
36. призовава Комисията, чрез подходящи мерки наред с останалото в рамките на програмите „Еразъм+“, „Хоризонт Европа“ и InvestEU, да подкрепи създаването на общоевропейски платформи за широко разпространение на образователно съдържание и инструменти по приобщаващ и многоезичен начин, като отчита регионалните езици;
37. подчертава инвестициите на ЕС в цифровата култура, като отбелязва примера на платформата Euroreana, която предоставя цифрово съдържание за европейската история и култура, което спомага за разнообразяване на преподаването в училищата в целия Европейски съюз;
38. подкрепя и призовава за мултиплициране на инициативи като проекта за цифрово училище на Съвместния изследователски център, който дава възможност за безплатни и достъпни масови отворени онлайн курсове (MOOC);
39. подчертава необходимостта от цифрова грамотност сред образователната общност. Във време, когато изглежда, че всички знания могат да бъдат достъпни в интернет, е изключително важно образователната общност да може да разграничава и филтрира фактите от мненията и да може да анализира и съпоставя независимо данните;
40. важно е също така да се намерят начини за оказване на съдействие на родителите по отношение на подпомагането на децата им при достъпа им до цифрово образование;
41. отбелязва, че семействата, студентите и работещите в сферата на образованието съобщават за сериозни случаи на кибертормоз; посочва също, че продължават да се предоставят и финансират грижи за физическото и психическото благосъстояние на учениците и студентите от всички възрасти;
42. призовава Комисията да обърне внимание на специфичното естество на данните в областта на образованието и на риска, породен от липсата на регулиране на техния обмен и съхранение; призовава също така Комисията да включи Европейския комитет по защита на данните (EDPB) в обсъждането на създаването на специален статут за данните, свързани с учениците и учащите се, както и да повиши осведомеността сред всички участници в цифровото образование (учители, студенти, ученици, учащи се и родители) относно значението на киберсигурността и да намери начини за непрекъснатото ѝ подобряване в тази сфера.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ Международно проучване на ОИСР в областта на преподаването и ученето (TALIS), 2018 г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Медиите в цифровото десетилетие: план за действие

(2021/C 300/13)

Докладчик:	Jan Trei (ЕЕ/ЕНП), член на местна асамблея: съвет на селска община Виимси
Отправен документ:	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейските медии в цифровото десетилетие: План за действие в подкрепа на възстановяването и трансформацията COM(2020) 784 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки

1. приветства плана на Европейската комисия за рационализиране на подкрепата за аудиовизуалния и медийния сектор и за изтъкване на нуждите на местните и регионалните медии в целия ЕС в контекста на икономическото възстановяване, екологизирането и цифровизацията;
2. търси диалог с ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ на Комисията относно мерките за изпълнение, предвидени като практическо продължение на плана за действие; същевременно изтъква необходимите синергии между фондовете и разпоредбите на европейско, национално, регионално и местно равнище;
3. ще се старее да повиши видимостта си като политически участник в тази област спрямо други институции на ЕС, секторни и местни/регионални заинтересовани страни, както и широката общественост с цел увеличаване на наличната информация и експертен опит и насочване на политическите препоръки на КР към различните равнища на управление;
4. подчертава, че в много държави членки регионите отговарят за регулирането и подкрепата на медийния и културния сектор, но в други държави членки медийната политика е въпрос от компетентността на държавата, докато отговорността за културната политика е разделена между местното, регионалното и държавното равнище;
5. подчертава безспорната необходимост от тясно партньорство с местните и регионалните власти при координирането на подкрепата за медийния сектор на всички равнища на управление;
6. приветства стартирането на инициативата „НОВИНИ“, обявена в подкрепа на информационния медиен сектор и обезпечена от гаранцията InvestEU, в рамките на която ще бъде обърнато специално внимание на местните и регионалните медии;
7. изразява убеждението си, че планът за действие ще има силно въздействие на местно и регионално равнище поради факта, че икономическата, техническата и творческата устойчивост на медийния плурализъм зависи от множеството местни и регионални медии и от институциите, участващи във веригата за създаване на стойност, регулаторния надзор и междусекторното сътрудничество в сферите на продукцията, медиите и аудио-визуалния сектор;
8. признава особената стойност на регионалните и дори местните стратегии за иновации и на интелигентната специализация в аудиовизуалния сектор и медиите: те водят до новаторски решения и разпространение на въздействието в други ключови области на публичната политика и икономическата дейност (образование, умения и здравеопазване);
9. призовава Европейската комисия при разработването на конкретни инструменти и мерки в рамките на плана за действие да насърчава компетентните органи на държавите — членки на ЕС, да изяснят и координират, доколкото е възможно, финансовата помощ, предоставяна специално на местните и регионалните медии в съответните програми на ЕС, и по-специално в инструментите за възстановяване, и се задължава да помогне за разпространението на тази информация сред съответните регионални и местни участници;

10. призовава Европейската комисия в контекста на бъдещите европейски информационни медийни форуми и инициативи относно перспективите за европейските медии да обръща особено внимание на осигуряването на възможно най-широко представителство и участие на местните и регионалните медии;
11. подчертава по-специално значението на насърчаването на малките и средните предприятия в аудиовизуалния сектор и медиите; призовава те да бъдат консултирани и включени в по-нататъшното разработване на инициативи като Пазарния портал „МЕДИА“ и лабораториите за творчески иновации в подкрепа на новосъздадени и разрастващи се предприятия;
12. обръща внимание на особеното значение (поне още за преходен период) на неелектронните вестници и безплатните издания с обяви, които по-специално възрастните хора не желаят да заменят с електронни публикации, както и на факта, че трябва да продължи да се предоставя възможност на издателите за доставка на вестници, особено в селските райони, при икономически изгодни условия;
13. призовава да се обърне специално внимание на общностните медии като „трети сектор“ на радио- и телевизионното разпръскване (това обикновено са самоорганизирани, общодостъпни медии с нестопанска цел, насочени към местните географски общности и/или заинтересовани групи). Всички равнища на управление са призовани да отдадат дължимото признание на общностните медии;
14. изразява съжаление, че не е взето под внимание особеното положение на малки държави (пазари), обусловено от специфични обстоятелства, по-специално свързаните с малцинствени езици в ЕС или с неевропейски езици на мигрантски групи;
15. призовава Европейската комисия да обърне специално внимание и да окаже конкретна подкрепа на обществените и частните медии и на аудиовизуалния сектор, които създават съдържание и продукции, работят и предлагат услугите си на съществуващите в европейските региони езици със статут на втори официален език или малцинствени езици, като допринасят за стандартизацията на тези езици и за зачитането на културното многообразие на регионите и като гарантират езиковите права на техните жители. Подкрепата, която би трябвало да се структурира под формата на специално финансиране за тези медии, е особено необходима, за да могат те да осъществят своята цифрова трансформация и по този начин да гарантират присъствието си и запазването си в цифровата среда;
16. приветства мерките за подкрепа и изтъкване на важната роля на дейностите на обществените радио- и телевизионни оператори на регионално и местно равнище;
17. предлага Европейската комисия да разработи конкретни мерки за подкрепа за насърчаване на регионалните и местните медии със средства на ЕС за следващия период 2021—2027 г.;

Цялостна оценка на плана за действие

18. предупреждава да не се забравя колко е важно да се инвестира в цифрова грамотност, която е предпоставка за потреблението на цифрови медии;
19. изразява съжаление, че политическите мерки в полза на местните информационни медии досега не са предоставили достатъчно широк набор от възможности на дружествата да извършват трансформация, да поемат по нови пътища за развитие и да разработват и утвърждават устойчиви бизнес модели и модели за реализиране на приходи по отношение на цифровия преход;
20. отбелязва, че десетте действия от плана за действие по същество отговарят на редица нужди на този сектор и могат също така да се използват за подпомагане на развитието на местните и регионалните медии; отбелязва факта, че правомощията на регионалните власти на няколко държави — членки на ЕС, в областта на медиите и аудио-визуалния сектор не са изрично признати в плана за действие;
21. препоръчва по-специално да се признаят напълно местните и регионалните правомощия и да се улесни участието на местните и регионалните власти в структуриран диалог относно конкретните действия по плана за действие, в частност действия 1 и 7;
22. счита, че добре изготвено регулиране и стратегия, заедно с индивидуализирани мерки за подкрепа, могат да създадат среда, която дава възможност на местните и регионалните медии успешно да се справят с предизвикателствата на икономическото възстановяване, екологизирането на предприемаческата дейност и цифровизацията;

23. посочва, че секторът би трябвало не само да може да финансира създаването и разпространението на съдържание, но и в политиката на ЕС би трябвало да се признае, че аудиовизуалният сектор и медиите не могат да бъдат регулирани по същия начин, както други сектори; подчертава необходимостта от политика на ЕС, която да позволява на европейските медии да продължат да създават конкурентно съдържание в справедлива цифрова среда;

24. призовава за трайно въздействие на плана за действие и за всеобхватна политика на ЕС за медийния сектор, която да съчетава политиките в областта на регулирането, конкуренцията и данъчното облагане със средства и програми на ЕС, за да се насърчат иновациите и да се създадат еднакви условия на конкуренция за европейските медии, като същевременно се опазват основополагащите европейски ценности като зачитане на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Пълното зачитане на тези ценности следва да бъде предварително условие за достъпа на европейските медии до средства на ЕС;

25. счита, че е важно да се гарантира силна плуралистична, икономически жизнеспособна, иновативна, независима, надеждна и способна да достига до цялото общество европейска медийна среда. Това е много важно за Европейския съюз и неговите демокрации, както и за гражданите, потребителите и предприятията. Това представлява и въпрос на социално сближаване;

26. подчертава, че местните и регионалните медии често са в неравностойно положение спрямо международните онлайн платформи. КР е убеден, че е необходимо по-подробно внимание от страна на ЕС за разрешаване на редица въпроси (включително асиметрията на информацията и достъпа до данни), тъй като вертикалната интеграция на онлайн платформите, заедно с тяхната функция на „пазачи на информационния вход“, сериозно възпрепятства ефективния достъп и избора на услуги и съдържание. Поради това счита, че в следващите директиви на ЕС е необходимо да бъдат създадени механизми, така че платформите да включат в предложенията си признатите от държавните или регионалните органи на власт местни и регионални медии. Отдаването на предимство на собствените услуги („автоматично предпочитане“) представлява сериозна заплаха за плурализма и лоялната конкуренция;

27. подчертава, че свободата, плурализмът и независимостта на медиите и сигурността на журналистите са основни елементи на правото на свобода на изразяване на мнение и на информация и че са абсолютно необходими за демократичното функциониране на ЕС и неговите държави членки, и във връзка с това признава работата, извършвана от независими „пазители“, като Европейския център за свобода на печата и медиите в Лайпциг;

Икономически аспекти

28. напомня, че независимите местни и регионални медии, независимо от своя бизнес модел, са изправени пред постоянни финансови проблеми на пазара и че тяхното положение се влошава с пандемията от COVID-19;

29. отбелязва със загриженост, че фрагментираността на аудиовизуалния пазар на държавите — членки на ЕС, ще продължи да затруднява използването на пазарните предимства от гледна точка на технологията и размера;

30. приветства факта, че някои държави — членки на ЕС, наскоро решиха да инвестират значителни суми в подкрепа на местната и регионалната журналистика;

31. отново подчертава стратегическото значение на аудиовизуалния сектор и медиите за европейската икономика и нейното възстановяване от кризата; приветства намерението на Европейската комисия да развие тази област от гледна точка на свързани с индустрията аспекти, като се основава на диалог за иновациите с индустрията, както и на специална платформа за дялово инвестиране;

32. отбелязва, че е целесъобразно също така да се измери и оцени териториалното въздействие (включително потенциала за развитие на селските райони) на подпомагането на медиите и аудиовизуалния сектор, по-специално по отношение на въздействието на тези мерки върху създаването на работни места в медийните центрове. Това би могло да окаже въздействие и върху развитието на селските райони, ако бъде придружено от предлагане на по-целенасочени възможности в контекста на плановите за възстановяване;

33. подчертава особено значение на киното като леснодостъпна и — по-специално в селските райони — често единствена предлагана културна проява; посочва екстремните последици за кината от продължаващото с месеци затваряне във връзка с пандемията от COVID-19 и признава, че запазването на европейския кинопазар изисква подходящо дълъг ексклузивен период за излъчване на кинофилмите в кината преди тяхното по-нататъшно излъчване посредством международни платформи за видео по заявка;

34. призовава да бъдат насърчавани действия за сътрудничество и създаване на мрежи на европейско равнище между заинтересованите страни от аудиовизуалния сектор и сектора на местните и регионалните медии, както и между публичните администрации, за да се осъществяват съвместни проекти, да се постигнат синергии и да се обменят добри практики;
35. приветства неотдавнашните политически инициативи на ЕС, които имат за цел да преодолеят разликите между средствата, предоставяни за технологични иновации, и културните и творческите аспекти на аудиовизуалния сектор и медиите;
36. приветства по-специално факта, че Европейската комисия предложи да инвестира повече в подкрепа на медийната среда, като отпусне 61 милиона евро по линия на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г. за качествена журналистика, свобода на медиите, медийна грамотност и медиен плурализъм;
37. приветства освен това новия интерактивен инструмент на плана за действие за информиране на медийните дружества относно различните инструменти за подпомагане; препоръчва местните и регионалните власти да популяризират инструментите за подкрепа, които специално се предоставят на разположение на местните и регионалните медии;
38. обръща внимание на значението на привличането на квалифицирани работници в областта на аудиовизуалното медийно производство и на вече съществуващия недостиг на квалифицирани работници, по-специално във филмовите професии; в това отношение подкрепя също така възможностите за финансиране в рамките на направление „МЕДИА“ на програмата „Творческа Европа“;
39. потвърждава, че във връзка с реорганизацията на финансирането на фестивали в рамките на направление „МЕДИА“ на програма „Творческа Европа“ (2021—2027 г.) фестивалите следва да продължават да се финансират на постоянна основа поотделно, а не само в рамките на европейските мрежи, за да се запазят тяхната индивидуалност и качество;
40. във връзка с действие 1 от плана за действие препоръчва силен, ориентиран към местните условия подход и тясно партньорство с местните и регионалните власти; във връзка с това предлага на Европейската комисия да бъдат докладвани примери за добри практики с оглед на свързването на тези мерки и включването им в плановете за възстановяване и действие на държавите — членки на ЕС;

Местни и регионални медии

41. подчертава, че местните информационни медии играят важна роля в обществения живот и политическия дебат, тъй като насърчават политическите познания и участието. Независимите местни информационни медии са опора на демокрацията в обществото;
42. споделя мнението, че защитата на многообразието и независимостта на медиите трябва да бъде основна цел на политиката, която трябва да бъде изтъкната и в контекста на настоящия план за действие;
43. посочва, че ролята на местните медии, наред с другото, е да информират населението относно управляващите и обществените дела по обективен и точен начин, чрез качествена, неутрална и критична журналистика, като им дават възможност да формират собственото си мнение в това отношение. Местните медии представляват своя регион и помагат на хората да разберат, че те са част от една общност, че са свързани чрез своя общ местен информационен канал и че ги свързва нещо повече от географската близост;
44. изразява съжаление относно факта, че в слабо населените райони, за разлика от гъсто населените градски райони с техните традиционни местни медии и цифрови платформи, често няма нито традиционни, нито цифрови местни медии. В резултат на това някои райони днес имат минимално журналистическо покритие или изобщо нямат такова;
45. отново заявява, че в цяла Европа новините и културните програми на местно и регионално равнище са основен акцент на регионалните обществени медийни организации. Регионалните обществени медии допринасят за медийния плурализъм в регионите. Те също така участват в привличането на обществеността в дейностите на местните и регионалните власти и на културните и социалните организации;
46. изразява твърдото убеждение, че регионалните обществени медии трябва да бъдат достъпни за публиката по всички канали за предаване — радио, телевизия и интернет, както и чрез платформите, предлагащи радио и телевизионни услуги на тези териториални равнища, така че да не се обезсмислят и да могат да продължат да изпълняват основната си функция. В зависимост от специфичните национални обстоятелства е важно също така да се гарантира предаването на регионалните медии чрез всички възможни канали за разпространение, включително кабелна, наземна цифрова телевизия, сателит и интернет;

47. предлага редица мерки от плана за действие, по-специално действие 1, да бъдат укрепени на местно и регионално равнище, при условие че се предвидят инвестиции за изграждане на капацитет за местните участници;

Иновации и технологии

48. отново заявява, че цифровизацията може да допринесе за привличането на нова публика, използването на неконвенционално съдържание, предоставянето на нови услуги на местните и регионалните медии и насърчаването на междурегионалното културно сътрудничество; счита, че единствено междусекторната цифровизация предлага напълно нов потенциал за революционни бизнес модели и иновативни цифрови услуги и продукти, но изразява загриженост, че разходите за тази трансформация биха могли да бъдат твърде високи за местните и регионалните власти;

49. припомня необходимостта от намаляване на цифровото разделение между градските и селските райони, което е задължителна предпоставка за това селските райони да могат да имат цифрови медии и населението в тях да има достъп до цялата налична информация;

50. отбелязва, че медийният сектор е в центъра на събитията в настоящата трансгранична революция — данни, изкуствен интелект и блокови вериги; предлага, че медиите биха могли да играят ключова роля в изпитването и прилагането на етичните насоки, разработени от експертната група на Комисията в областта на ИИ, и адаптирането им към медийния сектор;

51. признава, че европейската култура и кино са неразривно свързани с европейската идентичност. Добре функциониращата и плуралистична медийна среда в целия ЕС е от решаващо значение за отстояването и популяризирането на европейските ценности и европейския начин на живот. Всички медийни среди зависят от определянето на балансирани приоритети при изпълнението на планове на ЕС за възстановяване. Така например трябва да се осигури по-тесна връзка между аудиовизуалните и медийните политики на ЕС, от една страна, и научните изследвания и иновациите, от друга;

52. подчертава ролята, която може да изпълнява аудиовизуалната индустрия при насърчаването на регионалния и местния туризъм, особено в селските райони, като изтъква и рекламира по креативен начин неговите забележителности и способства за устойчив туризъм и икономическо развитие;

53. приветства факта, че по отношение на инфраструктурата за данни основната мярка на плана за действие ще осигури синергии с програмите „Хоризонт Европа“ и „Цифрова Европа“. Това би трябвало да насърчи иновациите и творчеството и да направи всички видове медии достъпни на недискриминационна основа, както публични, така и търговски, както големи, така и малки канали; подчертава, че тези синергии би трябвало да бъдат на разположение и на местните и регионалните медии, независимо от собствеността и административните им структури. В този смисъл инвестициите в технологии, като многоезични субтитри, жестомимичен дублаж и аудиоописание, би трябвало да се изискват системно в европейските информационни и аудиовизуални продукции;

54. смята, че една от ролите на програмата „Хоризонт“ на ЕС е да подкрепя медийните компоненти на инфраструктурата с отворен код: тя е предпоставка за успешни иновации не само с оглед на технологиите, но и по отношение на новите бизнес модели и въвеждането им във всички видове медии;

55. счита, че във всички съответни програми на ЕС за финансиране („Творческа Европа“, „Еразъм+“, „Хоризонт 2020“ и т. н.) се отдава дължимото внимание на потребностите от развитие на цифровите умения в аудиовизуалния и медийния сектор на местно и регионално равнище. При това цифровите умения би трябвало да не се ограничават до основните умения в областта на ИКТ и да включват и медийни и информационни умения;

56. призовава да се предоставя целенасочена подкрепа на местно и регионално равнище за създаването на европейски центрове за медийни технологии заедно с европейските технологични центрове, които да се съсредоточат върху обучението на участниците в медиите, включително, наред с другото, върху достъпа до наличното финансиране, включително финансирането за възстановяване и независимостта на медиите. По този начин могат да се осъществяват пилотни инициативи и да се разпространяват иновативни европейски решения;

Независимост на медиите, доверие и повече възможности за изразяване на мнението на гражданите

57. счита, че при здравна криза като пандемията от COVID-19 достъпът до надеждна информация е от голямо значение; посочва, че както обществените, така и частните медии със своите разнообразни в качествено и количествено отношение предложения информират, документират, забавляват и предлагат образователни и културни възможности на местно,

регионално и национално равнище на фона на пандемията и по този начин допринасят съществено за справяне с предизвикателствата на кризата; посочва следните основни проблемни области: достъп до информация от публичните органи, достъп до интернет, защита и насърчаване на независими медии, дезинформация в областта на общественото здравеопазване и наблюдение на общественото здраве;

58. отново заявява, че предвид опасността, свързана с дезинформацията, е необходимо на всички териториални равнища да се провеждат действия в подкрепа на труда на проверителите на факти и за повишаване на медийната грамотност на населението;

59. припомня Хартата на основните права на Европейския съюз, в която, наред с другото, изрично се призовава за свобода на медиите, медиен плурализъм и зачитане на основните права; подчертава, че финансовият натиск, който подкопава правото на съществуване на професионална журналистика в интернет пространството, представлява сериозна заплаха за свободата на медиите; очаква Европейската комисия, като вземе под внимание законодателната компетентност на държавите членки за гарантиране на медийния плурализъм, да използва законодателния акт за цифровите услуги и законодателния акт за цифровите пазари, за да отстрани неефективността на пазара и да подобри небалансираните отношения между технологичните гиганти и информационните дружества;

60. подчертава, че доверието в медиите зависи пряко от тяхната независимост и свобода на изразяване. Това контрастира със ситуации, в които правителствен или неправителствен орган може сам да реши кое съдържание е надеждно, как да се управлява контролът на достъпа до платформите и публикуването на кое съдържание да бъде отложено;

61. по отношение на съответните мерки от плана за действие подчертава по-специално участието на гражданите и ползите за тях, които са основните критерии за подкрепа на проекти, както и подобряването на медийната грамотност сред обществеността, особено сред младите хора;

62. счита, че е необходимо да се насърчава медийната и информационната грамотност, за да се противодейства на дезинформацията и да се помогне на гражданите да се ориентират в средата на цифровите медии, както и да се насърчава екосистема от медии с качествено съдържание и етична саморегулация за борба с дезинформацията и фалшивите новини;

63. приветства факта, че гражданите са в центъра на плана за действие, по-специално с оглед на правото на достъп до плуралистична, многообразна и независима медийна среда, включително на регионално и местно равнище;

64. подчертава, в интерес на независимостта на медиите, че всяка финансова подкрепа за медиите може да бъде само временно решение и трябва да бъде наистина универсална. Избирателните субсидии би трябвало да бъдат ограничени, за да се запази свободната, финансирана от пазара журналистика. Въпреки това, ако бъдат предприети извънредни мерки, трябва внимателно да се избягват изкривявания на пазара и непременно да се гарантира независимостта на медиите;

65. счита, че Групата на европейските регулатори за аудиовизуални медийни услуги (ERGA) би трябвало да насърчава обмена на опит и най-добри практики в повишаването на информираността на медиите, по-специално по отношение на мерките за подкрепа, научни изследвания, повишаване на осведомеността, сътрудничество и оценка на независимите национални регулаторни органи, както и формите на съвместна работа между националните регулаторни органи, доставчиците на медийни услуги и образователните институции;

Регулаторен контекст

66. призовава за конкретизиране на ангажимента на Европейската комисия за един добре функциониращ европейски медиен пазар; счита, че успешното решение на този проблем може да излезе извън рамките на законодателството относно данните, тъй като включва и активното използване на национални и европейски инструменти на политиката в областта на конкуренцията, за да се избегне например ограничената наличност на ключова инфраструктура за нови участници на пазара в Европа;

67. отново заявява, че политиката на ЕС в областта на аудиовизуалните медии би трябвало да се основава на цялостна визия за допълнително поле за действие във всички области, свързани с медиите, като конкуренция, авторско право, данни и др. Изготвянето на политиките на ЕС се нуждае от по-хоризонтален подход към аудиовизуалния и медийния сектор; призовава за по-подробна дългосрочна визия за европейския аудиовизуален сектор и за цялата медийна индустрия;

68. с оглед на политиката в областта на данните за европейския цифров единен пазар подчертава необходимостта от специфичен регулаторен подход, за да може да се използва разрастващата се стопанска дейност на мощни международни онлайн платформи за видео по заявка в интерес на всички хора в Европа;

69. призовава за по-подробна политика на ЕС, която да създава реални еднакви условия на конкуренция за всички доставчици на аудиовизуални медийни услуги. Това включва правила относно обмена на данни, наблюдението на конкуренцията и данъчните предимства. За по-малките оператори в този сектор трябва да бъдат възможни изключения, за да се увеличи разнообразието на съдържанието и местното производство;

70. вярва в ползите от по-тясна координация на политиката на равнище ЕС между законодателния акт за цифровите услуги, плана за действие за демокрация и плана за действие за медиите: те би трябвало да имат една и съща цел — технологично напреднала, етична и финансово стабилна европейска екосистема, която е конкурентоспособна в международен план;

71. изразява съгласие с Европейската комисия, че подобреният достъп до аудиовизуално съдържание и неговото разпространение ще бъдат от полза за нарастващото трансгранично търсене (включително в граничните региони) и езиковите малцинства, и следователно те трябва да бъдат подкрепяни от политиката на ЕС. Блокирането на географски принцип би трябвало да бъде допълнително ограничено и намалено, така че секторът да може да се развива по-свободно в целия ЕС;

Управление

72. счита, по-специално по отношение на действие 1 от плана за действие, че силният, ориентиран към местните условия подход и тясното партньорство с местните и регионалните власти са ефективно средство за постигане на целите им;

73. изразява готовност да предприеме последващи действия във връзка с настоящия план за действие заедно с Европейската комисия, за да разработи мерки и по този начин да предложи максимални възможности за местните и регионалните медии в целия ЕС.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Подготвителни актове)

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

INTERACTIO — ДИСТАНЦИОННО — 144-ТА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 5.5.2021 Г. – 7.5.2021 Г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Трансгранични заплахи за здравето и мандат на Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията

(2021/C 300/14)

Докладчик: Olgierd GEBLEWICZ (PL/ЕНП), маршал на Западнопомеранското воеводство**Встъпителни бележки**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

- подкрепя планове на Европейската комисия да подготви по-силна и по-всеобхватна правна рамка, даваща възможност на Европейския съюз да реагира бързо и да мобилизира мерки за готовност и реакция при трансгранични заплахи за здравето на цялата му територия при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност и основната отговорност на държавите членки в областта на здравните грижи и готовността за действия при криза;
- припомня, че в 19 страни от Европейския съюз отговорността за общественото здраве не е само национален въпрос, но до голяма степен е децентрализирана и че местните и регионалните власти имат значителни правомощия в националната здравна система, и поради това настоява за въвеждане на по-силен поднационален компонент;
- посочва, че пандемията от COVID-19 се превърна в истински тест за устойчивост, извеждайки на преден план сериозните пропуски в подготовеността, трансграничната комуникация и сътрудничеството между държавите членки и граничните региони при справянето със заплахите за здравето. Епидемиологичните решения, предприети от отделните държави членки, но и от отделните региони, се различаваха значително, което доведе до отрицателни последици не само в областта на опазването на здравето, но и в социалната и икономическата сфера;
- счита, че представителите на Европейския комитет на регионите, като институция, представляваща местните и регионалните власти от всички държави на Европейския съюз, следва да бъдат включени като наблюдатели в работата на екипи, комитети и работни групи, създадени на равнището на ЕС, с цел справяне с извънредни ситуации, свързани с общественото здраве, по-специално в Консултативния комитет по извънредните ситуации в областта на общественото здраве;
- призовава за въвеждането на ефективни инструменти за координация между граничните региони, включително тези по външните граници на Европейския съюз, и предлага създаването на междурегионални трансгранични контактни групи;
- отбелязва, че въпреки че здравната политика продължава да бъде предимно от компетентността на държавите членки при зачитане на принципа на субсидиарност, по време на дебата за бъдещето на Европа трябва да се помисли за задълбочаване на правомощията на ЕС в областта на здравеопазването (член 168 от ДФЕС) с цел солидарно справяне със сериозните

трансгранични заплахи за здравето в целия Европейски съюз, като се вземат предвид разнообразието от структури в областта на здравеопазването на поднационално равнище и разнообразието от правомощия на здравните органи в отделните държави членки. Тези нови правомощия би трябвало, наред с другото, да дадат възможност на Комисията да признава официално наличието на извънредна ситуация в областта на общественото здраве на равнището на Съюза;

— припомня, че пандемията от COVID-19 беше съпътствана от значителни ограничения на свободата на движение в рамките на Европейския съюз;

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

1. Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС

Изменение 1

Член 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. В сътрудничество с държавите членки и съответните агенции на Съюза Комисията изготвя план на Съюза за здравни кризи и пандемии („план на Съюза за готовност и реакция“) с цел насърчаване на ефективна и координирана реакция при трансгранични заплахи за здравето на равнището на Съюза. 2. Планът на Съюза за готовност и реакция допълва националните планове за готовност и реакция, създадени в съответствие с член 6. 3. Планът на Съюза за готовност и реакция включва по-специално механизми за управление, капацитет и ресурси за: а) навременното сътрудничество между Комисията, държавите членки и агенциите на Съюза; б) сигурния обмен на информация между Комисията, агенциите на Съюза и държавите членки; в) епидемиологичния надзор и мониторинг; г) ранното предупреждение и оценката на риска; д) комуникация относно рискове и кризи; е) готовността и реакцията в областта на здравеопазването и междусекторното сътрудничество; ж) управлението на плана.	1. В сътрудничество с държавите членки и съответните агенции на Съюза Комисията изготвя план на Съюза за здравни кризи и пандемии („план на Съюза за готовност и реакция“) с цел насърчаване на ефективна и координирана реакция при трансгранични заплахи за здравето на равнището на Съюза. 2. Планът на Съюза за готовност и реакция допълва националните планове за готовност и реакция, създадени в съответствие с член 6. 3. Планът на Съюза за готовност и реакция включва по-специално механизми за управление, капацитет и ресурси за: а) навременното сътрудничество между Комисията, държавите членки, техните региони и местни власти и агенциите на Съюза; б) сигурния обмен на информация между Комисията, агенциите на Съюза и държавите членки; в) епидемиологичния надзор и мониторинг; г) ранното предупреждение и оценката на риска; д) комуникация относно рискове и кризи; е) готовността и реакцията в областта на здравеопазването и междусекторното сътрудничество; ж) управлението на плана.

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. Планът на Съюза за готовност и реакция включва междурегионални елементи на готовност за установяване на съгласувани, многосекторни трансгранични мерки в областта на общественото здраве, по-специално по отношение на капацитета за изпитване, проследяването на контакти, лабораториите и специализираното лечение или интензивните грижи в съседни региони. Плановете включват средства за готовност и реакция по отношение на гражданите от по-рисковите групи. 5. За да се гарантира изпълнението на плана на Съюза за готовност и реакция, Комисията провежда с държавите членки стрес тестове, учения и прегледи в хода на действията и след предприемане на действията и при необходимост актуализира плана.	4. Планът на Съюза за готовност и реакция включва междурегионални елементи на готовност за установяване на съгласувани, многосекторни трансгранични мерки в областта на общественото здраве, по-специално по отношение на капацитета за изпитване, проследяването на контакти, лабораториите и специализираното лечение или интензивните грижи в съседни региони. Регионите участват пълноценно на политическо равнище в изготвянето и изпълнението на тези планове. Плановете включват средства за готовност и реакция по отношение на гражданите от по-рисковите групи. 5. За да се гарантира изпълнението на плана на Съюза за готовност и реакция, Комисията провежда с държавите членки стрес тестове, учения и прегледи в хода на действията и след предприемане на действията и при необходимост актуализира плана.

Изменение 2

Член 6

Национални планове за готовност и реакция

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. При изготвянето на националните планове за готовност и реакция всяка държава членка се координира с Комисията, за да постигне съгласуваност с плана на Съюза за готовност и реакция, и също така информира незабавно Комисията и КЗС за всяко съществено преразглеждане на националния план.	1. При изготвянето на националните планове за готовност и реакция всяка държава членка се координира с Комисията, за да постигне съгласуваност с плана на Съюза за готовност и реакция, и също така информира незабавно Комисията и КЗС за всяко съществено преразглеждане на националния план. По целесъобразност, когато местните и регионалните власти имат значителни отговорности в областта на общественото здраве в националната здравна система, националните планове следва да включват планове за готовност и реакция на поднационално равнище. 2. Националните планове за готовност и реакция следва да посочват възможността или необходимостта от създаване на междурегионални трансгранични контактни групи в граничните райони, които да подготвят и координират действия в регионите от двете страни на границата в случай на извънредна ситуация, свързана със здравето.

Изложение на мотивите

Когато става въпрос за правомощия на регионално равнище, участието на регионите не е въпрос на избор.

Обяснение на предложените промени

Предложеното изменение не се нуждае от обяснение.

Изменение 3

Член 7

Докладване относно планирането на режима на готовност и реакция

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
в) изпълнение на националните планове за реакция, включително, когато е уместно, изпълнение на регионално и местно равнище, обхващащо реакцията в случай на епидемии; антимикробна резистентност, вътреболнични инфекции и други специфични проблеми. Докладът включва, когато е уместно, междурегионалните елементи за готовност и реакция в съответствие с плана на Съюза и националните планове, като обхваща по-специално наличния капацитет, ресурси и механизми за координация в съседните региони. 2. На всеки 2 години Комисията предоставя на КЗС информацията, получена в съответствие с параграф 1, в доклад, изготвен в сътрудничество с ECDC и други съответни агенции и органи на Съюза. Докладът включва профили на държавите за мониторинг на напредъка и разработване на планове за действие за преодоляване на установените пропуски на национално равнище.	в) изпълнение на националните планове за реакция, включително, когато е уместно, изпълнение на регионално и местно равнище, обхващащо реакцията в случай на епидемии; антимикробна резистентност, вътреболнични инфекции, териториални статистически данни и други специфични проблеми. Докладът включва, когато е уместно, междурегионалните и трансграничните елементи за готовност и реакция в съответствие с плана на Съюза и националните планове, като обхваща по-специално наличния капацитет, ресурси и механизми за координация в съседните региони. Регионалните и местните власти следва да бъдат привлечени в изготвянето на доклади по въпроси, свързани с техните отговорности, по-специално посочените по-горе в буква в). 2. На всеки 2 години Комисията предоставя на КЗС информацията, получена в съответствие с параграф 1, в доклад, изготвен в сътрудничество с ECDC и други съответни агенции и органи на Съюза. Докладът включва профили на държавите за мониторинг на напредъка и разработване на планове за действие за преодоляване на установените пропуски на национално или поднационално равнище.

Изменение 4

Член 9

Доклад на Комисията относно планирането на готовността

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. Въз основа на информацията, предоставена от държавите членки в съответствие с член 7, и на резултатите от одитите, посочени в член 8, до юли 2022 г. и на всеки 2 години след това Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за актуалното състояние и напредъка в планирането на режима на готовност и реакция на равнището на Съюза.	1. Въз основа на информацията, предоставена от държавите членки в съответствие с член 7, и на резултатите от одитите, посочени в член 8, до юли 2022 г. и на всеки 2 години след това Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския комитет на регионите доклад за актуалното състояние и напредъка в планирането на режима на готовност и реакция на равнището на Съюза.

Изменение 5

Член 10

Координация на планирането на режима на готовност и реакция в рамките на КЗС

Добавя се нова буква.

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	е) подкрепя на регионалното трансгранично сътрудничество в областта на здравето в региони, които потенциално или действително са изложени на риск, и координиране на дейностите на междурегионалните трансгранични контактни групи.

Изложение на мотивите

Регионалният териториален компонент на работата на КЗС ще позволи безпроблемното включване на граничните региони в реагирането на кризи и ще позволи да се избегне липсата на комуникация, наблюдавана многократно по време на пандемията от COVID-19 през 2020 г.

Изменение 6

Член 11

Обучение на здравния персонал и персонала в областта на опазването на общественото здраве

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Дейностите по обучение, посочени в параграф 1, имат за цел да предоставят на персонала, посочен в същия параграф, знания и умения, необходими по-специално за разработване и прилагане на националните планове за готовност, посочени в член 6, за осъществяване на дейности за укрепване на готовността за действие при кризи и на капацитета за надзор, включително използването на цифрови инструменти. [...] 5. В сътрудничество с държавите членки Комисията може да подкрепя организирането на програми за обмен на здравен персонал и персонал в областта на опазването на общественото здраве между две или повече държави членки и за временно командироване на персонал от една държава членка в друга.	2. Дейностите по обучение, посочени в параграф 1, имат за цел да предоставят на персонала, посочен в същия параграф, знания и умения, необходими по-специално за разработване и прилагане на националните планове за готовност, посочени в член 6, за осъществяване на дейности за укрепване на готовността за действие при кризи и на капацитета за надзор, включително използването на цифрови инструменти. Дейностите за обучение са насочени и към местните и регионалните власти с правомощия в областта на здравеопазването в подкрепа на изграждането на капацитет на поднационално равнище. [...] 5. В сътрудничество с държавите членки Комисията може да подкрепя организирането на програми за обмен на здравен персонал и персонал в областта на опазването на общественото здраве между две или повече държави членки и за временно командироване на персонал от една държава членка в друга. Такива действия следва да се въвеждат по-специално в граничните региони, в които регионалните и местните власти разполагат със значителни правомощия в областта на здравеопазването, включително чрез обучение на междурегионални работници, трансгранични контактни групи.

Изложение на мотивите

Въпреки че разделението на правомощията в отделните държави членки може да се различава, местните и регионалните власти често участват както в управлението на общинските болници, така и в гражданската защита, но не разполагат със специално обучение или капацитет. Особено необходимо е целенасочено обучение за общинските служби, които често не разполагат с достатъчно персонал. То би дало възможност за по-бързо реагиране и по-ефективни действия.

Изменение 7

Член 13, параграф 8

Епидемиологичен надзор

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
8. Всяка държава членка определя компетентните органи, отговарящи в рамките на държавата членка за епидемиологичния надзор, посочен в параграф 1.	8. Всяка държава членка определя компетентните органи, отговарящи в рамките на държавата членка за епидемиологичния надзор, посочен в параграф 1. Това наблюдение се развива и на териториално равнище, по-специално чрез регионални статистически данни.

Изложение на мотивите

Предложеното изменение не се нуждае от обяснение.

Изменение 8

Член 19, параграф 3

Изпращане на сигнали

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
При изпращане на сигнал националните компетентни органи и Комисията незабавно съобщават чрез СРПР всякаква налична информация от значение, с която разполагат и която може да е от полза за координиране на реакцията, като например такава за: а) вида и произхода на агента; б) датата и мястото на инцидента или огнището; в) начините на предаване или разпространение; г) токсикологичните данни; д) методите за откриване и потвърждение; е) рисковете за общественото здраве; ж) мерките в областта на общественото здраве, които се изпълняват или се планира да бъдат предприети на национално равнище; з) мерки, различни от мерките в областта на общественото здраве; и) спешна нужда от или недостиг на медицински мерки за противодействие; й) искания за и предлагане на трансгранична спешна помощ;	При изпращане на сигнал националните компетентни органи и Комисията незабавно съобщават чрез СРПР всякаква налична информация от значение, с която разполагат и която може да е от полза за координиране на реакцията, като например такава за: а) вида и произхода на агента; б) датата и мястото на инцидента или огнището; в) засегнатите територии; г) начините на предаване или разпространение; д) токсикологичните данни; е) методите за откриване и потвърждение; ж) рисковете за общественото здраве; з) мерките в областта на общественото здраве, които се изпълняват или се планира да бъдат предприети на национално равнище; и) мерки, различни от мерките в областта на общественото здраве; й) спешна нужда от или недостиг на медицински мерки за противодействие;

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
к) личните данни, необходими за проследяване на контакти в съответствие с член 26; л) всякаква друга информация от значение за съответната сериозна трансгранична заплаха за здравето.	к) искания за и предлагане на трансгранична спешна помощ; л) личните данни, необходими за проследяване на контакти в съответствие с член 26; м) всякаква друга информация от значение за съответната сериозна трансгранична заплаха за здравето.

Изложение на мотивите

Предложеното изменение не се нуждае от обяснение.

2. Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 851/2004 за създаване на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията

Изменение 9

Член 3

Мисия и задачи на Центъра

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. ж) предоставя по искане на Комисията или на КЗС, или по своя собствена инициатива насоки за лечение и управление на случаи на заразни болести и други специфични здравни проблеми от значение за общественото здраве, като си сътрудничи със съответните общества;	2. предоставя по искане на Комисията или на КЗС, или по своя собствена инициатива насоки за лечение и управление на случаи на заразни болести и други специфични здравни проблеми от значение за общественото здраве, като си сътрудничи със съответните общества, включително указания за граничните райони и транзитните възли в случай на трансгранични заплахи за здравето;

Изложение на мотивите

В случая с пандемията от COVID-19 граничните региони и транспортните възли не получиха никакви указания за известен период от време, докато не влязоха в сила националните мерки. Получаването на насоки от ECDC на ранен етап, дори неофициални и необвързващи, би улеснило предприемането на ранни общи ответни действия на местно и регионално равнище в целия ЕС преди въвеждането на целенасочени национални мерки.

Изменение 10

Член 5

Функциониране на специализираните мрежи и дейности в мрежа

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	2. з) гарантира, доколкото е възможно, събирането на данни на поднационално равнище.

Изложение на мотивите

Настоящото искане ECDC да събира данни на поднационално равнище се основава на опита, придобит във връзка с пандемията от COVID-19. В някои региони епидемиологичната ситуация се различаваше от средната за страната или от обстановката в съседните региони.

Изменение 11

Член 56

Планиране на режима на готовност и реакция

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. в) улеснява самооценката и външната оценка на планирането на режима на готовност и реакция на държавите членки и допринася за докладването и одитирането на планирането на режима на готовност и реакция съгласно членове 7 и 8 от Регламент (ЕС) .../... [ОВ: да се попълни с номера на Регламент SCBTH [ISC/2020/12524]];	1. в) улеснява самооценката и външната оценка на планирането на готовността и реакцията на държавите членки, включително на поднационалните планове за готовност и реакция, приложими за граничните региони и транспортните възли , и допринася за докладването и одитирането на планирането на режима на готовност и реакция съгласно членове 7 и 8 от Регламент (ЕС) .../... [ОВ: да се попълни с препратка към Регламент SCBTH [ISC/2020/12524]];

Изложение на мотивите

Регионите със значителни правомощия в областта на здравеопазването реагираха на пандемията от COVID-19 със собствено планиране и мерки. Независимите насоки и одити биха спомогнали за обмена на информация и за подобряване на качеството на първоначалната реакция.

Изменение 12

Член 56

Планиране на режима на готовност и реакция

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	1. л) разработва препоръки относно трансграничната координация и съвместимост на регионалните мерки в отговор на заплахи за здравето;

Изложение на мотивите

Регионите със значителни правомощия в областта на здравеопазването реагираха на пандемията от COVID-19 със собствено планиране и мерки. Независимите насоки и одити биха спомогнали за обмена на информация и за подобряване на качеството на първоначалната реакция.

Изменение 13

Член 8

Функциониране на Системата за ранно предупреждение и реагиране

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	6. Доколкото е възможно Центърът си сътрудничи тясно с регионалните трансгранични контактни групи по въпросите на здравеопазването.

Изложение на мотивите

Липсата на възможности за обмен затрудни адекватната реакция в трансграничните региони по време на кризата. Съвместни трансгранични контактни групи, обменящи информация с ECDC и органите на всички равнища, биха позволили на компетентните органи да вземат информирани решения.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**1. Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. подчертава, че съгласно член 168 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) „при разработването и изпълнението на всички политики и дейности на Съюза се осигурява високо равнище на закрила на човешкото здраве“ и че съгласно член 196 „Съюзът насърчава сътрудничеството между държавите-членки с оглед засилване на ефективността на системите за предотвратяване и защита от природни или предизвикани от човека бедствия“;
2. препраща към ангажимента си, изразен в становището му относно „Програма „ЕС в подкрепа на здравето“, да „отдаде приоритет на здравеопазването на европейско равнище и подкрепа за регионалните и местните органи в борбата с рака и епидемиите от заболявания при трансграничното сътрудничество в областта на здравеопазването и в модернизирането на здравните системи“;
3. припомня принципа „Едно здраве“, който означава, че здравето е хоризонтална тема, която трябва да бъде интегрирана във всички политически области и действия на Европейския съюз;
4. взема под внимание работната програма на Европейската комисия, публикувана на 29 януари 2020 г., в която се посочва, че европейският начин на живот означава „намиране на общи решения на споделените предизвикателства, оказване на съдействие на хората да придобият уменията, от които се нуждаят, и инвестиране в тяхното здраве и благоденствие“;
5. припомня, че съгласно член 1 от Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ трябва да се предприемат мерки за улесняване на достъпа до безопасно и висококачествено трансгранично здравно обслужване и за насърчаване на сътрудничеството в областта на здравеопазването между държавите членки при пълно зачитане на националните правомощия в областта на организацията и предоставянето на здравно обслужване;
6. припомня, че според резултатите от проучването на Евробарометър от 2017 г. над 70 % от европейците очакват по-голяма ангажираност на ЕС в областта на здравеопазването. Днес повече от всякога тази сфера представлява основна област на загриженост сред гражданите на ЕС и те с основание очакват ЕС да играе по-активна роля в тази област;
7. подчертава, че поуците, извлечени от кризата с COVID-19, предоставят възможност на ЕС да създаде по-добра междурегионална рамка за мониторинг и борба с трансграничните заплахи за здравето на своите граждани;
8. посочва, че в допълнение към борбата с пандемията ЕС е изправен пред сериозен проблем с неравенствата в здравните системи и постоянен недостиг на медицински персонал в някои райони, които също изискват нашето внимание;

⁽¹⁾ Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 г. за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване (ОВ L 88, 4.4.2011 г., стр. 45).

9. изразява загриженост, че в предложението не се обръща подобаващо внимание на регионалното и местното равнище, а трансграничните въпроси се разглеждат от гледна точка на националните граници, а не на специфичните нужди на граничните региони;

Укрепване на ролята на местните и регионалните власти в планирането и подготвянето на ответни мерки

10. посочва, че 19 от 27-те държави членки са избрали да предоставят основната отговорност за лечението, грижите и общественото здраве на местните и регионалните власти и поради това призовава местните и регионалните власти, да участват пълноценно в процеса на изготвяне на националните планове за готовност и реакция, в неговата оценка и подготовката за реакция;

11. посочва необходимостта от разработване на механизми за прилагане на регионално равнище. Ефективността на изпълнението на националните планове за готовност и реакция зависи от това доколко интензивно националните правителства включват регионалното равнище;

12. приветства предложението на Европейската комисия за организиране на стрес тестове на здравните системи в държавите членки, за да се гарантира функционирането на плана на Съюза за готовност и реакция. Припомня, че тези стрес тестове следва да включват пълноценно, в зависимост от техните правомощия, регионите и градовете в съответните държави членки;

13. приветства идеята на Комисията за организиране на обучение на здравните специалисти във връзка с изготвянето и изпълнението на национални планове за готовност с оглед повишаване на готовността за действие при кризи, включително чрез използването на цифрови инструменти, но счита, че това обучение следва да обхване и служителите на местните и регионалните власти, отговарящи за здравеопазването, в случаите, когато те носят значителна отговорност за общественото здраве;

14. изтъква необходимостта от гъвкавост при съчетаването на действия „от горе надолу“ със знания и действия на местно и регионално равнище;

15. подчертава, че участието на гражданите и органите на местното самоуправление ще даде възможност за по-ефективно изграждане на издръжливост спрямо заплахи. В този процес следва да бъдат привлечени за участие и практики, чиято гледна точка може да се различава от тази на законодателите;

16. привлича вниманието върху въпроса за образованието и разпространяването на знания по теми, свързани с общественото здраве, сред широката общественост. Ролята на местните и регионалните власти в тези сфери е от ключово значение;

17. настоява за подкрепа за цифровата свързаност и обучение в регионалните здравни заведения и за насърчаване на телемедицината с цел предоставяне на по-ефективни грижи чрез „интелигентни“ центрове и мобилни мултидисциплинарни екипи;

Граничните региони

18. привлича вниманието върху специфичната роля и предизвикателства на регионите по вътрешните и външните граници на ЕС, които са изградили дългогодишни модели на здравно сътрудничество между граничните региони, и върху ползите, които тези решения носят за местните общности;

19. предлага да се засилят мерките за защита на здравните технологични системи на регионалните и местните власти срещу евентуални кибератаки, които биха могли да застрашат самото функциониране на здравните системи на държавите членки. Необходими са координирано планиране и централизирани насоки за укрепване на системите, които са от критично значение в нормални ситуации, а още повече в случай на пандемия;

20. посочва, че настоящата криза отвори съществуващите заплахи за системата на гранично здравно обслужване и създаде допълнителни пречки пред сътрудничеството между регионите. Различията в правомощията и административните трудности, произтичащи от различните правни разпоредби, се превърнаха в основни предизвикателства за постигането на по-ефективно и по-добро управление на здравните грижи в граничните региони;

21. призовава за бързо приемане на подходящи правни решения, система от стимули и насърчаване на добри практики с цел трайно подобряване на сътрудничеството между граничните региони в областта на здравеопазването, по-специално като се вземе предвид възможността или необходимостта от създаване, в рамките на националните планове за готовност и реакция, на междурегионални трансгранични контактни групи, подготвящи и координиращи действията в регионите от двете страни на границата в случай на извънредна ситуация, свързана със здравето;

22. подчертава, че пациентите, ползващи здравно обслужване в чужбина, правят това предимно в съседния регион и че следователно сътрудничеството между граничните региони е необходима предпоставка за успех;

23. предлага създаването на „статут“ на трансграничен здравен специалист, за да се улесни мобилността на медицинския персонал. Счита, че с цел улесняване на мобилността на здравните работници в Европа би било целесъобразно да се укрепи системата за взаимно признаване на професионалните квалификации и да се насърчат единни структури за обучение;

24. поради това призовава Комисията да представи предложение за гарантиране на минимална пропускливост на границите и свързаното с нея трансгранично сътрудничество в областта на здравеопазването, с цел запазване или, при необходимост, подобряване на предоставянето на услуги в тази област, включително в кризисни ситуации като пандемията от COVID-19;

25. предлага да се насърчи създаването на споразумения за постоянно сътрудничество в областта на здравеопазването между компетентните органи на съответните равнища в различните държави, за да се гарантира обменът на пациенти в кризисни ситуации. Тези споразумения трябва също така да отчитат факта, че ЕС има общи граници с трети държави;

2. Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 851/2004 за създаване на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

26. приветства предложението за укрепване на мандата на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC), за което се застъпи в становището си относно механизъм на ЕС за извънредни ситуации в областта на общественото здраве;

27. счита, че разширяването на правомощията на ECDC е от решаващо значение за разработването на общи стратегии на равнище ЕС за справяне с трансгранични заплахи за здравето;

28. препоръчва в рамките на новия мандат ECDC да събира данни на поднационално равнище и да подобрява сътрудничеството между граничните региони и транзитните възли в ситуации на трансгранични заплахи за здравето;

29. подчертава, че тясното сътрудничество с ECDC ще допринесе за подобряване на планирането на режима на готовност и реакция и неговото докладване и одитиране на равнището на местните и регионалните власти, по-специално в граничните региони, и призовава за приемането на подходящи разпоредби, позволяващи на регионалните органи да организират бърза трансгранична реакции и координация в случай на пандемия;

30. изразява надежда, че ECDC ще издаде необвързващи препоръки и предложения относно управлението на риска, по-специално по отношение на граничните региони;

31. подчертава значението на разширен капацитет за мобилизиране и разгръщане на Работната група на ЕС по въпросите на здравеопазването с цел подпомагане на реакцията на местно равнище в държавите членки;

32. посочва, че тясното сътрудничество между оперативните звена за контакт в държавите членки и компетентните органи, които упражняват надзор върху здравните звена на местно и регионално равнище, ще повиши значително ефективността на епидемиологичното наблюдение;

33. подчертава, че здравните заведения разполагат с най-актуалните познания, включително бази данни за епидемиологичната обстановка. Поради това призовава местните и регионалните власти, които упражняват надзор над тях, да бъдат включени в процеса на подготовка и прилагане на хармонизирани системи за предоставяне на тази информация;

34. настоява, че е необходимо държавите членки да постигнат съгласие относно общ статистически протокол, за да се даде възможност за сравняване на данните относно въздействието на кризата, свързана с COVID-19, и при бъдещи пандемии. Този протокол, който трябва да бъде разработен под съвместното ръководство на ECDC и Евростат, би могъл да се основава на данни, предоставени на равнище NUTS 2, за да се улесни изготвянето на политически отговор, който да включва използването на европейските структурни и инвестиционни фондове;

35. счита, че ECDC може да осигури епидемиологичен надзор чрез интегрирани системи, които позволяват наблюдение в реално време чрез използването на съвременни технологии и наличните приложения за моделиране, основани на изкуствения интелект.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

Становище на Европейския комитет на регионите — Фармацевтична стратегия за Европа и законодателно предложение за промяна на мандата на Европейската агенция по лекарствата (ЕМА)

(2021/C 300/15)

Докладчик:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/EHP), член на Регионалния съвет на Даларна
Отправен документ:	Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно засилена роля на Европейската агенция по лекарствата в готовността за действия при кризи и управлението на кризи по отношение на лекарствените продукти и медицинските изделия
	COM(2020) 725 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Препоръка за изменение 1

Съображение 7

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
[...] Следователно е важно да се обърне внимание на въпроса за недостига, като се подсили и придаде официална форма на мониторинга на критично важните лекарствени продукти и медицински изделия.	[...] Следователно е важно да се обърне внимание на въпроса за недостига, като се подсили и придаде официална форма на мониторинга на критично важните лекарствени продукти и медицински изделия на най-подходящото за държавите членки равнище.

Изложение на мотивите

Много е разумно да се даде общ европейски отговор на недостига на лекарства и медицински изделия. При кризисни ситуации обаче мониторингът и административната тежест за държавите членки трябва да бъдат пропорционални на ползите.

Препоръка за изменение 2

Член 3, параграф 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Работата на Ръководната група за лекарствата ще бъде подкрепена от работна група, съставена от единни звена за контакт по отношение на недостига, осигурени от националните компетентни органи по лекарствените продукти, създадени в съответствие с член 9, параграф 1.	Работата на Ръководната група за лекарствата ще бъде подкрепена от работна група, съставена от единни звена за контакт по отношение на недостига, осигурени от националните компетентни органи по лекарствените продукти, създадени в съответствие с член 9, параграф 1. Работната група поддържа връзка с местните и регионалните здравни органи, както е целесъобразно.

Изложение на мотивите

В 19 от 27-те държави членки за здравеопазването отговарят органите от местното и регионалното равнище. Участието на местното и регионалното равнище е необходимо, за да може мониторингът на недостига на лекарства да сработи и да даде резултати.

Препоръка за изменение 3

Член 11, параграф 4, буква б)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2) уведомяват Ръководната група за лекарствата относно всички предприети мерки и докладват относно резултатите от тези мерки, включително с информация относно преодоляването на потенциалния или реалния недостиг.	2) уведомяват в разумен срок Ръководната група за лекарствата относно всички предприети мерки и докладват относно резултатите от тези мерки, включително с информация относно преодоляването на потенциалния или реалния недостиг.

Изложение на мотивите

На държавите членки трябва да се предостави достатъчно време, за да информират ръководната група, тъй като събирането на такава информация води до голяма административна тежест за здравните заведения, които вече са натоварени в кризисна ситуация.

Препоръка за изменение 4

Член 12, буква е)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
б) осъществява връзка с трети държави и съответните международни организации, когато е целесъобразно [...].	б) осъществява връзка с трети държави и съответните международни организации, когато е целесъобразно, по-специално със Световната здравна организация (СЗО) [...].

Изложение на мотивите

Глобалното сътрудничество със СЗО е важно и поради това следва да бъде споменато в този контекст.

Препоръка за изменение 5

Член 14, параграф 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Председателят може да покани на заседанията на Работната група за извънредните ситуации представители на държавите членки, членове на научни комитети на Агенцията и работни групи, както и трети страни, включително представители на заинтересовани групи, свързани с лекарствени продукти, титulary на разрешения за търговия, разработчици на лекарствени продукти, спонсори на клинични изпитвания, представители на мрежи за клинични изпитвания и заинтересовани групи, представляващи пациентите и медицинските специалисти.	Председателят може да покани на заседанията на Работната група за извънредните ситуации представители на държавите членки и местните и регионалните власти , членове на научни комитети на Агенцията и работни групи, както и трети страни, включително представители на заинтересовани групи, свързани с лекарствени продукти, титulary на разрешения за търговия, разработчици на лекарствени продукти, спонсори на клинични изпитвания, представители на мрежи за клинични изпитвания и заинтересовани групи, представляващи пациентите и медицинските специалисти.

Изложение на мотивите

В голям брой държави членки за здравеопазването отговарят местните и регионалните власти.

Препоръка за изменение 6

Член 18, буква в)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
3) като част от своите регулаторни задачи използва цифровите инфраструктури или инструменти, за да улеснява бързия достъп или анализ на наличните електронни данни за здравословното състояние, събрани извън обхвата на клинични проучвания, и обмена на такива данни между държавите членки, Агенцията и други органи на Съюза;	3) като част от своите регулаторни задачи използва цифровите инфраструктури или инструменти, за да улеснява бързия достъп или анализ на наличните електронни данни за здравословното състояние, събрани извън обхвата на клинични проучвания, и обмена на такива данни между държавите членки, Агенцията и други органи на Съюза, при спазване на приложимото законодателство на Съюза за защитата на данните;

Изложение на мотивите

Следва да се подчертае значението на сигурния обмен на данни и защитата на личните данни.

Препоръка за изменение 7

Член 19, параграф 5

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Дейността на Ръководната група за медицинските изделия ще бъде подкрепена от работна група, съставена от единни звена за контакт на националните компетентни органи по медицинските изделия, създадени в съответствие с член 23, параграф 1.	Дейността на Ръководната група за медицинските изделия ще бъде подкрепена от работна група, съставена от единни звена за контакт на националните компетентни органи по медицинските изделия, създадени в съответствие с член 23, параграф 1. Работната група поддържа връзка с местните и регионалните здравни органи, както е целесъобразно.

Изложение на мотивите

В 19 от 27-те държави членки за здравеопазването отговарят органите от местното и регионалното равнище. Участието на местното и регионалното равнище е необходимо, за да може мониторингът на недостига на медицински изделия от критично значение да сработи и да даде резултати.

Препоръка за изменение 8

член 25, параграф 4, буква г)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4) уведомяват Ръководната група за медицинските изделия относно всички предприети мерки и докладват относно резултатите от тези мерки, включително информацията относно преодоляването на потенциалния или реалния недостиг.	4) уведомяват в разумен срок Ръководната група за медицинските изделия относно всички предприети мерки и докладват относно резултатите от тези мерки, включително информацията относно преодоляването на потенциалния или реалния недостиг.

Изложение на мотивите

На държавите членки трябва да се предостави достатъчно време, за да информират ръководната група, тъй като събирането на такава информация води до голяма административна тежест за здравните заведения, които вече са натоварени в кризисна ситуация.

Препоръка за изменение 9

Член 26, буква д)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
5) осъществява връзка с трети държави и съответните международни организации, когато е целесъобразно [...].	5) осъществява връзка с трети държави и съответните международни организации, когато е целесъобразно, по-специално със Световната здравна организация (СЗО) [...].

Изложение на мотивите

Глобалното сътрудничество със СЗО е важно и поради това следва да бъде споменато в този контекст.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

Част 1. ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Относно предложението за регламент относно засилена роля на Европейската агенция по лекарствата в готовността за действия при кризи и управлението на кризи по отношение на лекарствените продукти и медицинските изделия

1. приветства предложението за регламент относно засилен мандат на Европейската агенция по лекарствата в готовността за действия при кризи и управлението на кризи по отношение на лекарствените продукти и медицинските изделия. Предложението е в съответствие с искането, отправено от КР в становището му относно „Механизъм на ЕС за извънредни ситуации в областта на общественото здраве“;
2. призовава, в светлината на опита от пандемията от COVID-19, за координиран подход към кризисните ситуации по отношение на разработването, производството и разпространението на лекарства и медицински изделия за предотвратяване, диагностициране или лечение на заболявания, които представляват заплаха за общественото здраве;
3. отбелязва, че макар и здравната политика да продължава да бъде предимно от компетентността на държавите членки, ЕС има важна допълваща и координираща роля. Той трябва да гарантира наред с останалото по-нататъшното съществуване и гладкото функциониране на единния пазар за лекарствени продукти и медицински изделия, включително в ситуации на криза;
4. подчертава, че предложеният регламент ще окаже значително въздействие върху регионалните и местните органи, които отговарят за здравеопазването в 19 от 27-те държави членки и играят ключова роля в подготовеността за кризи и управлението на кризи в своята страна. Поради това е необходимо спешно да се гарантира, че нуждите на местното и регионалното равнище могат да бъдат изразени и удовлетворени, както и че при недостиг на лекарства и медицински изделия съществуват канали за връзка между оперативните ръководни групи и местните и регионалните власти;
5. счита, че предложението за задължаване на държавите членки да наблюдават и смекчават недостига на лекарства и медицински изделия от критично значение предполага силен ангажимент. За да има ЕМА достъп до подходящи и надеждни данни и информация за нуждите от лекарства и медицински изделия и недостига им, тези данни трябва да могат да бъдат предоставяни от местното и регионалното равнище;
6. посочва, че в кризисна ситуация здравните служби и местните и регионалните власти могат да бъдат подложени на силен натиск. Поради това административната тежест върху тях следва да бъде сведена до минимум. Затова задълженията за докладване и крайните срокове трябва да бъдат адекватни и изпълними, като същевременно позволяват бързи действия, които увеличават максимално ползите за държавите членки и зачитат принципа на субсидиарност;
7. посочва, че достъпът до здравни и други данни и споделянето им са от първостепенно значение за подготовеността за здравни кризи с цел ефективно справяне с кризи и други важни събития. Въпреки това чувствителната информация трябва да се обработва много внимателно и трябва да се гарантират неприкосновеността на личния живот и сигурността на данните;
8. горещо приветства предложението за създаване на работна група за извънредни ситуации в подкрепа на бързото разработване и бързата употреба на лекарства, които могат да спомогнат за предотвратяване на заплахите за здравето на населението. КР приветства факта, че работната група по извънредни ситуации следва да си сътрудничи изцяло с други органи на ЕС, със СЗО и с трети държави;

9. приветства факта, че в предложението се набляга на сътрудничеството със съответните органи като Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) по време на извънредна ситуация в областта на общественото здраве, и изтъква, че трябва да се избягва дублиране на работата между органите;
10. очаква допълнителна информация относно начина, по който ЕМА ще взаимодейства с предложени Европейски орган за реакция при извънредни здравни ситуации (HERA);
11. призовава за максимална прозрачност на дейностите на ЕМА и на нейните работни групи.

Част 2. ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Относно съобщението за фармацевтична стратегия за Европа

12. изразява силната си подкрепа за фармацевтичната стратегия за Европа, стартирана от Комисията с общата цел за достъп и наличност на лекарства за пациентите, и подчертава необходимостта да се даде възможност на всички граждани в целия ЕС да бъдат лекувани с безопасни и ефективни лекарства;
13. отбелязва, че в 19 от 27-те държави членки основната отговорност за медицинското обслужване, грижите и здравеопазването се носи от местните и регионалните власти. Местното равнище често отговаря за социалните услуги и социалните грижи и в държави с национална здравна система. Поради това местните и регионалните власти играят ключова роля във финансирането, оценката, възлагането на обществени поръчки и доставката на лекарства, както и в управлението и готовността за действие при кризи. Затова е изключително важно във формите на сътрудничество, предложени във фармацевтичната стратегия, да се включат регионалните и местните равнища;
14. подкрепя факта, че стратегията насърчава наличието на лекарства в случай на недостиг в предлагането и стимулира иновациите и научните изследвания в съответствие с нуждите на пациентите и системата на здравеопазването. Чрез диалог трябва да се постигне съгласие относно медицинските области, в които има недостиг на грижи, за да се избегне пренебрегването на която и да било област;
15. приветства по-специално всеобхватните усилия, предложени за борба с антимикробната резистентност, и счита, че е важно да се работи за интелигентна, рестриктивна употреба на антибиотиците, да се стимулира разработването и производството на нови антибиотици и да се запазят по-старите антибиотици на пазара;
16. признава необходимостта от подобряване на доставките на лекарства срещу редки заболявания и лекарства за деца и поради това призовава за преразглеждане на законодателството относно лекарствата за децата и редките заболявания. Настоящите стимули не дадоха желаните резултати, а вместо това получихме лекарства с ограничени доказателства за тяхната ефикасност и безопасност, които са толкова скъпи, че почти не са приоритет за системата за здравеопазване;
17. счита, че достъпните цени са предпоставка пациентите да получат необходимото медикаментозно лечение и здравните системи да останат устойчиви в дългосрочен план. Днес има тежко болни хора, които не получават необходимото лечение поради твърде високите цени на лекарствата. Това се отнася, например, за лекарствата за тежки редки заболявания;
18. отбелязва, че фармацевтичният пазар понастоящем не функционира поради тайните споразумения за определяне на цени и липсата на прозрачност. Предприятията могат да решат да не предлагат своите лекарства на пазара в определени държави. Поради това счита за положителен факта, че стратегията има за цел да насърчи конкуренцията на фармацевтичния пазар по различни начини, включително чрез преразглеждане на правото в областта на конкуренцията. Във връзка с това са необходими мерки за насърчаване на наличието на генерични и биоподобни лекарства;
19. препоръчва по-тесно сътрудничество между държавите членки в областта на оценката, ценообразуването и снабдяването с фармацевтични продукти; счита, че е от съществено значение местните и регионалните равнища, които в много държави са отговорни за здравната система и нейното финансиране, да бъдат представени в такива форми на сътрудничество;
20. изразява съгласие с Комисията, че европейската фармацевтична промишленост е от стратегическо значение за научните изследвания, общественото здраве, заетостта и търговията. От съществено значение е да се създадат условия за иновации и използване на нови технологии като генна терапия, изкуствен интелект и персонализирана медицина, за да може ЕС да поддържа конкурентоспособна фармацевтична промишленост;

21. подкрепя предложението на Комисията за създаване на европейско пространство за здравни данни с цел насърчаване на трансграничния анализ на данни и по този начин подобряване на научните изследвания, здравните дейности и надзора. Здравните служби трябва да могат да участват в тази инфраструктура. Трябва да бъдат защитени неприкосновеността на личния живот и правата на данните на пациентите;
22. подчертава, че пациентите трябва да бъдат сигурни и уверени, че новите лекарства са безопасни и ефективни. Поради това е важно да се осигурят достатъчно клинични доказателства при разрешаването на лекарствени продукти. Ако безопасността на пациентите и ефективността не са достатъчно добре документирани, понякога за здравните служби и лицата, поемащи разходите, е трудно да се произнесат за нови лечения. Това може да забави или възпрепятства лечението. Освен това съществува риск прибързаното разрешение да доведе до обратен ефект. Поради това е важно ЕМА да си сътрудничи с органите за оценка на здравните технологии, но също така и с представители в областта на здравеопазването и платците на регионално равнище;
23. посочва, че недостигът на лекарства отдавна е проблем в сектора на здравеопазването. Това стана още по-ясно по време на пандемията от COVID-19. Поради това КР призовава за задълбочено проучване на причините за недостига на лекарства и насърчава Комисията да преразгледа фармацевтичното законодателство с цел повишаване на сигурността на доставките. Тъй като предложенията в фармацевтичната стратегия не са много конкретни, очаква предложения за жизнеспособни мерки за гарантиране на стратегическата автономност на ЕС, за да се гарантира снабдяването с лекарства както в нормални, така и в кризисни ситуации;
24. припомня препоръката, която отправи в своето становище относно механизъм на ЕС за извънредни ситуации в областта на общественото здраве, за насърчаване на разработването и производството на ключови лекарства в Европа и за стимулиране на производителите да намалят зависимостта си от трети държави;
25. призовава да се извлекат правилните поуки от пандемията от COVID-19 с оглед на укрепването на механизмите на ЕС за управление на здравни кризи: нуждаем се от силно многостранно сътрудничество в разработването и производството на безопасни и ефективни ваксини, диагностика и терапии. Трябва също така да се гарантира ефективно и справедливо финансиране и разпространение на бъдещи ваксини и лекарства;
26. приветства предложението за Европейски орган за реакция при извънредни здравни ситуации (HERA) и очаква разработено предложение относно мандата на новия орган;
27. приветства факта, че Комисията предлага преразглеждане на фармацевтичното законодателство с цел увеличаване на изискванията за оценка на риска за околната среда от лекарствени продукти. Това трябва да включва както производството, така и употребата на лекарствени продукти. Приветства силно факта, че международните усилия са насочени към справяне с рисковете за околната среда, свързани с пускането на лекарствени продукти в производството в трети държави;
28. освен това приветства факта, че във фармацевтичната стратегия се подчертава, че фармацевтичната промишленост следва да допринася за неутралността на ЕС по отношение на климата, с акцент върху намаляването на емисиите на парникови газове във веригата за създаване на стойност;
29. решително подкрепя амбицията на ЕС за засилване на световното сътрудничество в областта на фармацевтичните продукти.

Брюксел, 7 май 2021 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации
на Европейския съюз
L-2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG